

פנחס

נתיבות - אליהו

להתחבר לפרשה מתוך הנשמה

ניתן להשיב את העלון:
054-8457586
'בית-בוכרים'
'בית-יצחק'
'אור-הרמ"א'

וארמים. חידושים. קושיות. סיפורים. השגחה פרטית
הלכה. אגדה. מדרש. חידודים וחידות. מליצות

בליין - 47
דשומות דהנצחות
והארות:
054-8457586
נתן זקבא את העלון
כמ"ד:
ne0548457586@gmail.com

בשם ה' נעשה ונצליח

מעלותיה של ארץ ישראל הגאון רבי ישי שרעבי זצ"ל רב שכונת מרמורק - רחובות

כתב הרמב"ן: "על דעתי זו מצות עשה, יצווה אותם שיישבו בארץ ויירשו אותה, כי הוא נתנה להם ולא ימאסו בנחלת ה', ומה שהפליגו רבותינו במצות הישיבה בארץ ישראל ושאסור לצאת ממנה והיורדים ממנה ידונו כאישה המורדת בבעלה, שאינה רוצה לעלות עם בעלה לארץ ישראל וכן האיש, כאן נצטוונו במצווה הזו כי הכתוב הזה הוא מצות עשה". הרי דעת הרמב"ן היא שיישבת הארץ היא מצות עשה מן התורה. וזו לשון השל"ה הקדוש בשער האותיות אות קדושה: "ה' יתברך נתן לנו ארץ קדושה, שהיא מקודשת מעין קדושת גן עדן וכמו שכתוב ביחזקאל (לו, לה) 'הָאָרֶץ הַלְלוּ הַנְּשָׂמָה הַיְתָה כְּגֹן־עֵדֶן', ואף עתה בחורבנה, מכל מקום היא בקדושתה והיא ארץ אשר ה' דורש אותה. וארצות העמים ארצם טמאה, וכל ישראל אשר ימצאו שם, אין תפילתם עולה למעלה, אם לא שישלחו תפילתם דרך ארץ הקדושה לירושלים ומשם לקודש הקודשים, כי זה שער השמיים".

הרמב"ן כאמור מנה מצווה זו במניין תרי"ג מצוות, והנה ידוע שעיקר שכר המצווה הוא על השמחה הגדולה, כדכתיב בפרשת כי תבוא (דברים כח, מז) "תחת אשר בשמחה" וכו', אם כן צריך לאעבדך אתי אלהיך היושב בארץ ישראל להיות שמח תדיר במצוותו התדירה באהבתו אותה וגם צריך להיות ירא וחרד, כמו שכתב הרשב"י.

בספר 'כבוד המלך' הוסיף על הדברים הנזכרים, ואמר שמי שנולד בארץ ישראל או שבא לארץ בקטנותו ונתגדל בה, צריך שייזהר מאוד שלא תהא ישיבתו בארץ כמצות אנשים מלומדה מפני שנולד בה או נתגדל בה, אלא יכוון בישיבתו בארץ לקיים מצוות ה' יתברך, שאמר לנו "וישבתם בה". ובכל יום בברכת המזון אנו אומרים "נודה לך ה' אלוהינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה", ויש לומר זאת מעומק הלב ולשבת ה' יתברך על המתנה הטובה והיקרה הזאת ועל שזכינו להיות מיושבי ארץ הקודש, ולקיים בכל עת ובכל רגע מצות עשה הגדולה של ישיבת ארץ ישראל. ובאמת כך מפורש בחתימת הברכה: "ואכלת ושבעת עליה ארץ הטבה וברכת אתי אלהיך אשר נתן לך".

בספר 'חרדים' כתב: "מצות ישיבת ארץ ישראל כל עת ורגע שהאדם בארץ ישראל, הוא מקיים מצווה זו, וצריך להיות שמח בה תדיר וצריך להיות ירא וחרד בכפל כפליים ממה שהיה בחוץ לארץ וידע כי בבית המלך הוא יושב".

והגר"א כתב באיגרתו כי שם בארץ ישראל צריך לילך מאוד בדרכי ה' וארץ ישראל נקראת ארץ חמדה, שהיא חמדת ה' יתברך וכל העליונים והתחתונים תשוקתם אליה, חמדת כל ישראל שהכול מצפים לראותה.

הפצת העלון לזיווג הגון במהרה:

מיכל זהרה בת אסתר . יגל דניאל בן אסתר . אלרואי בן תמר .
אודיה בת תמר . אוראל בן יפה . יועד בן יפה . תהילה בת יפה .
אליה רפאל בן אסנת הודיה . ראובן בן זהבה . מול בת ברוריה .
יעל עליה בת ברוריה . הודיה בת מירב
*להצלחת דוד בן שולמית וזהבה בת פרחת
*לזרע קודש בר קיימא בקרוב לזכות התורמים בעילום שם
*לרפואת דוד בן מסעודה . לרפואת מרדכי חיים בן זהבית
* לעיני יהודה בן אסתר

הדלקת נרות שבת: 19:13

צאת השבת: 20:21 צאת השבת ר"ת : 20:55

הנץ החמה : 5:55

סוף זמן ק"ש: מג"א: 8:30 הגר"א: 9:22

סוף זמן תפילה : הגר"א : 10:30

סוף מוסף לכתחילה : 13:57 חצות היום : 12:48

מנחה: 13:22 שקיעת החמה : 19:42

[אופק נתיבות]

המגיד אמר לרבינו הבית יוסף וחבריו: "עלו לארץ ישראל כי לא כל העיתים שוות ואין מעצור לה' להושיע, ברב או במעט, ועיניכם אל תחוס על כליכם, כי טוב הארץ העליונה תאכלו אם תאבו ושמעתם - טוב הארץ היא תאכלו".

במסכת כתובות (קיא). (נאמר: "ורוח להלכים בה") ישעיה מב, ה), א"ר ירמיה בר אבא א"ר יוחנן כל המהלך ארבע אמות בארץ ישראל, מובטח לו שהוא בן העולם הבא.

אמר רבי אלעזר, כל הדר בארץ ישראל שרוי בלא עוון, שנאמר (ישעיה לג, כד) "ובליאמר שכן חליתי העם הישב בה נשא עון".

אמר רבי אבהו אפילו שפחה כנענית שבארץ ישראל, מובטח לה שהיא בת העולם הבא, כתוב הכא [כאן] ישעיה מב, ה) ("נתן נשמה לעם עליה" וכתוב התם [שם] בראשית כב, ה) ("שבו לכם פה עם החמור" - עם הדומה לחמור).

נאמר **במסכת קידושין** (מט:): "עשרה קבין חוכמה ירדו לעולם תשעה נטלה ארץ ישראל". איתא בגמרא כתובות קי:): "לעולם ידור אדם בארץ ישראל אפילו בעיר שרובה עובדי כוכבים ואל ידור בחוץ לארץ ואפילו בעיר שרובה ישראל, שכל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוה וכל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה".

ובבבא בתרא (צא). (מובא: רשב"י אומר, מפני מה נענשו אלימלך, מחלון וכליון? מפני שיצאו מהארץ לחוץ לארץ ולא עמדה להם זכות אבות. מעשה בר' יהודה בן בתירה ור' מתיא בן חרש ורבי חנינא בן אחי ר' יהושע ור' יונתן שהיו יוצאים לחוץ לארץ והגיעו לפלטום [מקום בחוץ לארץ] וזכרו את ארץ ישראל, זקפו עיניהם וזלגו דמעותיהם וקרעו בגדיהם... וחזרו ובאו לארצם למקומם אמרו, ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצוות שבתורה.

הבה נתנהג בקדושה ובטהרה בהיותנו יושבים בארץ ישראל ונהיה ראויים לספוג את הייעודים הנשגבים שהתברכה בהם ארץ ישראל, וזיו וזוהר השכינה יאר לנו את דרכינו כל הימים. (מנחת ישי')

עבודת והנהגות מגדולי ישראל

הרב בן ציון אבא שאול שוטרף את הבית

באחת הפעמים כשהתארח הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל בבית משפחת 'גבאי', ביקש הגרב"צ מאשתו הרבנית הדסה ע"ה שתלך לאחר ארוחת הבוקר יחד עם הרבנית גבאי אל הים, זאת כדי לפוש מהטרחה הרבה שטרחה למענם. "ומה עם הכלים וניקיון הבית?" שאלה הרבנית גבאי.

"שלא תדאג, שתלך לפוש, אנחנו כבר נדאג לכל ענייני הבית". הדבר היה תמוה בעיני הרבנית גבאי, שביקשה קודם לנקות את הבית ולהדיח את כלי הארוחה. כשראתה כי הגרב"צ מתעקש שכך תנהג, יצאה יחד עם הרבנית אבא שאול אל הים הסמוך. מיד כשנטרקה הדלת, פשט הגרב"צ את הפראק שעליו, ויחד עם בנו הרה"ג רבי אליהו ועם רבי שמעון גבאי, החלו להדיח את הכלים, למרק את מרצפות הבית ולסדרו. רבי שמעון, אשר לא היה יכול לחזות במורו ורבו מדיח כלים ורצפות, ניסה להניא אותו מלעשות כן, מפני כבוד התורה. אמר לו הגרב"צ, "אותה תורה שמחויבים אנו בכבודה, מחייבת אותנו בכבוד האישה". (הולך תמים)

ביטחוננו בה' של הרב גבאי

כדי להמחיש את מעלת ביטחוננו של רבי שמעון גבאי זצ"ל בכל צעד ושעל ולו הפעוטים ביותר, נביא את סיפורו של אב הבית בישיבה הקטנה שהקים לימים: "פעם בשעת לילה מאוחרת הגעתי אל עזרת הנשים שבבית המדרש כדי לסגור חלון שנתר פתוח. לפתע שמעתי קול צעדים חרישיים נכנסים אל היכל בית המדרש.

ניגשתי אל קדמת העזרה המשקיפה אל בית המדרש, ולמולי נתגלה מחזה מפעים: מורנו ראש הישיבה, הגה"צ רבי שמעון, ניגש אל היכל הקודש, הסיט את הפרוכת, פתח את ארון הקודש והחל ממלמל שיחה בינו לבין קונו. לא זכיתי לשמוע את כל פרטי הדברים, אך לפתע החל להשיח בקול, כך שיכולתי לשמוע את שיחתו: "ריבונו של עולם", פתח רבי שמעון ואמר, "גלוי וידוע לפניך שאני עבד שלך בעולמך, עבד, כפשוטו. בניתי לך משכן מעט, ובסייעתא שלך יושבים ועמלים בו בני תורה יראי שמך. כל זה עשיתי רק למען כבודך הגדול והנורא. ריבונו של עולם, אבל כואב וצר לי עד מאוד, כי המבנה לאחרונה קצת מלוכלך, גם בית המדרש אינו נקי, וזאת כי עובדי הניקיון שהיו פה - עזבו. אבל הכול לטובה. והנה זה זמן שאנו מחפשים אחר עובדים נוספים ולא משיגים אישורים להעסיקם. ריבונו של עולם, אנא ברוב רחמך,

למען כבודך, דאג לנו לעובדי ניקיון טובים, מסורים ונאמנים". המשיך הרב ללחוש עוד תפילה קלה, סגר את היכל הקודש, פסע לאחור שלושה צעדים ונפרד מקונו.

אז החל לעבור בין הספסלים ולנקות בידיו הקדושות את רצפת בית המדרש ויצא מהמקום".

לאחר יומיים ניגש אליו בנו, ר' אהרון, ואמר בשמחה, "אבא, מצאנו עובדים טובים ומסורים מאלה שהיו!" רבי שמעון ספק כפיו לקב"ה ואמר, "ידעתי גם ידעתי בני שה' יקרה לפניך עובדים טובים וחרוצים, הן ביקשתי עזרה ממנהל כל האדם בעולם..." (הולך תמים)

השכר שחיכה ארבעים שנה מעשה מופלא על הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א, כפי שהעיד בעל המעשה על עצמו (ויהיה החיזוק מפרסום מעשה זה לזכות רפואתו השלימה של רבי מיכל): לפני מספר שנים חלה רבי מיכל במחלה קשה במעיו. כדי להציל את חייו קבעו הרופאים שעליו לעבור ניתוח קשה, שבסיומו ספק גדול אם יוכל לאכול בדרך הטבעית כשאר האדם) ה' יצילנו. רבי מיכל שמע זאת ונכנס ללחץ גדול, ולא ידע את נפשו מרוב פחד וחרדה: איך יוכל לחיות במצב נורא שכזה?!

בני המשפחה ניסו להרגיע את רוחו ולהפיס דעתו, אך לשווא. ככל שהתקרב יום הניתוח כך גברו אצלו הלחץ והחרדה. והנה הגיע יום הניתוח, ולתדהמתם הרבה של בני המשפחה התעורר רבי מיכל משנת הלילה שלפני הניתוח, כשהוא שליו ורגוע לחלוטין, ואף הראה אופטימיות ושמחה. כשהרגיש בפליאתם פתח וסיפר מעשה מדהים שאירע לו הלילה, אך תחילתו לפני עשרות שנים, וכך סיפר להם. ונביא כאן את הסיפור בקצרה: הדבר אירע לפני כארבעים שנה. רבי מיכל התפעל מאוד ממה שסופר על הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל, שכידוע היה מבקר חולים ומצורעים במסירות ללא חשש מהדיבקות. החליט רבי מיכל שגם הוא יעשה מעשי חסד בהקרבה אישית, והיה מבקר בקביעות במושב זקנים כדי לסייע לכל מי שנזקק לעזרה.

והנה באחד הביקורים פגש בזקן שבור ורצוף בוכה במר נפשו, שאלו רבי מיכל: מה קרה? על מה ולמה אתה בוכה כל כך? והשיב שממילא לא יוכל לעזור... אך רבי מיכל לא הרפה עד שגילה לו הזקן כי הוא חולה מאוד במעיו וצריך לעבור ניתוח להצלת חייו, אך זה עולה הרבה כסף ואין לו מאומה, וגם הבנים שלו מתעלמים, בטענה שאין בידם לעזור... ואינו יודע מאין יבוא עזרו.

הרגיע אותו רבי מיכל והבטיח לו שהוא ידאג להוצאות ויסדר לו כל מה שצריך. באותה תקופה קיבל רבי מיכל מלגה מהכולל בסך 50 לירות לחודש, ועלות הניתוח 300 לירות. נטל על עצמו חובות ושלם מכספו את הוצאות הניתוח והרפואה של אותו זקן עד שהחלים (נציין שהטיפול בזקן חזר על עצמו כנ"ל עוד מספר פעמים, והכול לקח רבי מיכל על עצמו).

בינתיים נפטר הזקן לבית עולמו, ורבי מיכל שכח מכל הסיפור, אך בלילה שלפני הניתוח הופיע לפתע אותו זקן בחלומו של רבי מיכל ואמר לו בערך כך: לא שכחתי את כל מה שעשית למעני. ביקשתי לפני כיסא הכבוד שירחמו עליך בזכות חסד שעשית עימדי וישלחו לך רפואה. באתי לבשר לך שאין לך ממה לפחד. לא יאונה לך כל רע, והכול יעבור בהצלחה. סיים רבי מיכל: אני בטוח בבשורת הזקן, ולכן נרגעתי לחלוטין.

לאחר הניתוח סיפר הרופא כי בדרך נס הצליח הניתוח בלי שיפגע במקום שממנו חששו בתחילה שיגרום לתוצאה הקשה. רבי מיכל החלים וחזר לאיתנו ושב לאכול כדרך כל האדם. (איש לרעהו)

דאגת האדמו"ר מוויז'ניץ לפרנסתו של האברך

"במה אתה עוסק לפרנסתך?" שאל האדמו"ר רבי משה יהושע הגר, בעל הישועות משה מוויז'ניץ זצ"ל, אברך בר אוריין. ענה שהוא עוסק בעריכת פירוש לספר מסויים בעבור מכון להוצאת ספרים. "במשכורת קבועה או לפי שעות?" "לפי שעות".

“וכמה אתה מקבל לשעה?” “שמונה עשר דולרים”.

“בסך הכול?” “תמה רבינו, למה לא תדרוש יותר?”

הסביר שזה התעריף המקובל ודי לו בכך. כעבור זמן בא לפני רבינו המוציא לאור, מעבירו של האברך. “איך הפרנסה?” התעניין רבינו.

“ברוך ה’, ויעזור גם הלאה”. “בכמה אתה מוכר כל ספר?”

“בשלושים שקלים”.

“ומזה יש פרנסה?!”

“ברוך ה’, לא חסר ואל יחסר”.

“ובשלושים וחמישה שקלים, לא יקנו?”

“יש להניח שיקנו, אבל בעבורי די בשלושים”. “אם כן”, אמר רבינו,

“אני מבקש שתעלה את המחיר לשלושים וחמישה שקלים, ואת

הרווח הנוסף תעביר לאברך שעורך בעבורך את הפירוש. שלם לו

מעכשיו עשרים דולר לשעה...” (קשר איתן גלין כו)

עונשו של הערבי שהתנכל ליהודי

“היה יהודי באבס שהצליח מאוד במסחר שלו. החנות שלו הייתה מלאה בקונים מהבוקר עד הערב, השתלחה בו ברכה.

יום אחד אותו יהודי לא הסתדר עם איזה ערבי, היה להם ויכוח. מה

עשה הערבי? התחיל להפיץ עליו שמועות שהסתורה שלו פגומה,

שהוא מרמה ולא ישר, ולא כדאי לקנות אצלו. אנשים לא האמינו,

מכירים את היהודי מזמן רב, אף פעם לא נפלו איתו. למה יעזבו?

אותו ערבי לא התיימש, עד שהשם הרע הצליח לתפוס, והקונים

התמעטו. כולם ידעו שהערבי הוא זה שהפיץ את השם הרע, והיהודי

מפסיד. “אותו יהודי, ירא שמיים היה. נכנס לביתו של **הרבי**

חיים חורי זצ”ל לבקש ברכה וישועה. הרבי הצטער מאוד, הרהר

קצת ושלח אותו. הבטיח לו שהישועה כבר הגיעה. כשיצא היהודי,

עבר דרך ביתו של הגוי ההוא ושמע קולות שבר וצעקה, הוא מת

באופן פתאומי, וכולם תלו את מותו במה שניסה להציק ליהודי, ובו

ביום כבר שבו הלקוחות לפקוד את חנותו”. (תור הזהב)

שאלות ותשובות הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ”ל

שאלה: כשמזכיר שם ה' בתפילה, האם צריך לכוון גם פירוש

כתיבתו וגם פירוש קריאתו, או שמספיק לכוון רק פירוש קריאתו

שהוא אדון הכול?

תשובה: כשמזכיר שם ה' צריך לכוון גם פירוש קריאתו שהוא אדון

הכול, וגם פירוש כתיבתו שהוא היה, הווה ויהיה. וטוב לכוון אף

את הכוונה לפי הקבלה, והוא שילוב הוויה ואדנות, וכפי שמופיע

בסידורים.

ומכל מקום, עיקר החיוב לכוון אינו אלא בשם ה' שבברכות, וכל

שכן בפסוק ראשון של קריאת שמע, שיש בזה חיוב נוסף מחמת

הכוונה, שחייב לכוון בפסוק ראשון של קריאת שמע.

שאלה: האם בחור שאינו נשוי יכול להניח תפילין של רבינו תם?

תשובה: בחור לא יניח אלא תפילין של רש"י, ואילו תפילין של

רבינו תם יניח רק לאחר הנישואין.

כי הנה אף שטוב וראוי להניח שני זוגות תפילין, גם תפילין של

רש"י וגם תפילין של רבינו תם, מכל מקום כיוון שאינו חיוב גמור,

יש לבחורים להימנע מלהניח תפילין דרבינו תם, כיוון שבשולחן

ערוך (סימן ל"ה סעיף ד') כתב שהמניח תפילין צריך להיזהר

מהרהור. ואם כן בבחורים יש לחוש יותר בזה, ועדיף שלא יניחו

תפילין שאינם חיוב גמור. ובפרט, תפילין דרבינו תם שמעלתם

גדולה ביותר, וכמו שכתב ב'בין איש חי' (פרשת וירא אות כ"א) בשם

האריז"ל. ורק נשוי שיש לו פת בסלו, ורחוק יותר מהרהורים, יניח

גם תפילין דרבינו תם.

שאלה: האם מותר לטלטל גפרור כדי לנקות בו את השיניים?

תשובה: מותר לטלטל גפרור כדי לנקות בו שיניו. שהנה היה לדון, אם

גפרור דינו ככלי שמלאכתו לאיסור, ומותר לצורך גופו ומקומו, או כיוון

שאינן תשמישו קבוע, אלא מדליק בו אש, והגפרור כלה, הוא כעץ בעלמא

ואין שם כלי עליו. ובאמת נראה שגפרור נחשב ככלי, ומותר לטלטלו

לצורך גופו או מקומו.

שאלות ותשובות הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

שאלה: אדם שמחך בשוגג קובץ, תוכנה או שיר מדיסק של חברו,

האם חייב לשלם על שחזור הקובץ או שנידון כהיזק שאינו ניכר

שבשוגג פטור?

תשובה: הגדרת 'היזק שאינו ניכר' שפטור היא רק בנזק שלפי

ההלכה אסור לעשותו רק שבמציאות אין הנזק ניכר, כגון 'המטמא

והמדמע והמנסך' שהנזק אינו ניכר כלל במציאות, אבל כאן שהנזק

הוא מציאותי וחסרון הקובץ ניכר, נחשב להיזק ניכר וחייב לשלם

את השחזור אף שעלותו גבוהה ונעשה בשוגג.

שאלה: אדם שהשתמש בשגגה בטוסטר החלבי של חברו לחימום

נקניקיות בשריות, ולאחר מכן התבררה טעותו, ואי אפשר להכשירו

מכיוון שהוא מצופה טפולון ואינו מגיע לחום הנצרך לליכון, האם

חייב לשלם או שנחשב 'היזק שאינו ניכר' – שבשוגג פטור?

תשובה: חייב לשלם כפי שווי טוסטר משומש, כיוון שההיזק נחשב

ניכר.

ואף שבפשוטו היה נראה שהנזק אינו ניכר, שהרי נאסר בשימוש

מחמת דין הלכתי, ולא נשתנתה צורתו. אומנם כתב ה'פרי

(מגדים) מובא בפתחי תשובה חו"מ סימן שפה) שנחשב היזק הניכר

כיוון שאפשר להרגיש בטעם הבלוע בטוסטר באוכל המתחמם בו,

ולכן אף שהנזק הינו הלכתי בלבד, כיוון שניכר במציאות על ידי

טעם - נחשב נזק הניכר, וחייב לשלם אף בשוגג.

שאלה: האם מותר לשלם 'שכר לימוד' מכספי מעשר?

תשובה: אין לשלם מכספי מעשר דברי מצווה שמחויב בהם, ולכן

אין לשלם את שכר הלימוד של בניו ובנותיו עד גיל מצוות מכספי

מעשרות. אך המיקל לשלם ממעשר את שכר הלימוד של ה'ישיבה

קטנה' או ה'ישיבה גדולה' של בנו, יש לו על מה לסמוך. ותשלום

שכר לימוד של ילדים אחרים להורים נזקקים, ניתן לשלם מכספי

מעשרות.

שאלות ותשובות - הראש"ל הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א

שאלה: האם מותר ללכת לקברו של מרן הגר"ע יוסף זצ"ל הממוקם

בבית העלמין בסנהדריה ביום שבת?

תשובה: הנה התבאר ב'ילקוט יוסף' שאין עולים לבית הקברות, לא

בשבת ולא ביום טוב. ואם חל יום השביעי לאבלות בשבת, עולים

לבית הקברות ביום ראשון.

אולם כל זה מדובר באופן שיש צער לעלות לבית הקברות, וכגון

ביום השבעה וביום השלושים, אבל לעלות לקבר צדיק בשבת,

כשאינו בצער אלא מתפלל על ציונו, נראה שאין בדבר איסור,

ובפרט בקברו של מרן זיע"א הנמצא ראשון סמוך לגדר, כך שאינו

עובר דרך קברות אחרים.

ואומנם כל זה כתבנו מצד איסור עלייה לקבר בשבת משום צער,

אבל היות שהנשמות אינן נמצאות בבתי הקברות בשבת, אין

חשיבות כל כך בהליכה על הקברים בשבת כמו בימי החול, וכן

מבואר בספר 'שערי הייחודים'.

וכן כתב ב'ארחות רבינו' בשם ה'קהילות יעקב', שאין שום תועלת

לילך אפילו למירון ושאר צדיקים בשבת ויום טוב וראש חודש וחול

המועד, שאז גם חלק הנפש המקושר לגוף אינו נמצא שם! וכתב

שם, אומנם לצורך חולה שיש בו סכנה וכדומה מותר לילך להתפלל

על קבר אבותיו או קבר צדיק אף בראש חודש, שבת ויום טוב.

ואומנם עיין במהרי"ל שתועלת התפילה על קברי צדיקים היא

משום שקברות צדיקים הם מקום קדוש וטהור והתפילות מתקבלות

שם ביותר.

ולפי זה, יש מעלה להתפלל על קבר צדיק גם בשבת מפני קדושת

המקום. ובספרי האריז"ל כתוב רק שאז (בשבת ויום טוב וכו') אין

לעשות השתטחות וייחודים. וכל שכן שמותר להתפלל בשבת

באותם קברים שבהם מתפללים כמו קבר הרשב"י, קבר רחל ומערת

המכפלה. ואחר כתבי כל הנ"ל, כתב לי הגאון המקובל רבי בניהו

שמואלי שליט"א, שיש חשיבות מיוחדת למקום הצדיקים, אפילו

שזה עתה אינם שם, מכיוון ששם ביתם ומקומם למנוחת עולמים, ויש שם השראת השכינה. כי כל הכתבים והתורה שלמד נמצאים שם על קברו, ועושים אור מקיף מעל הקבר, וכל הבא לקבר הצדיק מקבל אור ושפע מזה האור! ועיין בספר 'הילולא דרשב"י' שכתב מהרמ"ע מפאנו, שאוויר גן עדן מתפשט סביב כל צדיק, ונרשמים באור זה כל מחשבותיו ודיבוריו הקדושים, תורה ועבודת ה' של אותו צדיק.

הדרך הסלולה לקדושה הגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל ניסיונות דורנו

חיים אנו בדור שהניסיונות בו קשים מכל מה שהיה אי פעם. ההרהורים המגיעים לתוך הראשים שלנו הם נוראים (ה' יצילנו). אך עלינו לדעת שאדם הזוכה לשלוט על הדבר הזה ויודע איך לטפל בו, ובעיקר אינו חוזר על הדברים ומנסה להכריח אותם ממנו - אדם זה הוא גדול וקדוש.

הדבר הגרוע ביותר בדברים הללו הוא שברון לב. יש לזכור תמיד יסוד חשוב זה, שכשם שהרהורים רעים זו הכנסת טומאה בבית קודשי הקדושים, כך אדם המשתדל לשמור על טהרת המחשבה ולסלק מעצמו את המחשבות וההרהורים הרעים, הוא פשוט טיהר את קודש הקדושים, הוא עשה את אותה פעולה שבזמנו עשו החשמונאים במקדש.

בעלי מוסר, בכל פעם שהגיעו לסוגיות כאלו, תמיד הזכירו גם את הצד השני, "ש"לעולם מידה טובה מרובה ממידת פורענות" (סוטה יא.). ואכן כשלומדים על חומרת החטאים, עומקם והעונש עליהם, חשוב מאוד לזכור מה רב אושרו של הבורח מעבירות אלו.

העצה הראשונה – 'וינס'!

הכלל הגדול הראשון והיסודי בהתמודדות עם כל הנושא הזה, הוא לחפש עצות לא להגיע לשם כלל. הצדיק הגדול שהיה בעולמנו היה יוסף הצדיק. הוא היה "צדיק יסוד עולם" (משלי י, כה), והכוונה פשוטו כמשמעו, הוא פירנס את כל העולם כולו.

היה עוד אחד שפירנס את כל העולם, נח, אבל היה זה עולם מאוד קטן, מצומצם, כמו שמפורש בפסוק: "נח איש צדיק", אבל על יוסף נאמר שהיה "צדיק יסוד עולם".

ואף על פי כן, כשיוסף הצדיק נפגש עם ניסיון, כתוב בפסוק: 'וינס'! אפילו הוא, הצדיק הגדול ביותר שהיה אי פעם, הוצרך לברוח ממקום הניסיון. אם לא היה בורח, לא היה יכול להתמודד מול היצר.

ללמדנו שהיסוד הגדול של קדושה הוא 'לא להיות שם'. כך אמרו חז"ל: "אין חוצץ בפני התאוה כעצימת העיניים" (ספר חסידים ס"ט). לא לעבור בכל מיני מקומות, קיוסקים וכו', פשוט לא להתקרב לשם!

בכלל, אדם צריך להרגיל את עיניו שלא ישוטטו בכל מקום. אדם הולך ברחוב וישנם חלונות פתוחים, לא להציץ פנימה, לא לנסות לראות מה נעשה בתוך ביתו של הזולת. אם עוברים בחדר המדרגות ודלת של אחד השכנים פתוחה, להסיט את המבט הצידה, לא להסתכל לשם. חוץ מהצניעות, יש בזה גם עניין של חוסר דרך ארץ. זה הכלל הראשון: 'וינס', לא להיות שם. איננו מדברים כעת על מדרגות גבוהות בקדושה, מדובר על דברים יסודיים מאוד שכל אחד מאיתנו צריך לעמוד בהם.

סגולה נפלאה באמירת פסוקים

מלבד התפילה והזעקה, ישנן עוד כמה סגולות. אחת מהן היא אמירת פסוקים. ה'משנה ברורה' (בהלכות תפילה סי' צח סק"ב) כתב שאמירת הפסוק "לֵב טְהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים ורוח נְכוֹן חָדַשׁ בְּקִרְבִּי" (תהילים נא, יב), היא סגולה ועצה לטהרת הלב, כי כח טהרת הלב והרוח הנכון, מונחים בפסוק המכוון לעניין זה.

וכן כתב השל"ה הקדוש, וזו לשונו: "ומצאתי כתב יד של החכם האלוקי מהר"מ קורדובירו ז"ל שכתב וזו לשונו: לימדנו זקן אחד שעל מנת לבטל המחשבה, יאמר פסוק זה הרבה פעמים 'אש תמיד

תוקד על המזבח לא תכבה', ובעיניי פשוט שזה הזקן היה אליהו הנביא, ולרוב ענוותנותו של הרב לא רצה לגלות, על כן יהא נזהר בזה מי שנפל בליבו מחשבת און או מחשבת הבל, שיאמר הפסוק הנ"ל הרבה פעמים, ונראה בעיניי שיאמר גם כן הפסוק: 'סַעֲפִים שָׂנְאֵתִי וְתוֹתֶךָ אֶקְבְּתִי', ויאמר אותו בהתעוררות גדול גיבור כארי", עיין שם.

והוסיף השל"ה: "ועניין הפסוק 'אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה', לבטל מחשבות רעות, לכאורה הוא מפני שאמרו חז"ל שקורבן עולה מכפר על הרהורי הלב, ולכן הפסוק שמצווה להבעיר תמיד את אש העולה, שעניינו בעירה וניקיון תמידי וכפרה על הרהורי הלב, מסוגל הוא נגד מחשבות רעות".

אמירת פסוקים אלו היא סגולה נפלאה. אני מכיר אנשים שבתקופת בחרותם, כאשר התמודדו עם הניסיונות הקשים הללו, אמרו פסוקים אלו כל יום עשרות פעמים, והם מעידים שסגולה זו שינתה את חייהם מקצה לקצה. לומר עוד פעם ועוד פעם, אפילו בלי כוונה, זו סגולה נפלאה מאוד.

בדורנו, אדם שמדבר אל הקב"ה, זהו המסלול המוביל לכל הטובות. אנחנו חיים בדור שבו אי אפשר ללכת פסיעה לבד. פעם אנשים היו יציבים, היום אנחנו חלשים. אי אפשר לחיות אפילו רגע לבד, צריכים להתרגל לדבר כל הזמן עם הקב"ה, ובפרט בנושא שדיברנו עליו. זאת כולנו יכולים, ואשרי מי שמתרגל בזה. זו לפי דעתי הדרך הסלולה לקדושה, לטהרה ולגדלות אמיתית בכל השטחים.

הכרת הטוב תמידית! הרה"ג יחיאל צוקר שליט"א

"לחיות" את הטובה שעשו לך

למשפחה בארצות הברית נולד ילד פג בלידה מוקדמת, שהרופאים לא נתנו לו סיכויים לשרוד. הילד הוכנס למחלקת הפגים של בית החולים, והצוות טיפל בו במסירות מיוחדת שאין כדוגמתה. לאט לאט, במשך שבועות לא מעטים, הילד התפתח, ולבסוף השתחרר מבית החולים. אומנם הוא היה קטן יחסית לבני גילו, התפתחותו גם היא הייתה שלא כשל בני גילו, אבל ברוך ה' להפתעת כולם הוא יכול היה להשתחרר מבית החולים לביתו.

ההורים רצו להכיר טובה לצוות הרופאים והאחיות שטיפלו בילד בכל כך הרבה מסירות ואהבה, והצילו את חייו. האבא היה קשור לרבי אליהו שווי ושאל אותו מה עליהם לעשות, איך אפשר להביע את הכרת הטוב שיש להם.

השיב רבי אליהו: "אל תקנו להם פרחים, גם לא סלסלות מלאות בממתקים, אלא קבלו על עצמכם שבשנים הראשונות של הילד, בכל יום הולדת, תגיעו עם הילד לבית החולים, ותראו לצוות את התפתחותו". בשנה הראשונה, כשהורים הגיעו עם הילד למחלקה, ההתרגשות שאחזה בכל אנשי הצוות לא ניתנה לתיאור במילים. כולם חיבקו אותו, הצטלמו איתו, והשמחה הייתה רבה. כך קרה גם בשנה השנייה והשלישית, עד גיל שבע. לאחר מכן כבר היה להורים קשה להגיע, אבל כשהילד הגיע לגיל בר מצווה, וברוך ה' היה כבר בריא כשאר בני גילו, החליטו ההורים להגיע איתו לבית החולים ולהזמין את הצוות לחגיגת בר המצווה שלו, אף שחלק גדול מהצוות כבר עזב והגיעו אנשי צוות אחרים במקומם.

במקום חיכתה להם הפתעה: מכתב מאחת האחיות שדווקא לא הייתה מאלו שטיפלו בילד. וכך כתבה: "הגעתי לעבוד בבית החולים לאחר שהילד כבר השתחרר ממנו, אולם כן הייתי נוכחת, במשך כמה שנים, ביום ההולדת של הילד, כשהייתם מגיעים איתו ומראים לצוות את התפתחותו. אנחנו רגילים לקבל מבני משפחות זרי פרחים ושוקולדים לאות תודה על הטיפול שהענקנו לקרוב משפחתם, וזה בהחלט נחמד מאוד מצידם. אולם מה שאתם עשיתם היה חשוב עשרת מונים! אתם, במעשה שעשיתם, נסכתם בנו כחות אדירים להמשיך ולטפל גם בילדים כאלו שהיינו אמורים להתייאש מהם!"

לפי התחושה שלי, ברעיון הזה של רבי אליהו היה מונח יסוד גדול:

להכרת הטוב יש שני חלקים: קודם כול צריך להיות "בן אדם" ולהכיר טובה למישהו שעשה לך טובה. לצורך החלק הזה די לשלוח עציץ... אבל מעבר לכך, החלק העיקרי בהכרת הטוב הוא "לחיות" את הטובה שעשו לך, להחזיר אותה אל תוך ליבך, להרגיש עד כמה הטובה הזאת היא חלק מההתפתחות וההצלחה שלך. לצורך החלק הזה, לא די להביע את הכרת הטוב באופן חד פעמי, אלא יש להביע אותה באופן תמידי.

"עליי להודות לו בעצמי!"

רבי משה פיינשטיין זצ"ל הלך פעם להיפגש עם אחד הגבירים לצורכי הישיבה. הגביר התגורר בקומה רביעית של בניין שלא הייתה בו מעלית. היה זה לעת זקנותו של רבי משה, והטיפוס לא היה לו קל.

כשהסתיימה הפגישה ירד למטה ונכנס לרכב שהמתין לו, אך בטרם פתח הנהג בנסיעה, אמר לו רבי משה: "אוי, שכחתי משהו! אנא המתן לי", ופתח את דלת הרכב לצאת. שאל אותו הנהג: "מה הרב שכח? אני יכול לעלות בחזרה ולהביא". השיב לו רבי משה: "הגביר הגיש לי כוס תה חם שערב לחיכי, ושכחתי להודות לו. המתן לי בבקשה עד שאעלה שוב ואודה לו".

התפלא הנהג: "מדוע הרב צריך לטרוח שוב ולטפס בעצמו ארבע קומות? אני יכול לעלות ולומר לגביר שהרב ביקש להודות לו! יאמין לי הרב: הגביר יינהג גם כך".

"אתה צודק", השיב רבי משה. "ייתכן שהגביר יינהג גם כך, אבל מי נהנה מכוס התה, אני או אתה? מכיוון שאני נהניתי – עליי להודות לו בעצמי". ורבי משה, ממרום שנותיו, טיפס שוב ארבע קומות והודה לגביר באופן אישי.

הכרת הטוב של ה'חזון איש'

בספר 'אנא עבדא' מסופר על רבי שמואל צבי קובלסקי, מתלמידי ה'חזון איש', שבהיותו בחור פנה ל'חזון איש' וביקש ממנו להתלוות אליו למחרת בבוקר לטיול שה'חזון איש' נהג לצאת אליו בשעת בוקר מוקדמת לשאוף

אוויר. ה'חזון איש' הסכים בשמחה, ובמשך כל הטיול דיברו השניים בלימוד. כשהגיעו לגבול רמת גן החל לרדת גשם חזק, ורוחות עזות נשבו ברחוב. הם המתינו בצד וחיכו לשוך הגשמים. בעודם ממתנים עברה משאית, הנהג ראה אותם ועצר בצד הכביש. ליד הנהג, בקדמת המשאית, היה מקום ישיבה אחד, ומאחור המשאית הייתה פתוחה. הנהג זיהה את ה'חזון איש' וקרא להם לעלות מיד למשאית.

ה'חזון איש' פנה לבחור ואמר לו: "תעלה קדימה! אני עולה אחורה". הבחור כמוכן סירב: "מה פתאום? הרב יעלה קדימה ואני אחורה". "יש לי הכרת הטוב כלפיך", הסביר ה'חזון איש'. "אתה ליווית אותי היום את כל הדרך". "אני הוא זה שביקש להתלוות לרב", המשיך הבחור להתעקש.

"נכון מאוד! אתה הוא זה שביקש, אבל סוף סוף היה לי מאוד נעים לטייל עם עוד מישהו ולדבר איתו בלימוד. עלה קדימה ואני אחורה".

ואז שלף רבי שמואל צבי טענה חזקה: "הרי בהמשך הדרך ניכנס לבני ברק, ואז כולם יראו שהבחור קובלסקי יושב קדימה, על מושב נוח, והחזון איש מיטלטל מאחור על ספסל, נרטב מהגשם. איך זה ייראה בעיני הבריות?" "אין שום בעיה", השיב ה'חזון איש'.

"בכניסה לבני ברק נעצור ונחליף במקומות. עכשיו תעלה קדימה... כשירדו, פנה ה'חזון איש' לנהג ואמר: "תבקש ממני משהו, עצה או ברכה, אני חייב לך הכרת הטוב". הנהג ביקש את מה שביקש, והבחור ניצל את ההזדמנות ואמר ל'חזון איש': "גם אני רוצה ברכה! אני רוצה שהרב יברך אותי שתהיה לי חברותא טובה". ומסופר שם שה'חזון איש' אכן ניגש לראש ישיבת פוניבז' וביקש שיסדר לו חברותא, ובאמת סידרו לו חברותא טובה שלמד

איתה כמה שנים. "עמי זכר נא מה יעץ בלך מלך מואב ומה ענה אתו בלעם בן בעור". עלינו לזכור שאנחנו חייבים הכרת הטוב לבורא עולם, על כל הטוב והחסד שהוא מרעיף עלינו בכל רגע. הכרת הטוב הזאת צריכה להיות תמידית, בלתי פוסקת, ש"נחיה" אותה והיא תיהפך להיות חלק בלתי נפרד מאיתנו.

פרקי הכוונה והדרכה לבני הישיבות - הרה"ג שמואל פולק שליט"א

רבותיי! זה שאנחנו לומדים תורה לשם התורה ולא בשביל להתמקצע זה נכון... זה שיש לנו עניין בעצם הלימוד גם ללא הישג מסוים זה נכון... אבל עדיין !!

עדיין מוכרח להיות איזה יעד... צריך שיהיה כיוון מסוים לאן פני מועדות...

כמדומני הדוגמה שהכי ממחישה את הרעיון היא מעולם המשחקים, יש עולם שלם של משחקים – שחמט, פאזל, כדורגל, מונופול, קלפים ואפילו לגו.

עכשיו אני שואל אותך: האם למשחק יש יעד מסוים? לא !! כל המהות של משחק זה אנטי יעד. אני רוצה לשחק נטו לשם בילוי, לשם משחק, לשם פורקן.

אבל זו לא סתירה לרגע שלכל משחק, איזה שיהיה, יש יעד מאוד מאוד ברור !! אחת אין טעם למשחק... זה כמו שני צעירים משועממים שמשחקים כדורגל במגרש. לאחר שהסתיים המשחק, זה בכלל לא משנה לנו מי ניצח ומי לא, והאם זה אחד אפס או שמונה ארבע, אבל בשעת המשחק זה מאוד מאוד משנה, כי כל הרעיון של המשחק זה שאני ואתה רוצים לנצח זה את זה, אחת אין פה משחק... הבנתם את הרעיון? הייתי אומר את זה בלשון מושאלת: למשחק אין תכלית, אבל יש לו מטרה!

יעד חייב להיות בתורה הקדושה !!!

אם כן להבדיל אלף אלפי הבדלות, על אותו משקל בתורה: ה' רוצה אותנו בבית המדרש, הקב"ה שמח בעצם עסק התורה שלנו, גם אם זה לא הלכה למעשה וגם אם זה לא מוביל אותך למטרה מוגדרת... אבל עצם הלימוד חייב להיות עם חתירה, הוא חייב להוביל ליעד כל שהוא, אחרת... אחרת אתה עומד פה סתם בוהה ורדום.

אשר על כן: ברור שיש יעד ברור בתורה! חייבים יעד בתורה! ואוי ואבוי אם לא... מי שיושב בבית המדרש מול גמרא ללא חתירה לשום כיוון, הוא נראה כמו שחקן שעומד לו במגרש באמצע הלילה כשאין אף אחד שישחק מולו... הוא עומד לו במגרש בוהה בחוסר מעש, ומדי פעם הוא בועט באוויר מרוב שיעמום...

יעד חייב להיות בתורה! האם היעד הזה הוא מטרה של מקצוענות? להשתלם במקצוע התורה? לא!

התכלית היא "שבתי בביתי", אבל חייב להיות יעד... וכשאין יעד, אז הנה !! מצאנו את הגנב... זו הסיבה לעייפות הכרונית ולחוסר עניין של כל כך הרבה בחורי ישיבה צעירים, שנקרע הלב לראות, בחור כל כך נמרץ סמוק לחיים ומלא אנרגיה ונחישות, שאם הוא רק היה מצליח להציב לעצמו יעד ברור בתורה, הוא היה נאבק כאריה... לא פחות והרבה יותר מכל סטודנט מוסלמי איראני שנלחם בעור שיניו למען המהפכה האידאולוגית, וסליחה על הביטוי... אבל תבינו את הכאב: לעמוד מול בחור בן עלייה, שיש לו את כל הנתונים, גם צעיר ונמרץ, גם ירא שמיים וחדור נחישות אש למענו יתברך, משקיע ורוצה לעשות הכול, ותכל'ס אתה רואה מול העיניים שלך איש עייף... מה פשר הדבר? מי ייבש אותו כל כך? מדובר בצעיר מוצלח ונמרץ, שאם רק היינו מציינים אותו בנשק חי ושלוחים אותו למטרות צבאיות מסוכנות הוא היה לוחם כארי, אז להיכן המרץ הזה נעלם?

כמדומני שזה שורש העניין! זה יושב על הטעות המובנת הזו! על זה שאנחנו לא לומדים תורה בשביל מקצוע... ואז מה כן?

השלב הנוסף הזה, השלב הבא, כאן פיספסנו אותו. כן, נכון, אנחנו לא לומדים תורה בשביל מקצוע, בדיוק כמו שלהבדיל לא משחקים כדורגל בשביל לקנות עם זה חלב בחנות, אבל בתוך עסק התורה יש יעדים ומטרות מאוד מאוד ברורים ומאתגרים, יש תוכנית עבודה מאוד קדחתנית, שעל זה נאמר 'היום קצר והמלאכה מרובה', אל תהיו עצלים, אל תירדמו במשמרת...

סיפר לי אחי הרב שמואל קלצקין שליט"א: לפני שלושים וחמש שנים שהה חמי בארצות הברית, ושם הוא קיבל מעטפה ובה חמש מאות דולר, ועליה נכתב "לכבוד הרב זלזניק שליט"א, ירושלים". כשחזר ארצה, ביקש ממני חמי לגשת אל הרב זלזניק ולמסור לו את המעטפה.

מיד כשסיימתי את תפילת ותיקין, פניתי לביתו של הגאון רבי אברהם יעקב זלזניק זצ"ל רבה של שכונת כרם וראש ישיבת עץ חיים, למסור לו את המעטפה. באותה שעה הרב כבר ישב ולמד את שיעוריו.

אמרתי לרב שבאתי למלא אחר שליחות חמי, ומסרתי לו את המעטפה. הרב התבונן במעטפה, וראה שלא רשום עליה שמו הפרטי, וגם לא שם השולח. הוא לא ידע על מעטפה שעומדת להגיע, ולכן סירב לקחת אותה. "זה לא שלי", אמר, וחזר ללימודו. ראיתי שכך הדבר, ופניתי למסור את הכסף לאחיו, הגאון ר' אפרים זלזניק זצ"ל, ר"מ בישיבה למצוינים. גם הוא כבר ישב ולמד את שיעורו. יש לציין, שבביתו היה אז חתן שעמד להתחתן בקרוב, כך שחמש מאות דולר לא היו מיותרים עבורו.

אבל ר' אפרים הגיב כמו אחיו: אין לו מושג מי שלח את המעטפה, ולכן הוא לא מוכן לקחת את הכסף, שמא יש בזה עניין של גזל. וכך, הדולרים הוחזרו לארה"ב עד שיתבררו הדברים.

אנשים מעין אלו, הם אנשי המעלה שעליהם מדבר רבינו בסוף פרק ד'. וכה דבריו הק': אנשי המעלה הגדולה הזאת, שיעורו עבדי הבורא אל עבודת הבורא, בין הסימנים לאנשי המעלה זה, מי שבחר את הריש מן העושר.

הבה נבין עניין בסיסי: איננו יכולים לדעת מעלתו של אדם בזמן שהכול נוח לו, נעים ומסודר לו. איך נדע אם אדם מסוים הוא טוב באמת, כדי שנזכה ללמוד ממעלותיו וללכת בדרכים טובות? – כשנראה שהוא כובש את כעסו, מוותר על הנוחות, מעדיף את התכלית האמתית, ומסייע לזולת גם כשזה על חשבוננו. לכן גם השכר המיוחד, תוספת של חסד הבורא עליו בנועם העולם הבא, יגיע למי שעמד בניסיון.

אחד הניסיונות הוא להעדיף את העניות על העושר. 'ריש' מלשון 'רש', עני. אין הכוונה דווקא להפוך מעשיר גדול לעני מרוד, אלא כל ויתור על הטבה כספית הוא בכלל 'ריש'. יהודי בא לידי מצב של ניסיון: הוא רואה שיש לו אפשרות להרוויח על ידי עיקום כלשהו וחוטר יושר, ומצד שני עומדות מולו הוראות התורה "לא תכחשו", "לא תגנובו" ו"לא תונו", והוא מוותר על הרווח, ומוכיח נאמנות לנותן התורה. יהודי כזה – ראוי ללמוד ממנו.

לפעמים מוותרים על רווח כספי, כשזה מגיע עם האיסור "ולא תתורו": כשהסביבה של העבודה אינה מתאימה ליהודי שומר תורה ומצוות, ועל אף שמבטיחים שם משכורת גבוהה, עומדים בניסיון. יש אשר מדובר בשמירת שבת, יש איסורי ריבית, ועוד ועוד. יש פעמים שזה ניסיון לא קל בכלל, ואפילו קשה מאוד, ואז כל כך טוב לשמוע סיפורים כאלו, על יהודים שהעדיפו את הריש מן העושר בגלל מסירותם ונאמנותם לבורא יתברך.

תמיד ידעו, שכדי להיות חייט, מתחיל הלומד את דרכו כשוליה של חייטים, כעוזר שרואה איך החייט עובד, וכך הוא לומד לפעול בצורה נכונה בבוא היום.

בעניינים של עבודת הבורא הדבר תקף שבעתיים. התורה אף פעם אינה עומדת לבדה. משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים... תמיד עברה המסורת מרב לתלמיד, מאב לבן ומאם לבתה. בני האדם, הם-הם המנציחים האמיתיים של התורה הקדושה.

כשאנחנו רוצים להתנהג כראוי בדרכי המוסר, הדרך הנכונה היא ללמוד מתוך ספרי המוסר הקדושים, אבל זה לא מספיק. צריך דוגמאות בשטח, לראות איך הדבר מתבטא למעשה, ולכן מכוון אותנו רבינו למצוא את האנשים שיינתנו לנו דוגמה אישית. יש ממי ללמוד. יהודים המתחזקים באמונה ובטחון ועומדים בניסיונות

בחיי היום יום, הם דוגמה עבורנו ללמוד מהם. יהי רצון שנזכה להתחזק עוד ועוד באמונה ובטחון ולקדש שם שמים בעולם, ועל ידי זה יושפע שפע רב ברכות והצלחות, וחסדים מגולים, אמן.

עוד לא יצא, וכבר נכנס - השגחה פרטית

מספר ישראל יהודה רוטנברג מצפת: בבית הכנסת העתיק של קוסוב, בו אני מתפלל, היה ספר תורה ששימש את המתפללים בנאמנות, עד שהיהודי שהשאיל אותו, לקח אותו בחזרה. תהיתי, מה יהיה עכשיו? מניין נשיג ספר תורה?

מאז נלקח ספר התורה מבית הכנסת, עברו כמה ימים, לאחריהם הוזמנתי אחר כבוד לשמחת הברית של בנו של השמש של בית הכנסת. שם, בעת השמחה, פגשתי אברך מוכר משנים עברו. הוא למד בישיבת קוסוב לפני עשרים שנה, ואנחנו ישבנו לשיחה של העלאת זיכרונות מהימים הטובים בצפת עיר הקודש. הוא סיפר לי שהוא נשוי לאישה ממשפחה אמריקאית, וכבר יש לו כמה ילדים, כן ירבו. אני סיפרתי לו על התמורות שעברה עירנו, ועל ספר התורה שחזר לבעליו.

"יש לי רעיון בשבילך", אמר האברך. "חמי שבחו"ל ערך סיום הש"ס לא מזמן, ולכבוד האירוע הוא כתב ספר תורה. ספר התורה נמצא עכשיו בבית כנסת ליטאי. הם לקחו את הספר על אף שהוא כתוב בכתב האר"י, מפני שלא היה להם משהו אחר. מעניין באמת מה קורה עם הספר. יכול להיות שאותו בית כנסת כבר מצא ספר תורה בכתב בית יוסף, וחמי יוכל להשאיל לכם את הספר".

כעבור כמה ימים התקשר אליי אותו אברך, וסיפר שספר התורה חזר לבעליו. "בית הכנסת העתיק את מקומו, ושם נתנו להם גם ספר תורה", הוא הסביר. "חמי אומר שהוא יכול להשאיל לכם את הספר, אבל חשוב שתדעו, כי ייתכן שהוא יצטרך אותו מפעם לפעם".

לא שמחתי עם ההערה הזו, אך כל אפשרות אחרת להשיג ספר תורה לא נראתה, ואני נותרתי לחכות בארץ, למטוס שיגיע ויביא את ספר התורה הזמני. גם ספר תורה שבהיכל תלוי במזל, ואפילו ספר תורה שמגיע ממש לתקופה קצרה. כאשר פתחו את הספר כדי לגלול אותו לפרשה המתאימה לאותו שבוע, התפלאתי לגלות שהספר נפתח בדיוק בפרשת השבוע שהייתה בזמן הברית, כאשר דיברתי עם האברך על הספר. כאילו ביקש ספר התורה בעצמו שיקראו בו במקום שזקוקים לו...

עברו חודשים מספר. ערב פסח הגיע, ואיתו שיחת טלפון: חמי של האברך רוצה את הספר בחזרה. הוא עומד לחוג את הפסח עם כל המשפחה המורחבת, יהיה להם מניין משלהם, והוא צריך את הספר איתם. וכי יכולתי לעשות משהו? זה ספר התורה שלו. סיכמנו שנשלח את הספר.

באותו יום, כמה שעות אחרי 'שיחת הפרידה' מספר התורה, מתקשרת אישה ואומרת כך: "אבי ז"ל היה יליד העיר קוסוב. כשהוא נפטר, הוא השאיר לנו צוואה לכתוב ספר תורה, ולהכניס את הספר לבית הכנסת קוסוב בצפת.

סיימנו לכתוב את הספר, ועכשיו אנחנו רוצים לתרום אותו לבית הכנסת". עמדתי הלום מההשגחה הפרטית. השיחה הגיעה בעיתוי כל כך מדהים!

עדיין לא יצא הספר הקודם מבית הכנסת, וכבר מגיע ספר חדש, והפעם ספר קבוע שנתרם במיוחד לבית הכנסת!

סיפר ר' דוד שליט"א המתגורר בצרפת, לפני כשבועיים נכנסתי בשעות הערב לחנות לממכר מזון והנה אני רואה שבאחת הפינות נערכת מכירת משחקי פליי-מוביל, פניתי לאותה פינה וחיפשתי לקנות משהו עבור בני אהרון בן הארבע, מצאתי רכב קטן דוגמת רכב משטרה - אשר ידעתי כי הוא אוהב את זה מאד, וקניתי זאת עבורו - דבר שלא עשיתי מעודי ועד היום. בהגיעי הביתה כבר נם הילד את שנת הליל, על כן נתתי את האוטו הקטן לבני ביתי וספרתי

לה שקניתי לבננו אהרן, היא קפצה ממקומה כאדם הרואה דבר פלא והפלא שלא ראהו מעולם, שאלתי אותה מדוע הינך מתפעלת כל כך, מדוע הינך ממש יוצאת מהכלים... ענתה לי, זה עתה בטרם שנרדם הילד סיפרתי לו מעשה באשה שנחלתה והתפללה אל ה' שישלח לה רפואה שלימה מן השמים, ואכן תפילתה נתקבלה בשמים ונתרפאה לגמרי, שאל הילד וכי גם אני יכול להתפלל אל ה', השבתי לו, בוודאי... וכי ברצונך להתפלל על דבר מה, ענה הילד, הן, והתפלל בלשוננו אני רוצה אוטו... והנה עניי רואות ולא זר שאכן, שמע אלוקים הקשיב לקול תפילתו ...

ומוסיף ר' דוד, כל השומע ואני בתוכם משתומם כיצד הקב"ה שמע לקול הנער באשר הוא שם, ומילא לו מיד מבוקשו, אבל, 'בעל השמחה' עצמו – הילד לא התרגש כלל, וקיבל זאת בפשיטות, שהרי בעצמו שמע מאמו שהקב"ה שומע תפילת כל פה... ואף עלינו 'לקלוט ריח טוב' השריש היטב בעצמנו את האמונה הפשוטה בכוחה של תפילה עד שלא 'נתפעל' כלל... (באר הפרשה)

כבר ידוע שההצלחה הגדולה ביותר היא דוקא כשיש קביעות של למוד. יש מדרש, שלא ראיתו בפנים אבל שמעתי מרבי אליעזר צדוק טורצין זצ"ל שהיה בשעתו מנהל בחיידר תש"ב, הוא סיפר את המדרש כך: מה עושים הציידים כדי לתפוס את הצבאים? הצבי הרי יודע לרוץ, וכאשר רודפים אחריו הוא רץ יותר מהר מכל החיות, ולא קל לתפוס אותו. אז יש לציידים פטנט. הם מכו ונים את הריצה אחרי הצבאים לכיוון היער. הצבאים בורחים ובורחים, נכנסים ליער המלא בעצים וכיון שיש להם קרניים גדולות, אחרי כמה מאות מטרים הם מסתבכים בקרניהם בעצי היער ואפשר לצוד אותם.

כך מביא המדרש, כמובן שזה משל, אבל עם חיזוק גדול. ממשיך ואומר המדרש: פעם אחת הצבאים האלה התבוננו: מה הולך פה, בסוף אנחנו נתפסים למרות שאנחנו יודעים לרוץ כל כך טוב כיון שביער אנו מסתבכים. זאת אומרת שהיער הוא החורבן שלנו, זו המלכודת. אז צריכים עצה להיפטר מהיער. כי אם לא יהיה יער, לא יתפסו אותנו. ערכו אסיפה. נעמדו זקני הצבאים ואמרו: "היות ונוכחנו לראות כי היער החורבן שלנו, אין בררה, צריכים לחתוך את העצים שביער. אשר על כן אנו נותנים פקודה שכל צבי יקח גרזן ויחתוך לפחות עץ או שנים-שלשה ביום, כך בסופו של דבר נחסל את כל היער". הצבאים שמעו בקולם והחלו לחתוך את היער. חותכים עץ ועוד עץ.

חולף שם השועל, ומתעניין: "מה אתם עושים? מדוע כורתים עצים, לשם מה?". סיפרו לו את כל הסיפור: היער הוא המלכדת שלנו, ואשר על כן זקני הצבאים נתנו פק ודה לחתוך את היער. עמד השועל ואמר להם: "טיפשים שכמותכם, וכי תצליחו לחתוך את כל היער?! ביער יש רבבות עצים, כמה תחתכו? וגם אם תצליחו לחתוך כמה אלפי עצים, בינתיים יתפסו אתכם, ועד שתקצצו את כל היער בינתיים העצים הישנים יגדלו בחזרה..."

אם כן מה הרווחתם? וכי אלו העצות שהם נותנים לכם, תגידו לזקנים שלכם: לרוץ אתם יודעים יותר טוב מכלם, אבל שכל אין לכם!"

הם שמעו את השועל מדבר בכזו בהירות, אוי, אמרו לו לשועל: "אנא, תן לנו אתה עצה הוגנת".

"בבקשה. הציידים הרי רודפים אחריכם, מעוניינים לתפוס אתכם, ואינם יכולים, ולכן מכוונים אתכם לכיוון היער. שם הקרניים מסתבכות ושם אתם נתפסים. אתן לכם עצה: מיד כשאתם מגיעים ליער, דבר ראשון – בעץ הראשון שאתם נפגשים, תנו מכה לקרן, תשבר הקרן האחת. תגשו לעץ השני, תתנו מכה לקרן השנייה וגם היא תשבר. ואז תוכלו לרוץ בחופשיות, וכבר אין לכם שום פחד מציידים. ובקצרה: את היער אין אפשרות לחתוך, הדרך היא – לחתוך את הקרניים!"

הנמשל, אומר המדרש, אדם בא ואומר לעצמו: יש לי כל כך הרבה

טרדות, אני זקוק לזה ולזה, אני צריך כך וכך. בודאי, רק אסיים את החתונה של פלוני ומיד אצטרף לשיעור במשניות. הרי כעת אני לפני חת ונה של הילד, אחרי החתונה וה'שבע ברכות' אקבע חברותא ללמד כל יום. מיד כשאסיים את העניין החשוב יהיה בסדר...

שוטה. וכי העניינים יגמרו?! כאשר יסתיים העניין הזה יתחילו חמישה עניינים שלא חשבת עליהם. וכאשר יסתיימו החמישה, יתחילו עשרה, ואחר כך יגיעו עוד עשרה, ולעולם לא תגמר. הטירדות לא יסתיימו. אם כן מה העצה? להביא לכך שהקרניים – הטרדות – לא יפריעו לך ולא יסבכו אותך בסבך שלהם. עליך להחליט שכשמגיע זמן לימוד התורה – בטלים כל הטרדות, לא שרירין ולא קימין, ואז תצליח. כי כאמור, לבטל את הטרדות עצמן – אין כזו מציאות. "אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל" – אין התורה נקנית אלא במי שממית עצמו עליה".

בזמני התורה והמצוות הכל בטל ומבטל. כל העולם מת. (יחי ראובן)

ראש כולל חשוב סיפר, שפעם ראה את רבי חיים הולך ליד קוקה קולה והבין שיש דברים בגו. ניגש אליו ושאל אותו: "מה הרב מחפש? אולי אני יכול לעזור". השיב לו רבי חיים: "אני לא יודע איך הגעתי לכאן... יצאתי מהבית, חשבתי בלימוד, ופתאום אני מוצא את עצמי כאן..."

ראש הכולל הציע ללוות אותו לביתו, אך רבי חיים סרב בתקף ואמר לו שאינו רוצה להטריחו בשום אופן! ראש הכולל העלה הצעה: הוא ילוה את הרב עד הרחוב הראשון שהרב מכיר, ומשם – הרב ילך לבד. רבי חיים שמח להצעה ונענה לה. וראש הכולל ספר שהרחוב הראשון שהוא הכיר היה רחוב רשב"ם ששם גר... (ומתוק

האור פניני הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל)

אמרו חז"ל (שבת קח): "כל המוריד דמעות על אדם כשר, הקב"ה סופרן ומניחן בבית גנזיו" הלא בספרתך שנאמר (תהלים נו, ט): 'נדי ספרתה אתה' שימה דמעתי בנאדך.

הדבר תמוה: הקב"ה שהכל בהיר ונהיר לפניו – וכי צריך הוא "לספור" את הדמעות?

כמה וכמה ביאורים נאמרו לתרץ תמיהה זו: מרן הרב חיד"א כותב, שהקב"ה רוצה שתשלוט עין הרע בזה, ועין הרע שולטת בדבר המדוד ובדבר הספור, ולא בדבר הסמוי מן העין. מאחר שהקב"ה חפץ, שלא יסתלקו עוד צדיקים מהעולם, על כן הוא סופר את הדמעות, ושולטת בהן עין הרע.

ה"חתם סופר" זצ"ל ביאר, שכאשר בא אדם להלוותו של הצדיק, והוא בוכה יחד עם כל הקהל, הוא מוסיף גם בכיה על עצמו ועל צרותיו. הוא בוכה על אשתו החולה, על הבוס בעבודה שעושה לו צרות, ועל מס הכנסה שלא מרפה ממנו... הוא בוכה בכייה משולבת, על הצדיק ועל עצמו. הקב"ה סופר וממייך את הדמעות, שלא תתגבנה לבית גנזיו דמעות שאינן על הצדיק... (ברינה יקצור)

צדיקי הדורות, קדושי עליון, זכו "לראות למרחקים", מקצה העולם ועד סופו, לאחר שהעפילו למדרגתם העליונה וזכו לאור הגנוז השמור לצדיקים שבכל דור. אחד מהם היה ה"בעל שם טוב" הקדוש זיע"א.

באחד מלילות השבת ישב ה"בעל שם טוב" הקדוש עם תלמידיו סביב שולחן השבת והתחיל לצחוק. הדבר חזר על עצמו כמה וכמה פעמים. התלמידים התפלאו: לשמחה מה זו עושה?

מה גרם לרכס לפרוץ בצחוק? בשלב מסוים לא יכלו לעצור את סקרנותם ושאלו את רבם האם יכול הוא לשתף אותם בפשר הצחוק. אמר להם הבעל שם טוב: "במוצאי שבת תבינו הכל". לאחר צאת השבת ציווה הרב לרתום את עגלתו והעלה עליה את תלמידיו. תוך דקות ספורות גמעה העגלה בדרך פלאית מרחקים עצומים, והרב ותלמידיו הגיעו לביתו של יהודי אחד והודיעו לו שהלילה יסעודו אצלו את סעודת "מלווה

מלכה". היהודי שמח שמחה גדולה, ערך את השולחן וכיבד את הרב לישב בראש. תוך כדי האכילה והשמחה הגדולה, פנה ה"בעל שם טוב" לבעל הבית ואמר: "החברים היקרים שלנו רוצים לדעת מדוע צחקתי כליל שבת, בוא ותספר להם איזה מעשה גדול עשית שגרם לי כל כך לשמוח ולצחוק".

פתח בעל הבית את פיו וסיפר: "כל ימי נזהרתי שלא ליהנות מאף אדם, וְנָא אל תצריכנו לְיָדֵי מִתְנַת בָּשָׂר וְדָם ולא לְיָדֵי הַלְוָאָתָם. עבדתי קשה בכריכת ספרים כדי לפרנס את בני ביתי.

"והנה ביום שישו האחרון אמרה לי אשתי שלא נשאר מאומה במקרר, אין במה לסעוד את סעודת השבת!

אמרתי לה שלא תדאג, ושלא תבקש מאף אחד! כל החיים נשמרנו לא לקחת משום אדם, והקב"ה יעזור שגם בשבת זו לא נצטרך לקחת מאחרים. "הלכתי לעבודתי ואשתי התחילה לנקות את הבית. תוך כדי הניקיונות מצאה שרוול עם כפתורים מכסף. ניגשה לצורף ומכרה לו את הכפתורים ובתמורתם קיבלה ממנו סכום כסף גדול, איתו הלכה לחנות וקנתה דגים עופות ובשר".

"אני", מספר הבעל, "לא ידעתי מכל זה דבר. בסיום עבודתי נכנסתי היישר לבית הכנסת וקראתי תהלים ושיר השירים. לאחר התפילה אמרתי בליבי: 'אלך ואכבד את השבת אף על פי שאין לי כלום בבית'.

"הגעתי לביתי והנה אני רואה שולחן ערוך, ועליו נרות דולקים, וריח של מאכלים טעימים עלה באפי. אמרתי בליבי: 'כנראה אשתי לא יכלה לעמוד בניסיון הקשה, וביקשה מבני אדם שיתנו לה כסף לקנות צרכי שבת. לא נורא, אמרתי, אני מוחל לה בלב שלם'.

נכנסתי לבית וערכתי את הקידוש בשמחה. "והנה, כשאשתי הגישה את מנת הדג, פנתה אלי ואמרה: 'בעלי היקר! בוודאי מתפלא אתה כיצד יש לנו דגים ובשר ומטעמים לשבת. אני מקווה שאינך חושד בי שלקחתי כסף מאנשים. חס ושלום! לעולם לא עברתי, ובעז"ה גם לא אעבור, על דבריך! לא לקחתי כסף משום אדם!

אלא, כשניקיתי את הבית, מצאתי שרוול עם כפתורי כסף, והמשיכה לספר לו את כל השתלשלות הסיפור.

"כשמעתי זאת שמחתי מאוד ואמרתי לאשתי: 'הבה נשיר ונודה בכל לב לה' יתברך שלא הצטרכנו למתנות בשר ודם'".

בשלב זה עצר ה"בעל שם טוב" הקדוש את הבעל ואמר: "דע לך! אתה 'הרעדת' את העולמות העליונים בשמים בכך שלא כְּפַטַת על אשתך. ואף על פי שאתם חשוכי בנים, וגם מבוגרים, בזכות המצווה הגדולה הזאת שְׁכַבְשַׁת את יצרך ולא כעסת - תזכו לבן שיאיר את העולם כולו!

וזה מה גרם לי לשמוח ולפרוץ בצחוק כליל שבת קודש".

וכדברי הבעל שם טוב כך היה: לאחד תשעה חודשים נולד להם בן וקראו לו על שמו של הבעל שם טוב. לימים נקרא בשם האדמו"ר רבי ישראל מקונויץ, שהאיר את העולם כולו בתורתו, בקדושתו ובטהרתו. למדנו מכאן כמה גדולה מעלתו של אדם שכובש את יצרו, ואינו כועס! גם אם לעיתים נדמה לאדם שאשתו עשתה איזשהו דבר שלא לשביעות רצונו - לא יכעס! אלא ידון אותה לכף זכות! ובכך יביא ברכה גדולה לביתו.

למַרְן ה"חזון איש" זצ"ל היה תלמיד שבדרך קבע היה נמצא אצלו במוצאי שבת, ותפקידו היה למזוג את היין להבדלה. עבור אותו בחור היתה זו הזדמנות לשמש את רבו הגדול ולדבר עימו בדברי תורה.

והנה, במוצאי שבת אחת שאל התלמיד אודות הגמרא הנ"ל שעוג מלך הבשן לקח הר בגודל שלוש פרסאות על ראשו, וכי אין גוזמה בדברים אלו? "שמא", כך ניסה התלמיד להגיד, "יש מקומות שהגמרא נוקטת בהם בלשון גוזמה?"

תגובתו של ה"חזון איש" היתה חדה ומפתיעה: "בשבוע הבא" - כך אמר לאותו תלמיד - "בבקשה אל תמזוג את היין להבדלה".

הרמז היה ברור, ולכן הבחור הופתע למדי כאשר בשבוע הבא קרא

לו רבו והורה לו למזוג את היין כרגיל. לשאלתו, הסביר לו ה"חזון איש": "בוודאי הבנת מה רציתי להשיב על שאלתך".

אכן, התלמיד הבין...

יש לקבל את דברי רבותינו בלב שלם וכאמת פשוטה ומוחלטת. אם חז"ל אומרים שעוג מלך הבשן עקר הר, אז הוא עקר הר, ומי שמפקפק בדברי חז"ל - הרי שיש לו חיסרון באמונת חכמים ובתורה הקדושה.

"פקפוק בדברי חכמים יש בו שמץ אפיקורסות" - אמר ה"חזון איש" - "ואפיקורס אוסר את היין שנוגע בו והופכו לייך נסך. לכן לא רציתי שתמזוג את היין להבדלה.

"אך כיון שבשבוע שחלף בוודאי חזרת בכך וכבר אינך מהרהר עוד על דברי הגמרא לחשוב שיש בהם גוזמה חלילה", הוסיף החזון איש, "כבר אין עליך חשש אפיקורסות, וינך מותר וכשר".

דברי ה"חזון איש" זצ"ל, שהיה גדול בתורה וביראה, מלמדים אותנו כי חייבים אנו להאמין לדברי רבותינו בשלמות, ללא כל פקפוק!

כל מילה שלהם היא אמת, לא גוזמא ולא מליצה ואין להרהר אחריה! (מעשה איש ח"א עמוד רכ"ב. וע"ע בשו"ע או"ח סימן רי"ח ס"א ובבה"ל שם).

האמונה השלימה בדברי חז"ל היא אחת מעיקרי האמונה, והיא נכללת ב"אני מאמין שכל דברי הנביאים אמת".

רבי יוסף יעב"ץ המכונה "החסיד" היה גאון עולם, חי בזמן גירוש ספרד ולחם מלחמות ה' נגד כת הפילוסופים [כונה בשם יעב"ץ שהוא נוטריקון לפעולתו למען עם ישראל - יודע ע'דה בעת צ'רה]. בתקופתו גזרו על היהודים להמיר את דתם, ומי שלא יסכים להתנצר יגורש מהארץ.

היעב"ץ כותב בספרו "אור החיים" פרק שני שהוא התבונן וראה שאותם יהודים שקיימו את התורה והמצוות מתוך חקירה פילוסופית, הם לא עמדו בניסיון, עזבו את התורה והמירו את דתם. לעומתם, דווקא יהודים פשוטים ותמימים, שקיימו את התורה ללא חקירות ושאלות - להם, ורק להם היה הכוח למסור נפשם, להשאיר מאחוריהם את בתיהם ואת רכושם, ולצאת עם בני משפחותיהם לעבר הבלתי נודע.

רבי ישראל, ה"בעל שם טוב" הקדוש זיע"א, מייסד תנועת החסידות, היה מעורר את ליבותיהם של עמי הארצות, ושל המון העם שהתרחק מהתורה. הוא החדיר בהם אהבת הבורא ושמחה בקיום המצוות. דרכו היתה לכוון את הרבים לקיום המצוות בפשיטות ובתמימות, בלי הסברים ופילוסופיות - "לעשות רצונך אלקי חפצתי" (תהלים מ, ט).

שיטתו זו נכונה לכל עת, עד ימינו אנו. רבים מנסים להטעותנו, להרחיקנו מהתורה ולנתקנו מהמצוות, אך עלינו ללכת בתמימות עם בורא העולם ולא להתפעל מהם, ורק בדרך זו נשיג את המטרה. צריך להשתדל לבטל רצוננו לגמרי, לרצות לקיים רק את רצון הבורא ולקיים את דברי התנא באבות ב, ד: "בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך".

אל תתישב ללמוד, ואחר כך תקום לפתוח את החלון...

מ"ח קנייני תורה הרה"ג נח וינברג זצ"ל

"המשכיות" - ללא הפסקות ביניים!

בכל פעם שבה אתה צועד לקראת מטרה, עליך לעשות זאת ללא הפסקות ביניים. עדיף ללמוד שעה אחת ברציפות, מאשר שעתיים עם הפרעות והפסקות. הפסקות ביניים שוברות את רצף החשיבה שלנו, ומגבילות את יכולת קליטת המידע שלנו. הן מוציאות את הלחץ והעוצמה מהלמידה. ארגן לעצמך זמן שבו אתה חוסם כל עניין אחר, זמן שבו תהיה פנוי מטרדות אחרות. אל תתישב ללמוד, ואחר כך תקום לפתוח את החלון, אחרי זה תקום לקחת מים קרים,

ושבו תקום כדי לסגור את החלון, ותקום עוד פעם בשביל להתאורר...

החלט: "אני עומד ללמוד את תורת ה' במשך חמש עשרה דקות. בלי לקפוץ למעלה ולמטה!" במשך 15 דקות שלמות אל תעצור. לא על מנת לשנות מקום ישיבה, לא בשביל לקחת שתייה, לא בשביל שום דבר שאינו פיקוח נפש!

אתה יכול לתרגל זאת בכל מקום, בישיבה, בבית המדרש השכונתי, בזמן נסיעה באוטובוס, או בהמתנה בתור לרופא השיניים. קבע לעצמך מטרה, ובמשך 15 דקות התמקד בנושא יחיד בלבד. זו יכולה להיות קושיה שמטרידה אותך באיזו סוגיה, או איזה רעיון מוסרי. לדוגמה, אתה יכול לומר לעצמך "ברבע השעה הקרובה אני מקדיש את כל מחשבותיי למשפחה, איך אני יכול לעזור להם...". ואז, בסוף אותן 15 דקות, עצור להעריך את הזמן שניצלת היטב, זמן שבאופן אחר היה פשוט מתבזבז... אט אט, צעד אחר צעד, הגדל את משך הזמן. בתחילה 15 דקות, אחר כך חצי שעה ואז שעה שלימה, אחר כך תוכל להגיע לשעתיים. ואז, כשתגיע לארבע שעות, אתה בדרך הנכונה אל על...

הגאון מווילנה היה אומר ששלוש השעות ה-59 דקות הראשונות הן הסקת התנור, בשעה הרביעית הסיר רותח. אל תעצור! כי ברגע שמורידים את הסיר מהאש - ולו למספר דקות - צריך להרתיח אותו מחדש.

"עקביות" - בהתאם לתוכנית קבועה!

ועוד דבר: בשביל להצליח באמת להיכנס להילוך, אתה חייב למצוא את הקצב המתאים. הגוף האנושי אוהב תוכניות. אפילו המשימות המרתיעות ביותר הופכות לסבירות כשהן נעשות במסגרת קבועה ומוכרת, כלומר עשיית אותה פעילות, באותו מקום, באותו זמן ובאותו אופן (ככל הניתן באופן סביר). זו הסיבה שבעבודת ה' ישנן פעילויות קבועות מראש בכל יום. כשמתעוררים בבוקר, למשל, אנו אומרים "מודה אני..."

— תודה לך ה' שאני חי. זהו רגע של הודיה מודעת על ההזדמנות הנוספת שניתנה לנו — עוד יום. מודעות זו עוזרת לנו להתחיל את היום ברגל ימין. היא נותנת לנו נקודת פתיחה מצויינת ליום החדש. הקדש זמן קבוע ביום בשביל המטרה שאליה אתה שואף. אתה לא חייב להקדיש לכך 24 שעות ביממה. התחייב בקול רם לעמוד באותו זמן (קצר או ארוך) ולשמור על עקביות בכל יום. יש כח עצום בדיבור. אתה יודע שאתה עומד להשתנות. אין ספק שחייך ייפכו לשונים ואיכותיים.

נסה זאת. התחייב להקדיש מספר דקות מדי בוקר, 365 ימים בשנה, למשך שארית חייך להודות על החיים: כאשר אתה מתעורר, הערך את עצם היותך חי. (מח' דרכים לחכמה)

החזקת תלמיד חכם - הרב חיים זאיד שליט"א

"עץ-חיים היא למתזקים בה ותמכיה מאשר". אדם שמחזיק תלמיד חכם בממונו או בגופו זוכה לאושר ולהצלחה גדולה כל חייו, ואין זכות גדולה מהחזקת תלמיד חכם.

בסיפור זה נראה ישועה גדולה שזכה לה אדם מיוחד מאופקים. הגעתי להרצאה שם, והנה אני רואה יהודי מוכר סמבוסק עם ביצה במחיר של 2 שקלים. שאלתי אותו: מה זה המחיר הזה? ואז הוא מספר לי: "קיבלנו ירושה מאבי בסכום של 3 מיליון שקל, והיינו צריכים להתחלק בה חצי חצי, והחלטתי שהיות שאחי תלמיד חכם אברך, אני נותן לו הכול להחזקת תורה.

לצערי פרנסתי פתאום ירדה מאוד, והחלטתי להקים עסק של מכירת מיני מאפה ובעיקר סמבוסק עם ביצה, ליד מגדל עסקים שבו קנו אצלי כל בעלי העסקים ועורכי הדין. זמן קצר לאחר מכן, הוחלט לבנות גם על השטח שלי מגדל, וכמה מעורכי הדין שלי עזרו לי לקבל הרבה כסף מהשטח שלי — קומה במגדל שם. חצי מהקומה אני משכיר ומרוויח יפה, וחצי תרמתי לבניית בית הכנסת במגדל

לטובת העובדים. כך היום זכיתי גם להחזקת תורה וגם לפרנסה בשפע".

ומדוע אתה מוכר גם היום? — הוא מסביר לי שפעם בשבוע הוא מוכר את זה וזכרון למה שהוא היה עושה פעם, איך זכה לישועה גדולה.

דרכי שלום - פרקי הכוונה והדרכה בשלום בית - הרה"ג עזריאל טאובר שליט"א
על יהודי לצייר לעצמו מהי באמת הכוונה "מצנת עשה דאורייתא", ומה נקרא "לא תעשה". כך היה מנהגו של **החפץ חיים**, להמחיש ולצייר לעצמו ציורים ועניינים בעבודת ה'. דרך זו מסייעת לאדם להגיע להכרה עמוקה של העניין הנידון.

על האדם לדמות לעצמו כל פרט במצוות הבית, במצנת אכילת מצה או במצנת תקיעת שופר. על האדם להחזיר לליבו ולהאמין באמת ובתמים שכאשר אין לו סבלנות כלפי בני ביתו, והוא מתעלם מבקשת אשתו וכדו', הריהו כאומר: אין לי סבלנות ליטול את ארבעת המינים או לאכול מצה.

הדמיון הוא מוחלט, שהרי גם זו מצנת עשה דאורייתא ממש, ללא כחל ושרק.

נצייר דוגמה מחיי היום יום. ביקשו ממני להוריד את האשפה, אך שכחתי. בהיותי באמצע המדרגות אני נזכר בכך. עתה עומדת בפניי השאלה, האם לחזור ולהוריד את האשפה או לא? והנה, כל עוד הגישה לחיים היא "קח ותן", צצים ועולים אותם "חשבונות": מגיע לה או לא מגיע לה? יש לי כח או אין לי כח? וכדומה.

לעומת זאת, כאשר אני יודע שהנידון הוא אם אקיים מצנת עשה דאורייתא או שאיכנס לריב ומחלוקת ואעבור על כמה איסורי תורה, אני יודע שכעת עומדת בפניי שאלה כאילו שכחתי את הלולב ביום ראשון של סוכות... פשיטא שאעלה בחזרה כדי לקחתו.

נדגים זאת בדוגמה נוספת. כאשר פורץ ויכוח בבית והדברים יוצאים משליטה, הצדדים נגררים ללשון הרע, לשנאת חנם, למחלוקת ולאונאת דברים. כאשר מתחילים עם "חשבונות" מן העבר, עלולים בקלות להיכשל גם באיסורי נקימה ונטירה. כל אחד מהאיסורים הללו הרי הוא לאו דאורייתא, כאכילת כזית חזיר ממש. מחשבות אלו חייבות ללוות כל אדם באשר הוא. מדהים לגלות עד כמה בחיי הנישואין אנו צועדים על חבל דק.

מצד אחד נוצרה אפשרות עצומה לקיים רבבות רבבות מצוות עשה של "ואהבת לרעך", ומצוות של גמילות חסדים לרוב. ומאידך גיסא עלולים אנו להיכשל ברבבות איסורי דאורייתא חמורים.

כאמור לעיל, אין לך מקום בחיים היהודיים שהדברים בו הם כה קוטביים וגורליים כמו בתוככי הבית. יחסי הרעות עם כל אדם אחר משתנים ומתחלפים. לעיתים הוא בידדות קרובה עם אלמוני, ולעיתים עם מישהו אחר.

כאשר הוא לא מסתדר עם אף אחד מהם הוא פונה לשלישי, וכן הלאה. האדם אינו כבול מבחינה חברתית. לא כן הם פני הדברים בביתו של האדם. כאן אין שינויים! מרגע כניסתם לחופה ועד מאה ועשרים, עליהם לחיות יחד באהבה ואחוה.

תמיד תמיד עליהם לקבל את כל המשוגות של בן הזוג. עליהם גם להתחשב בכל הדברים החשובים לו, אף שבעיניו של האדם עצמו אין להם כל ערך. על כל אחד מהצדדים להיות שותף לתחושותיו, חוויותיו והרגשותיו של בן זוגו!

זוהי עבודת חיים.

סוד ההצלחה והעמידה במטלה הקשה הוא להאמין בתמימות, ללא כל התחכמות, לדברי חז"ל הקובעים ש"אוהבה כגופו" זוהי מצנת עשה דאורייתא, ועליה נאמר שהיא כלל גדול בתורה, ו"מצווה הבאה לידך אל תחמיצנה".

עשה את המצווה בכל החשק והשמחה העומדים לרשותך. קיים את המצווה בחמימות ובהתלהבות דקדושה, לא פחות מאכילת מצה ונטילת לולב. דרך קיום זו מקנה קשר עמוק למצווה, והיא הולכת ומשתבחת, הולכת ונעשית מושלמת יותר ויותר. (פרקי מחשבה)

מעשה שהיה אצל הגרי"ח זוננפלד, שהגיע אליו יהודי ובידו תכריך כתבים שהוא מתכוון להוציא לאור על ענייני הבית היהודי. עבר הגרי"ח על ההקדמה של הספר ומיד דחה את המחבר מעל פניו, והורה לבני ביתו לחקור ולבדוק את מהותו של האיש. ואכן לא ארכו הימים ונודע שהאיש משתייך לעדת המשכילים, וגם ספרו זה הושתת על יסודותיה של עדה ארוורה זו שחיבלה בכרם בית ישראל.

משראה הגאון שבני ביתו מתפלאים כיצד חזוה את הדבר, ואולי הם אף חושבים שיש לו רוח הקודש, גילה להם כיצד הבחין בכך: ראיתי שהמחבר מתאר שם את מעלתו של הבית היהודי מזוויות שונות, כמו האחדות השוררת בין בני הזוג, היתרון שבחיים המשותפים, ומאריך בפרטים כאלה ואחרים. את עובדת היותו של הבית היהודי בית מקדש לא הזכיר ולו במילה אחת. ומזה למדתי עליו ועל מעשיו. רק עיני הבדולח של הגאון זצ"ל הבחינו שאם הוא מדבר על מעלתו של הבית היהודי, בלי להזכיר שהוא בית המקדש, מצביע הדבר על פגם מהותי.

כי האמת היא שזה הוא שורשו וזו מהותו של הבית היהודי, וכל השאר הם כבר בגדר תוצאות, או דרכים ואמצעים כיצד להגיע לדרגה זו של 'בית המקדש'. ואנשי אמת מרגישים שהעומד מולם אינו מודע לקדושתו של הבית. מהותו של כל בית יהודי, להעלות את ביתו למצב שכזה ולקדש את כותלי מעונו, ואין מדובר בדרגה המשתייכת רק 'לאנשים מיוחדים!' (שמחה בבית)

כשלא שומעים בקול חכמים – סיום תקציר מהשבוע שעבר

לאה צערטיל, שבעלה נעלם והשאירה לבדה, קובעת את מושבה בלובלין, בביתו של הרבי. היא עובדת בכל כחה ונראה כי היא מסיחה דעתה מחייה מלאי הצער. יום אחד הרבנית שמעה את בכייה של לאה הזועקת לה' שיראה בעוניה, ויושיע אותה מכבלי עגינותה – משמע הצער אופף אותה. הרבנית נחפזה אל הרב, וביקשה שיפעל בעבור העוזרת ישועה. הרבי מלובלין ביקש שלא תגיע מיידית לחדרו, ופנה אליה בחמלה: "היודעת את מלאכת הסריגה?" "כן, למדתי לסרוג."

"אם כן, אולי תוכלי לסרוג לי 12 זוגות פוזמקאות?" לאה צערטיל נבוכה מאוד. היא מגממה מעט, "סרגתי רק מעט. זמן רב יארך עד כי אצליח לסרוג כל כך הרבה זוגות". הרבי הניד בידו בתנועה של "לא נורא", ואמר "כאשר תסיימי לסרוג, תביאי לחדרי את הגרביים".

המשך הסיפור

עוד באותו שבוע נזדמן לחדרו של הרבי אחד מחסידיו, סוחר גדול שהיה נוסע במדינות רבות לצורכי פרקמטיה שלו. הוא בא לבקש ברכה לקראת נסיעתו הקרובה לאיטליה. כבדרך אגב סיפר לרבי כי ישהה כמה ימים גם בעיר הבירה רומא.

הרבי לא הגיב ישירות על דבריו, אלא העיר כי לפעמים קורה והאדם רואה משהו שמעניין אותו והוא רוצה להתחקות אחר העניין. "צריך לדעת", דיבר הרבי כאילו לעצמו, "כי כדאי לחקור את הדבר, אפילו במחיר סיכון החיים. הכול כדאי ובלבד לעשות טובה ליהודי".

דברי הרבי היו מדרש פליאה בעיני הסוחר. מילה אחת לא הייתה קשורה למילה השנייה. לחקור דבר מעניין, להסתכן, לעשות טובה ליהודי. מה השעטנו הזה? אלא שידע שהרבי אינו מדבר דיבורים מיותרים, ולכל מילה יש מטרה. מהי? עוד יתברר. חקק את המילים במוחו וחיכה שהזמן יהיה לו למורה נבוכים.

בבואו לרומא, שכר לו חדר במלון פשוט וטוב. שעה בו יום ויומיים ועסק בענייניו. ביום השלישי לעת צאתו הרחובה, ראה אנשים מתקהלים ליד לוח המודעות וקוראים מודעה גדולה. במודעה

מטעם הכנסייה הראשית, היא הוותיקן, היה כתוב כי ביום פלוני תתקיים דרשתו של הבישוף המפורסם והמהולל שזה עתה עלה לכהונתו הרמה.

המודעה נקבה בשמו, שם נוכרי שלא אמר מאומה לסוחר. האירוע יתקיים בכיכר הגדולה שליד הוותיקן.

המודעה הלהיבה את המוני המאמינים הנוצרים לבוא ולהשתתף בדרשה, כיוון שהוד מעלת הבישוף יסיר את הלוט באותו מעמד מעל סודות כמוסים של "תורת" אותו האיש, ויגלה גילויים מסעירים בדת הנצרות שכדאי מאוד לכל נוצרי אדוק לשמוע אותם. שורה אחת הודגשה בשולי הדברים: "השתתפות יהודים בדרשה אסורה באיסור חמור, ודינה מיתה. יהודי שיימצא בכל מתחם הכיכר בשעת הדרשה יוצא להורג מיד!"

'אולי על זה דיבר הרבי ולכך התכוון', חשב הסוחר, הנה הדבר המעניין והמסקן: גילויים חדשים של בישוף חדש, במעמד שאסור ליהודי ליטול בו חלק!...

'זה כרוך בסכנת חיים', נרתע לרגע. אבל על זה בדיוק דיבר הרבי ה'חווה', שעניו הטהורות צפו למרחקים וראו את העתידות.

"כדאי לחקור את הדבר ואפילו במחיר סכנת חיים ובלבד לעשות טובה ליהודי".

עניין הטובה ליהודי היה מעורפל, מיהו אותו יהודי שעתידה לצמוח לו טובה, ואיך זה יקרה?

מכל מקום, הסוחר גמר אומר בנפשו להשתתף בדרשת הבישוף החדש ואפילו במחיר סיכון חייו. הוא הגה רעיון נועז ומתוחכם. עוד באותו יום נסע למקום וסקר את האזור. הכיכר הייתה מוקפת מכל עבריה בבתי מגורים. מבטו לכד בית אחד, בירכתי הכיכר. הייתה לו, לבית, מרפסת פנימית בקומה השנייה. מיד עלה אל הבית והסתודר עם בעליו. הוא הציע לו הצעה פשוטה: להיכנס לביתו ביום הדרשה תמורת תשלום הגון, ולעמוד במרפסת הבית.

בעל הבית, נוצרי איטלקי, לא היסס אפילו לרגע. הסכום שהושיט לו הסוחר עבר את משכורתו השנתית. הוא חטף את הצרור והבטיח לסוחר שיתוף פעולה מלא.

הכיכר הייתה מלאה אדם. אלפי נוצרים נלהבים באו לשמוע את גילויי המסעירים של הבישוף החדש. שוטרים עמדו הכן בכל פינה והשליטו סדר בלח הזרוע והאלה. איש לא השגיח בדמות עטופה במעיל כהה ורחב שהתגנבה בתוך הקהל ההומה והתדפקה על דלת אחד הבתים. היה זה הסוחר היהודי מלובלין, שהסווה את מראהו היהודי במעיל רחב וכובע בלוי, ונראה כקבצן לכל דבר.

בעל הבית עמד בדיבורו ופתח את הדלת, הכניסו למרפסת ומשם צפה הסוחר בנעשה.

הכיכר הייתה מלאה וגדושה באנשים מפטפטים, והשאון היה עצום ורב. אך פתאום השתקו כולם בבת אחת. אל בימת הכבוד עלתה דמותו של אדם צעיר ונמרץ, עטוי בגלימת כמורה רחבה ושחורה. הוא פרס לפניו מספר דפים עליהם כתובים היו עיקרי דבריו. כמקובל, עוד רגע קט יכחכח מעט בגרונו, ירפרף במבטו על פני השורות שכתב ויתחיל לדרוש. וכל זה לא קרה. הבישוף היה חסר מנוחה. הוא החל מביט בכיכר, וראשו סב לכל צד. היה נראה כאילו חיפש מישהו.

כשלא מצא בכיכר את שביקש, החל סוקר את הבתים סביב. ראשו נע אט אט. עיניו התמקדו למרבה החרדה דווקא במרפסת הבית שעליה עמדה הדמות העטויה סחבות. הוא נעץ בה מבט חודר, זימן אליו ברמיזה אצבע שני שוטרים ולחש קצרות באזנם. השוטרים יצאו מהכיכר בפסיעות נמרצות ותכליתיות.

הרהורי חרדה ומצוקה עלו בליבו של הסוחר. האם הכוונה אליו? הוא לא היה צריך להמתין זמן רב לקבלת התשובה. תוך דקות ספורות הגיעו השוטרים אל הבית, פרצו את הדלת בלח ורצו היישר אל המרפסת. הם התנפלו בגסות על הסוחר תוך שהם קוראים: "יהודי! חשבת שתוכל להערים עלינו בתחפושת? אתה יהודי, ועל חוצפתך תשלם ביוקר".

השוטרים גררו אותם באלימות אל הרחוב, הטילוהו לתוך כרכרה שחורה, אטומה מכל עבריה, והובילוהו למקום סתר. עיניו של הסוחר נקשרו במטלית בד כהה והוא לא ראה להיכן נלקח. לאחר נסיעה קצרה הוצא מהכרכרה, והובל בריצה במסדרון צר. שמע חריקת דלת ברזל על ציריה והושלך אל צינוק קטן וחשוך. המטלית הוסרה מעיניו, אבל החושך העבה שקול היה לאפילת המטפחת.

"אין אמונה בגוי", סיכם לעצמו את האירוע כולו. לא היה ספק בליבו כי בעל הדירה הנוצרי בגד בו ולאחר שקיבל ממנו את כספו, הלשין עליו והסגירו בידי השלטונות. ליבו שקע מטה מטה. ההמשך היה ברור ונהיר ומאוד לא משמח.

לפי חשבוננו היה זה כבר לילה. הוא היה מוטל בצינוק שעות רבות, מצפה בחרדה להוצאתו להורג. דמו קפא בעורקיו כששמע את נקישת נעליהם של צמד שוטרים. שפתיו החלו למלמל את הוודי. שעתו האחרונה הגיעה. כן, הוא מוסר את נפשו, כמה חבל שאינו יודע אפילו מי עתיד להינצל כתוצאה מכך...

שני השוטרים לא הובילו אותו אל הגרדום אלא אל חדר סגור. שם ישב והמתין לו אדם צעיר לבוש בכגדים רגילים.

הסוחר, שהיה חד עין וחריף מוח, לא התקשה לקבוע כי זהו לא אחר מאשר הבישוף שעמד בצוהרי היום על בימת הכבוד בכיכר הגדולה. האיש לא הניח לו לתהות יותר מדי, ומיד אישר את מחשבתו בהוסיפו: "אני יודע מי אתה, אתה סוחר יהודי מלובלין". הסוחר נדהם. "מי אמר לך זאת?"

"מי?" חייך הבישוף, "יש בלובלין רבי גדול, והוא אמר לי".

סימני שאלה צצו באישונו של הסוחר.

הבישוף חייך. "אני יודע שאתה מלא תמיהה, הבה ואסביר לך. גם אני יהודי כמוך. שמי היהודי הוא ישראל איסר. לפני כמה שנים נטשתי מאחורי גבי את אשת נעוריי, לאה צערטיל, הותרתי אותה עגונה, ברחתי לרומא והתנצחתי. כבר שכחתי ממנה, אולם זה כמה לילות ששנתי נודדת מעיני בעטיו של חלום בלהות שפוקד אותי לילה אחר לילה. בחלומי התגלה אליי יהודי נורא הוד, שאמר לי כי הוא הרבי מלובלין. הוא צעק עליי על שאני מתאכזר לאשתי.

'אם לא תיתן לה גט פיטורין אהרוג אותך', איים עליי הרבי מדי לילה. "הסכמתי לגרשה, מפחדו, אך תמהתי, הן אני לא יכול לנסוע ללובלין כבישוף, אם אעשה זאת יקיץ הקץ עליי. להביא את אשתי לרומא?"

אם ייודע הדבר יומט עליי קלון. אמר לי הרבי, 'אל תדאג, אשלח אליך סוחר יהודי מלובלין.

הלה יתגנב אל דרשתך ויעמוד על מרפסת פלוגיית'. כך ידעתי להיכן להביט, איש לא הלשין עליך... ועתה, כנס בית דין של שלושה, ספר להם בסוד את העניין, יקראו לסופר, וכשהכול יהיה מוכן תקרא לי בסתר. יכתבו גט לשמי ולשמה, אפקיד בידך את הגט ואעשה אותך שליח להולכה".

המשומד זכר היטב את משנתו...

הכול נעשה.

בחלוף מספר שבועות, שב הסוחר ללובלין ונכנס אל חדר הרבי ובידיו הגט הכשר שקיבל מידיו של ישראל איסר. היה זה באותו זמן שמעברו השני של החדר נכנסה לשם העגונה לאה צערטיל, ובידיה י"ב זוגות גרבי צמר לבנים שסרגה לרבי. י"ב פוזמקאות כנגד י"ב שיטין (שורות) שבגט...

ללמדנו כחם של גדולי וחכמי ישראל, אשר מצודתם פרוסה על פני כול. אשרי מי ששומע בקול חכמים. (סוף) הרב יאיר וינשטוק)

סיפורים רבים על גדולי ישראל שהסתפקו במועט והיה להם רק טוב מזה: נביא להלך כמה סיפורים ע"ז:

רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב היה חי בעניות מרובה והסתפק במועט שבמועט. פעם התארח אצלו אחד מצדיקי הדור ששאלו מדוע הוא חי בכזאת פשטות? ענה רבי יחיאל למה פשטות הלא הכל יש לי...

וכשנשאל היכן כלי הכסף לכבד את השבת? ענה רבי יחיאל מיכל והיכן כלי הכסף של מר? ענה אותו צדיק בביתי, ולמה לא הבאת אותם, ענה אותו צדיק מה אתה רוצה שאני אתגלגל איתם בגלות? אמר רבי יחיאל מיכל אני הפוך אני מצוי בביתי ואילו הכלי כסף וזהב נמצאים בגלות.

רבי צבי הירש מרימינוב היה בעל צדקה עצום ותחת ידו עברו סכומי עתק למען הכלל אך הוא עצמו היה חי בעניות אדירה והיה מסתפק במועט והיתה לו מורת רוח גדולה כשקנו בביתו איזה חפץ שהיה בזה טיפה יותר ממה שנצרך למחיה.

על רבה הראשי של ג'רבה **רבי כלפון משה הכהן** מסופר שההסתפקות שלו במועט היתה עד כדי מסירות נפש כי פשוט לא היה מסוגל אחרת, ומסופר עליו שנהג לא לאכול כלל מאכלי בשר בימות החול. בתקופת המלחמה הוא היה שרוי בחולשה רבה ורופאו אמר שהוא חייב לאכול בשר בימות החול לבריאותו, אך רבי כלפון לא הסכים לכך כלל ואמר שאינו מסוגל לאכול בימות החול והוא מרגיש שבאכילתו מותרות הוא נעשה חולה יותר מאשר זה מועיל לו.

גם **רבי אליעזר יהודה פינקל** שהיה מחלק כספים לכל ת"ח שאמר לפניו חידו"ת הקפיד מאוד מאוד להסתפק במועט ומעולם לא השתמש בכספי הישיבה לצרכו וגם כשנסע למען הישיבה השתדל לא לקחת מונית וכדו' אלא במקום שאם היה לוקח מונית לעצמו אז לקח מהישיבה, את חתונות צאצאיו היה עורך בצמצום ורוב הפעם אף ערך אחת החתונות ביום שישי אחה"צ כדי לחסוך בכסף.

רבי מנחם מנדל מווישווא היה מחשב כל הוצאה שאפשר, והיה אומר את ההוצאה פלוגיית הרי אפשר לתת אותה לבחור ישיבה שיקנו לו אוכל ומשקה וכך לא הסכים שיוציאו עבורו שקל בזמן שיכל להשתמש בדברים יותר פשוטים, וכשהוצרך לנסוע לעיר אחרת מפעם לפעם היה נוסע בעגלה הכי פשוטה למרות שהיתה לו אפשרות בעגלה נוחה באומרו הרי הכסף של עגלה נוחה יכול ללכת ללומד תורה, לא חבל?

הרב מבריסק במשך שנים רבות לא הסכים להכניס מקרר לביתו וכן כירים של גז, ורק אחרי הרבה שנים הסכים בעל כורחו שיכניסו לביתו 'מותרות' אלו. רבי עזרא עטיה היה משתבח כל יום לפני ילדו בשמחה ראה כמה טוב לי שיש לי פת במלח ואכן זה מה שהיה אוכל יום יום, פת עם קצת מלח, והיה שמח בזה שמחה רבה ולעצמו מעולם לא היה צריך מאומה ואף כשהלך לחתונתו הוא שאל חליפה מחבר.

מסופר על החפץ חיים שבזמן מלחמת העולם הראשונה גלה מעירו והזדמן למקום שבו התגוררו עשירים גדולים, שרבו ביניהם מי יזכה לארח את החפץ חיים. לבסוף זכה גביר פלוני שהיה לו שבע עשרה משרתים וכולם גויסו להכין את הסעודה לכבוד הצדיק, וגם בעל הבית בעצמו לבש סינר כמו משרתיו והתייצב ביניהם לשמש את הצדיק. לכבוד החפץ חיים שחט בעה"ב שור ובנוסף כמה אווזים ותרנגולים. ממש כסעודת שלמה בשעתו. הגיעה השעה ליטול ידיים לסעודה, ישב החפץ חיים על מקומו ליד השולחן ולפניו שולחן ערוך מכל מיני מאכלים. שאל העשיר את החפץ חיים במה הרבי יסעד היום, מה אוכל להגיש לו? התשובה שקיבל לא ציפה הגביר. שכן שאל אותו הרב אם יש תפוח אדמה?

רבי נזדעק העשיר כל מעדני העולם לכבודכם הכנתי. א"ל החפץ חיים, אינני רגיל לאכול דברים אלו, מספיק לי לאכול תפוח אדמה ודג מלוח. וז"ש ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב. הטוב הנ"ל לא חסר להם. אין הם זקוקים לו, הם מסתפקים ושמחים בחלקם.

כאשר הגיע **רבי אלחנן ווסרמן** זצ"ל הי"ד לארצות הברית כדי לאסוף כסף לשיבתו בברנוביץ, היה בידו פתק עם שם של נדיב אחד, אליו רצה להגיע. הוא שאל את מארחו כיצד הדרך למקום מגוריו של הנדיב, והלה אמר לו כי מדובר בדרך ארוכה, ואם רק ימתין קמעה עד שיגמור לאכול פת שחריית, יקח אותו לשם. רבי

אלחנן סירב לכך, ואמר לאותו מארח כי ברצונו ללכת לשם רגלי, אך הלה סרב בכל תוקף ואמר לר' אלחנן כי הדרך ארוכה מאוד, ובשמחה יסיעו לשם ברכבו מיד לאחר שיגמור לאכול. הויכוח נמשך ביניהם כאשר ר' אלחנן מתעקש ללכת רגלי, והלה מפציר בו להמתין עד שיקח אותו ברכבו. לבסוף 'כנע' ר' אלחנן והסכים להמתין עד שהלה יקח אותו.

הדרך אכן היתה ארוכה, והנהגה מראה כל העת לרבי אלחנן כמה ארוכה הדרך, ומביע את שמחתו על שזכה להסיעו ברכבו.

לבסוף הגיעו למחוז חפצם, לפתח הרחוב בו התגורר אותו גביר, אלא שהרחוב היה חד - סטרי ולא ניתן היה להיכנס מאותו כיוון.

הנהג הצביע לעבר ביתו של הגביר ששכן באותו רחוב, ואמר לר' אלחנן שהוא יכול לרדת מהרכב ובמרחק הליכה קצר יגיע לבית הגביר. ר' אלחנן נותר לשבת ברכב.

בתחילה חשב הנהג כי ר' אלחנן מן הסתם שקוע בלימוד ואינו שם לב לדבריו, ושוב פנה אליו שירד, אבל ר' אלחנן אומר לו לתדהמתו: הרי עדיין לא הגענו, יש עוד כמה בתים עד לבית הגביר. אמר המארח: אכן, צריך מעט ללכת, אבל בסך הכל מדובר בהליכה קצרה ביותר, ואין אפשרות להכנס לרחוב להגיע עד הבית.

שאל אותו ר' אלחנן: האם אין כניסה לרחוב מצד אחר?

והלה השיב: יש כניסה מהכיוון השני וזה קצת סיבוב כדי להגיע לשם. אם כן – אמר לו ר' אלחנן – תעשה סיבוב ותביא אותי בבקשה עד הבית!

היהודי נרעש לגמרי. אינו מבין כלל. הרי ר' אלחנן התעקש לעשות את הדרך הארוכה רגלי, ועכשיו הוא מסרב ללכת אפילו מרחק קצר כל כך. אבל הוא אינו שואל שאלות, עושה את הסיבוב, ומגיע עד הפתח של הבית ורגע לפני שר' אלחנן יורד, הוא לא יכול להתאפק ושואל אותו: כבוד הרב, אני שמח על הזכות שנפלה בחלקי להסיע את הרב למחוז חפצו, אבל תורה היא וללמוד אני צריך,

בתחילה רצה הרב ללכת מרחק כה גדול, וסרב שאני יסיע אותו. הייתי צריך להתחנן לפני הרב שיסכים לכך שאביא אותו למחוז חפצו. והנה, כאשר כמעט הגענו, ונותר מרחק כה קצר, סרב הרב לרדת ואמר לי לעשות סיבוב שלם ולהביא אותו עד פתח הבית, מה פשר הדבר?

אמר לו רבי אלחנן: אכן, צודק אתה בדבריך, באמת לא רציתי לנסוע, אין דרכי ליהנות מאחרים, אבל אתה התעקשת וזכית במצוה זו להסיע אותי אל מחוז חפצי, אולם, אם כבר מקיימים מצוה, צריך לעשות אותה בשלימות, מצוה שלא מקיימים אותה בשלימות, חסר בכל המצוה, אם כבר הסעת אותי את כבוד הדרך הארוכה הזאת וזכית במצוה, מן הראוי שתזכה לעשותה שלימות, ולהביא אותי עד מחוז חפצי ממש, כי מצוה בשלימות היא מצוה שונה לחלוטין!

יש שלימות במחשבה, בכוונה לשם שמים, אבל יש שלימות במעשה. (יחיא רבובין)

הקב"ה לקח לי את הכסף כדי לבנות את החתן של בתו... סיפור לשבת

בחור צעיר הסתובב ברחוב בחיפה. פעיל של אחת המדרשות פגש בו, והציע לו להצטרף עמו למדרשה, לשמוע שיעור תורה. בתחילה הבחור סירב, אולם לאחר ששמע שיש שם הפתעות ופרסים, הסכים לבוא. הפרסים ככל הנראה היו משתלמים, והבחור הופיע גם ביום השני וגם ביום שאחריו.

הבחור היה מאוד כשרוני. כעבור כמה ימים הרגיש טעם בלימוד ונפשו התחברה לתורה. הוא ניגש לאביו ואמר לו: "אבא יקר, נפשי חשקה בתורה. אני רוצה ללכת ללמוד בשיבה". אביו ענה לו בתקיפות: "מהיום שאתה הולך ללמוד בשיבה, אתה לא דורך יותר בבית".

הבחור עזב את הבית והלך ללמוד בשיבה בצפון. כשרונותיו הברוכים הביאו אותו להישגים גדולים, ובפרק זמן קצר יחסית הספיק ללמוד, להבין ולדעת מה שלבחרים אחרים לוקח שנים רבות. דא עקא, לבחור אין בית. ראש השיבה היה מארח אותו

בביתו בשבתות ובחגים, ודואג לקנות לו בגדים במידת הצורך. אולם כמה כבר יכול ראש השיבה, שהיה בעצמו בעל משפחה ברוכה ילדים, וחייד ממשכורת צנועה שקיבל מהשיבה, לעזור למילוי צרכיו של הבחור?

בשעת לילה מאוחרת, כשאיש לא היה בבית המדרש, פתח הבחור את ארון הקודש ופרץ בבכי: "ריבוננו של עולם! הריני מקבל על עצמי לגמור את הש"ס בתוך שלוש שנים. אנא, עזור לי שתהיה לי מנוחת הנפש למלא את הבטחתי, שלא אחיה בכזאת עניות, שאם ארצה לקנות אוכל, בגד או ספר ללמוד בו- שתהיה לי האפשרות לכך".

כעבור יומיים הלך הבחור ברחוב בעיר, ופתאום הוא מוצא חבילה של שטרות חדשים מהבנק. עשרים אלף שקל. הוא הלך לשאול מורה הוראה מה דינה של אותה חבילה, והרב פסק לו ש"הרי אלו שלו". "בחיפה יש הרבה ערבים", נימק הרב, "וגם הרבה יהודים שאינם שומרים תורה ומצוות, וממילא הבעלים של הכסף מתייאשים ממנו ואומרים לעצמם שהסיכוי שימצא אותו יהודי שומר תורה ומצוות הוא נמוך מאוד".

הקב"ה דאג שתהיה לו מנוחת הנפש, וכך יכול היה להתמסר ללימוד התורה ולסיום הש"ס. ואכן כעבור שלוש שנים זכה לסיים את הש"ס. כעבור פרק זמן נוסף הוא הגיע לגיל שידוכים. מחד גיסא, שמו הטוב הלך לפניו. בחור שסיים ש"ס הוא לא דבר מצוי. מאידך גיסא, הוריו סירבו לעזור לו מבחינה כלכלית.

יום אחד הגיע יהודי עשיר לראש השיבה וביקש חתן מצוין לביתו. ראש השיבה הציע אותו, והעיד עליו שהוא "בחר השיבה", מוכתר ומעודן בכל מידה טובה ונעלה. העובדה שהוריו לא נותנים מאומה לא הפריעה לעשיר והוא הסכים לתת את כל ההוצאות.

כשנפגש עם הבחור שאל אותו: "מדוע עלה על דעתך הרעיון לסיים ש"ס, דבר שלא מצוי אצל בחורי ישיבה?" הבחור סיפר לו את סיפורו: "הייתי במצוקה גדולה, לא היה לי כסף לקנות לעצמי כלום. קיבלתי על עצמי לסיים ש"ס, וביקשתי מהקב"ה שיעזור לי ללמוד במונחת הדעת. והנה, הלכתי ברחוב ומצאתי חבילה של עשרים אלף שקל ומורה הוראה הורה לי שאני רשאי לקחת אותם לעצמי".

"איפה מצאת את השטרות?" שאל העשיר. "ברחוב פלוני בחיפה", השיב הבחור. "לא תאמין למשמע אוזניך", אמר העשיר, "אני הוא שאיבדתי את הכסף. יצאתי מהבנק הנמצא ברחוב הסמוך, וחבילת השטרות נפלה לי מתוך השקית. התייאשתי מהכסף כי ידעתי שאין כמעט סיכוי שהמוצא ירצה להשיבו לבעליו. הצטערתי מאוד על האובדן, לא היה לי שמץ של מושג שהקב"ה לקח ממני את הכסף כדי לבנות את החתן של הבת שלי, שיהיה תלמיד חכם שיסיים ש"ס. מה שהיה נראה לי כאסון- התברר כברכה עצומה".

המסר שלומדים מסיפור נפלא זה, שסופר על ידי מגיד המישרים הגאון רבי גואל אלקריף שליט"א, כוחה של תפילה בתקופה כה קשה, שלכאורה נראה שיש הסתר פנים, אך זוכים אנו להארת פנים מהקב"ה מתוך אהבה גדולה, שהשם יתברך אוהב אותנו ומגדיל עלינו את רחמיו וחסדיו, ועל ידי תפילה מעמקי הלב אפשר לפעול

גדולות ונצורות. (מתוך הספר החדש 102 סיפורים – ח"ג, מאת ר' צבי נקר)

* * * * *

כשישיבת "קלם" נסגרה עקב תהפוכות הזמן, והתלמידים חזרו לבתיהם. בין החוזרים היו, גם תלמידיו של רבי אליהו לופיאן זצ"ל. ענין מיוחד מצא רבי אליהו להשיב את תלמידיו חזרה אל כתלי השיבה. וכך הצליח לקבץ קיבוץ נכבד של תלמידים כאלה שהשיבו עטרה ליושנה והקימו מחדש את ישיבת 'קלם' הנודעת לתהילה. הצלחה מיוחדת רשם רבי אליהו באותם נסיונות.

באחת ממסעות ההצלחה הרוחניים האלה, התעכב רבי אליהו פעם בעיר 'טבריה'. כמנהגו, דרש שם בהתעוררות רבה. בין שומעיו היה צעיר ושמו 'מרדכי פוגרמנסקי'. צעיר זה, היטה מלוא אוזניו לדברי ההתעוררות של רבי אליהו עד כי לאחר הדרשה ניגש אותו צעיר,

ממושכת נתבקש האיש להעלות את השאלה שביקש לשאול בביקורו הראשון. אז שטח בפני הרב את נפתולי הנסיונות הרוחניים הפוקדים אותו מדי יום, וביקש עצה כיצד להתגבר על היצר הרע. ויען הרב ויאמר: תשובה אחת לי לשתי שאלותיך, הסכת ושמע. לדעתי, אדם נבון הנוקש כמה פעמים על דלתו של אדם זר ולא נענה, חייב להבין שבוודאי יש סיבה לכך, ולכן עליו להסיק שאין טעם להמשיך ולנסות. אין לי טענות עליך, המשיך הרב ואמר, אולם עליך להבין שיש זמנים שבהם אני נחוש בהחלטתי שלא לפתוח לאיש, שכן אילו הייתי פותח שערי לכל המתדפק על דלת ביתי, הרי יהיה הוא בעל הבית ולא אני! כי לא היה נותר לי זמן ללמוד או לשבת מעט עם בני ביתי. אתה הגעת בשעה שבה היה מנוי וגמור עמי לא לפתוח לאף אחד, וטוב עשית שלא נשארתי במקום, כי גם אם הייתי ממשיך לנקוש שעה ארוכה, היתה הדלת נשארת נעולה בפניך! מי כאן בעל הבית, סיים הרב בשאלה, אני או אותם המבקשים לבוא אליי! הושיט הרב את ידו אל האורח, וברכו לשלום. הבין האורח שזמן הביקור תם, אך תהה מדוע לא השיב לו הרב על שאלתו בדבר מלחמת היצר הרע. בצר לו פנה שנית אל רבו, וחזר בפניו על הדברים ששמע מאותו תלמיד חכם. לשמע הדברים, אמר לו רבו בקול נרגש: הרי אין לך תשובה קולעת מזו שניתנה לך!

לא בכדי אמר לך שזוהי תשובה אחת לשתי שאלותיך! ליצר הרע, הסביר הרב, אין רשות להיכנס לרשותו הפרטית של האדם. הדבר היחידי שהוא יכול לעשות, הוא לעמוד בפתח ולצפות שיפתחו לו את השערים. על זה נאמר "לפתח, חטאת רובק". החכמה של יהודי ירא שמים היא, להשאיר אותו בחוץ. איך אמר לך הרב? אילו הייתי פותח את הדלת לכל המתדפק על פתח ביתי, הרי יהיה הוא בעל הבית ולא אני! החכמה היא, כאמור, לא לפתוח ליצר הרע, אפילו לא סדק צר, בכך חוסכים את המלחמה עמו. מי שאינו חכם, פותח מעט את הדלת. היצר הרע מנצל זאת ודוחף רגל אחת פנימה, ואחר כך מכניס שתי רגלים, ואז כבר מאוחר מדי. הוא פורץ פנימה ונעשה בעל הבית, ואתה נעשה משרתו הנאמן.

שער הביטחון-פתיחה

"אמר המחבר מפני שקדם מאמרנו בחיוב קבלת עבודת האלקים ראיתי להביא אחריו מה שהוא צריך יותר מכל הדברים לעובד האלקים יתברך והוא הבטחון עליו בכל דבריו בעבור מה שיש בו מן התועלויות הגדולות בענין התורה ובענין העולם."

הנה סוף סוף הבן אדם הגיע למסקנה שהעולם לא נברא לבד, הוא לא הפקר, הוא כבר רוצה להיות עובד אלקים, עכשיו השאלה איך אני עושה את זה, יש לי כל כך הרבה דאגות, לדוגמא הוא רוצה להתפלל אבל באמצע התפילה - אתם מכירים את זה - פתאום מתחיל לרעוד לו הכיס... הנשמה שלו כמעט פורחת, אוי וי, מי יודע מה אני מפסיד, אולי הולך לי העסק?

דרך אגב, יש לזה עיצה פשוטה, לא להכנס עם הדברים האלה לבית כנסת, הרטט הזה, זה רח"ל, אתה הרי הולך לדבר עם מלך העולם, ראיתי בן אדם כל רגע מוציא את הטלפון מהכיס ריחמתי עליו... אנשים הגיעו למסקנה שרוצים לעבוד את השם, אבל יש כל כך הרבה דאגות, לחצים ופחדים, הוא רוצה להתפלל אבל הראש שלו נמצא באירועים אחרים לגמרי, הוא מתחיל להתפלל ואז הוא נזכר שהוא קיבל דו"ח, שאשתו רוצה ממנו משהו, אז הוא לא יכול להתפלל, אומר החובות הלבבות שהדבר שהכי צריך כדי לעבוד את השם זה קודם כל להירגע, איך נרגעים?

זה מזכיר לי שמסופר על הבת של הסבא מקלם שאמרה לו יום אחד שהיא הלכה לרופא והרופא אמר לה שהיא חייבת להירגע, אמרה לו ביתו: "הרב, הרופא מדבר בדיוק כמוך", ענה לה הסבא: "כן, אבל איך עושים את זה הוא לא אמר לך..."

שער הבטחון מגלה את הסוד, צריך אבל לדעת שגם אם לומדים את שער הבטחון זה עוד לא בדיוק קורה, אם האדם לא באמת רוצה את זה, זה לא יהיה לו, כמו שראינו בפרשת השבוע איך יכול להיות

אל רבי אליהו, ושאל, אם יוכל לבקר בבישיבתו שבקלם. רבי אליהו התענין במוצאו, והנה רבי מרדכי פוגרמנסקי גילה שהנער הניצב לידו הינו נכדו של רבי חיים יאנובר זצ"ל. כמו כן בשיחתו עמו נודע לרבי אליהו לופיאן שמדובר בנער כבן ארבע עשרה שנים חניך גימנסיא שטרם טעם לימוד גמרא. לאחר שתהה רבי אליהו לופיאן על קנקנו וגילה שמדובר בצעיר ברוך כשרונות, ובעל רצון ללימוד תורה, הוסף לכך את ייחוסו, כנכדו של אחד מגדולי התורה נאות רבי אליהו לופיאן, כמוכן, לקחתו לקלם בתקווה שיהפוך לכלי מפואר בהיכלה של תורה. דא עקא, באותה שיחה, הוסיף וסיפר הצעיר לרבי אליהו לופיאן שהוא כבר "סוחר מצליח". בכשרונותיו ובמראצו הרב השכיל להשיג מהגרמנים רישיון יבוא של צבעים מגרמניה, ואף פתח בית מסחר סיטונאי מצליח, ובמחסניו מלאי גדול של סחורה שלא יאפשר לו להיעדר ממושכות, ועל כן בקשתו שטוחה מלפני רבי אליהו לופיאן לבוא לקלם לביקור קצר גרידא, כי מוכרח הוא לשוב למסחר. רבי אליהו לופיאן זצ"ל. נאות לתנאו. בבואו לקלם הכניסו לאכסניה ששכנו בה תלמידים ותיקים כדי שידעו לטפל בו ולקברו כראוי, ולהכשירו שיוכל לכל הפחות להתאים לשיעור של הבחורים היותר צעירים התלמידים עשו כמצות רבם הגדול. בסבלנות ובאהבה למדו עמו כמה שורות בגמרא. בכשרונותיו הגאוניים ובתפישתו המהירה, הוא תפס על נקלה את שיטת הלימוד, והתמצא בעניינים כ מ רגיל. עם זאת לא שכח להזכיר לסובבים אותו שהוא יושב כאן בקלם בישיבה "על גחלים" וכי אם ישהה כאן ארוכות סכנת סגירה מרחפת על עסקו, שכן עסק מצליח לא יכול להרשות לעצמו להיסגר ממושכות ללא סיבה, וקהל הקונים יחפש תחליפים... עם זאת, גם אור התורה משך את ליבו, והוא החזיק מעמד כמה שבועות בקלם. אך כעבור זמן, והאור הגדול שהחל להבהיק בשמי קלם שב אל מסחרו, כאשר דיבר עם רבי אליהו לופיאן זצ"ל. לא איש כמו רבי אליהו יותר על אותו בחור. על מנת להשיבו חזרה אל כתלי בית המדרש. בנסיונו השני, אכן הצליח רבי אליהו לופיאן זצ"ל. להשפיע עליו שיחסל את מסחרו לגמרי. ואמנם הוא חזר ללמוד בישיבה בקביעות. השקיע עצמו בלימוד במלוא המרץ ובמלוא כשרונותיו העילויים.

אט אט עלה ונתעלה הן בלימוד והן במוסר ויראת שמים. אחרי שנתיים בלבד בקלם נמצא מוכשר לשיבת טלז לשעור של הבחורים היותר מבוגרים, ושם הוסיף לעלות עוד ועוד עד שגדל והפך לגאון בתורה ושמו יצא לתהילה כאחד הגדולים. התפרסם לגאון וקדוש עליון וכל זה בזכות רבי אליהו לופיאן זצ"ל. ר' אלה)

יהודי ירא שמים שאל את רבו, כיצד יוכל לנצח את היצר הרע המתגבר עליו בכל יום ומנצחו. הרב, שהיה מבעלי המוסר, הציע לו לשטוח את שאלתו בפני תלמיד חכם מסוים, בהמליצו עליו כי הוא אדם ירא שמים ובעל שכל ישר. ממנו בוודאי תקבל תשובה הגונה ופתרון לבעייתך, אמר לו הרב. מיד יצא האיש לדרכו, ובהגיעו לפתח הבית של אותו תלמיד חכם, נקש על הדלת אך לא נענה. לאחר כמה נסיונות חוזרים ונשנים של הקשה על הדלת וצלצול בפעמון, החליט לשוב על עקבותיו. בעודו יוצא מחצר הבית, הבחין לתדהמתו כי הבית שוקק חיים. מבעד לחלון ראה את בעל הבית מיסב ליד השולחן ובני ביתו יושבים סביבו. לפיכך מיהר לשוב על עקבותיו, ועתה נקש על דלת הבית בחזקה. אולם גם הפעם לא נפתחה הדלת. בדלית ברירה שב האיש אל רבו, וסיפר לו את אשר קרהו. בתמיהה שאלו: מה פשר ההנהגה המוזרה הזו, הרי בוודאי נשמעו דפיקותי, ואם כן מדוע לא טרח בעל הבית לפתוח לי את הדלקה! השאלה נשארה ללא מענה, התגובה היחידה היתה: נסה מחר שנית, ואל תהסס לבקש מהרב הסבר להתנהגותו. למחרת התייצב האיש בפתח ביתו של אותו תלמיד חכם, נקש בדלת והתקבל בסבר פנים יפות. כאשר נשאל למטרת בואו, ביקש להקדים תחילה את השאלה מדוע לא פתחו לו את הדלת ביום הקודם. בעל הבית שמע את השאלה, חיך ושתק. אחרי שתיקה

שאנשים ראו כל מה שראו ונבהלו, 'ראתה שפחה על היים' ובכל זאת נבהלו מהגיבורים, הרי ראיתם את הקב"ה! ?

גם אם השפחה לא הבינה מה שראתה אבל הם הגדולים בוודאי ראו והבינו, מה התשובה?

התשובה היא שבטחון זה לא דבר שאפשר 'להקפיא' אותו, זה עבודה יומיומית, אם לא יעבוד על זה, שום דבר לא יעזור לו, הוא יכול לשמוע שיחה פעם בשבוע, אבל צריך כל הזמן להכניס לעצמו לראש, כל התפילות הם מליאות בטחון בד', 'הודו לד' קראו בשמו', 'ואמונה כל זאת', 'ואין זולתו' וכו',

אמנם יש בדבר הרבה מדרגות, אבל כעת מוטל עלינו לבדוק מה הבסיס, בעזרת השם נלמד בהמשך, הרבה פעמים אדם עצלן והוא מספר לעצמו שהוא בעל בטחון, פשוט הוא מתעצל לקום מהמטה, ה'מסילת ישרים' כבר אומר: 'נמצאת המלחמה פנים ואחור', מה שלא יעשה הוא במלחמה, התקשר אלי רב אחד ואמר לי, אני מאוד רוצה למסור ישעורים אולי הבטחון אומר שאני יחכה שיקראו לי, אמרתי לו אתה רוצה לזכות את הרבים צריך להתאמץ בשביל זה, אם לא תעשה את זה חסר בהשתדלות, ברור שיש הבדל בין גשמיות לרוחניות, בגשמיות מספיק לעשות נסיון, החזו"א אמר שכשאדם מנסה פעם או פעמיים ולא מצליח לא צריך לנסות יותר, אחד שעושה חמש נסיונות זה כבר בעיה, אם אתה רואה שלא הולך אז לא הולך, כמה השתדלות זה לפי המדרגה, איך יודעים מה המדרגה של האדם?

בהמשך בעז"ה יתבאר אך כעת כבר אגלה את הסוד, שהמבחן לזה הוא 'מנוחת הנפש', על ידי זה מתגלה לאדם אם הוא קשור לזה, דהיינו, אם הוא רגוע זה סימן שיש לו משהו מזה, אבל אם האדם מתרחק מכל דבר כנראה שהוא לא באזור הזה, אם אדם רגוע ואומר זה לטובתי זה סימן שהוא בסדר, אם הוא רואה שפעם היה מאוד כועס אבל עכשיו פחות זה סימן שנכנס ל'עולם' של הבטחון, יש אינסוף מדרגות בזה, אבל אם הוא רגוע מכל דבר ברור שהוא לא שם, אנחנו מתכוונים בעולם שלנו, מדוע הוא מלא דאגות, הסבא מקלם הרי אומר שמה שצריך יותר יש יותר, למה צריך כל כך דאגות - הרי יש דאגות יותר מאויר?? ?

הקב"ה ברא עולם שלם, אין סתירה יותר גדולה בעולם מהשלימות של הבריאה לעומת הפנים של האדם, כל אדם שני ברחוב עצוב, יש כאלה שלוקחים כדורים לפעמים, למה הקב"ה ברא את הדאגות הללו?

אנשים מפחדים ממלחמות, ממחלות, פרנסה, יש מליארד דאגות, התשובה היא שדאגה זה כמו הזמנה של הקב"ה לאדם, כביכול כתוב: 'יענקלה מה דעתך לסמוך עלי?? ?'

דאגה תכליתה הזמנה להישענות!! !

בסוף, תכלית הבריאה זה להישען על הקב"ה, 'עיקר נתינת התורה לישראל' - אומר הגר"א - 'כדי שישומו בטחונם בו', הקב"ה ברא עולם אינסופי, ברא תורה, והתכלית היא שנסמוך על הקב"ה,

מה זה נקרא 'לסמוך'?

יש אדם ש'מאמין' ויש אדם ש'סומך', לדוגמא, אני ניגש לר' מאיר ומבקש הלוואה של מאה שקל, הוא אומר לי: 'אני מאמין לך, אבל אני לא סומך עליך', יש אנשים שסומכים על רבנים בעיניים עצומות, אבל רק בקשר לכשרות...

בטחון זה לסמוך על הקב"ה, לסמוך עליו שכל מה שקורה לנו זה חסד שהקב"ה עושה, הקב"ה מנהל את זה, דוד המלך אומר "על מי מנוחות ינהלני" מה זה על "מי מנוחות"? הוא חי באיזה בית מלון? לא, הוא נרדף עשרים ושמונה שנים שהיה במדבר, כל החיים שלו היו יסורים, "מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו", אבשלום רוצה להרוג אותו והוא שר, בטח יש בתוך הדבר הזה חסד אלוקי אינסופי, זה נקרא לסמוך על השם, הוא לא מתווכח עם הקב"ה, 'אוף', אתם מכירים את זה? אני לצערי הרב מכיר את זה, משהו לא מסתדר, 'אוף' הפקק הזה, 'אוף' הממשלה הזו, איך אמר משהו

במקום להגיד 'אוף' תגיד פרק ק' - "מזמור לתורה", ה-'אוף' הזה נקרא שהאדם ליבו חלוק על המקום, אף אחד לא רואה את זה בחוץ, יש לו פראק וזקן, אבל בפנים יש בליבו כל הזמן ויכוח סמוי, הוא חושב לעצמו, אמנם הקב"ה גדול אין לי ספק, אבל איתי?? ? אולי אני לא ראוי, הרבה פעמים זה נקרא ליבו חלוק על המקום, "בכל לבבך" שלא יהיה לבך חלוק על המקום, כי בתוך תוכו של האדם יש הרגשה, נו באמת, אני כבר יומיים לא מדבר לשה"ר, איפה התגמול?

אדם עושה איזה מצוה ישר הוא חושב, מה? זה מה שקורה אחרי מצווה?? ?

זה נקרא ליבו חלוק על המקום, "ומצאת את לבבו נאמן לפניך" הקב"ה אומר לאברהם אבינו "והעלהו לעולה" ואמר "כי ביצחק יקרא לך זרע", מה אנחנו היינו אומרים? ה' ירחם, אצל אברהם אבינו לא עבר במח שלו אפילו מחשבה, למה? הוא היה שלם עם הקב"ה, הוא ידע שהקב"ה כל כך גדול שאם יש משהו שלא מסתדר זה בטח בעיה בהכנה שלי, אומר החובות הלבבות שהדבר שהכי צריך כדי לעבוד את השם זה הבטחון, מי שרוצה להשקיע להתקרב להקב"ה שישקיע בבטחון, כי אם לא ישקיע בזה מה הסיכוי שלו ללמוד דף גמרא, בניחותא, לקחתי מנהל שדואג לי הכי טוב, הוא יחתן לי את הילדים, הוא ידאג לי, אדם מתחיל ללמוד מגיע היצר הרע ואומר לו, מה אתה לומד, אתה צריך לחתן ילדים, מה עובר עליך, למה אתה יושב כאן בכולל, אתה צריך כסף, מאיפה תשלם את חשבון החשמל, הוא אמנם לא ממהר לעזוב את הגמרא, אבל הראש שלו כבר לא כאן, הוא לחוץ, הוא טרוד, אדם אמר שהקב"ה עוזר לו, אמרו לו הוא לא עוזר לך הוא עושה את הכל, מה שצריך יותר מכל לעובד האלקים, בעבור מה שיש בו מהתועלות הגדולה וכו' לבטחון יש תועלת גם ברוחניות וגם בגשמיות, גם במצוות וגם בעולם הזה, גם עוה"ז וגם עוה"ב, הוא סומך על השם, הוא לוקח מנהל, המנהל שלו זה מלך העולם הוא זה שדואג לו, כשאדם מתכוון יכול לראות איך הקב"ה דואג לו, אם אדם בודק בנסים שקרו לו, בקלות יסמוך על הקב"ה, כל אחד יודע מהחיים שלו איך דברים הסתדרו לו, אבל הבן אדם שוכח מהכל הוא ממוקד רק במה שלא מסתדר לו, בדיוק כמו המרגלים, אדרבה, אדם צריך להתכוון רק בנסים, בשבוע שעבר נפצעתי ביד ואין עכשיו זכר לאירוע הזה, איך הקב"ה ברא שהוא מתקן לנו את הדבר הזה, תארו לכם 'קִבְרָה' שהיתה מציעה חליפה שאם נקרעה היא מתקנת את עצמה, איך המניות שלה היו מזנקות לא רע? נכון?? ?

האדם נקרע הקב"ה מסדר לו את זה, בלי שפכטל, בלי צבע, החלקות, לא בעלי מקצוע, להיפך אם יגעו בזה בעלי מקצוע שלא נדע איך זה יראה, כל זמן שלא נוגעים הכל חוזר, היות והתרגלנו לזה אנחנו לא רואים את זה, אבל אילו לא היה כך והיו מספרים לנו שבגן עדן הכל מסתדר, האדם היה משתומם - איך זה יכול להיות, אבל זה קורה לנו כל יום, אז אנחנו יודעים שהקב"ה סוגר לנו את הפצעים, בן אדם לא מרגיש טוב הרופא עושה לו פרצופים רחמנא ליצלן, אבל בסוף הכל הסתדר מי סידר לו את זה?

כשאדם יתכוון קצת בנסים היום יומיים, זה לא נהיה לבד, וזה פלא גדול איך אדם יכול לדלג על כל הדברים הללו, זה רק בחוסר התכוונות, אם אדם יתכוון הוא יגיע מיד למסקנה שהקב"ה מלווה אותו בליווי צמוד וממילא אני יכול לסמוך עליו, הקב"ה יודע להציל את האדם ממצבים שלא נדע, אומרים "אדון הנפלאות", נפלאות זה כל הדברים שאין לנו מושג בהם, יש דברים שנדמה לנו שאנחנו משיגים, נפלאות זה דברים שאנחנו יודעים מראש שאין לנו גישה אליהם, אומר חובות הלבבות ברגע שאדם דוד המלך אומר "כי אראה שמך מעשה אצבעותיך", אדם צריך לחיות בהתכוונות, פעם הח"ח אמר כששאלו אותו על המן מה קורה מי שלא התכוין במן לאיזה טעם, אמר הח"ח אם אדם לא מתכוין אין לזה טעם, אם אדם לא מתכוון אין לזה טעם, הקב"ה ברא עולם כולו הזמנה להתכוון, היה הרב אביגדור מילר זכרונו לברכה, עסק

ממישהו) "עס איז געווען גוט, און עס וועט זיין גוט, און עס איז גוט", כלומר: היה לי טוב כל הזמן, ויהיה לי טוב, וגם עכשיו טוב לי! כי כל דעביד רחמנא לטב עביד, וכל המציאות כפי שהיא – הכל טובה.

והכרתי עוד אדם שהיה חלש וסבל ייסורים לעת זקנתו, וכששאלו אותו מה שלומו, השיב ואמר "ס' איז אזוי גוט אז בעסער קען ניט זיין", כלומר שמצבי הוא טוב כל כך שלא יכול להיות יותר טוב מזה! וזה נכון באמת, מפני שהכל בידי שמים, וכל דעביד רחמנא לטב עביד, אם כן זהו הכי טוב שיכול להיות, 'בעסער קען ניט זיין'. ופעם היה אדם חולה וחלש שלא היה כל כך מבוגר, ושאלתי אותו איך הכוחות שלו, וכיצד הוא מצליח בלימוד, האם כמו שהיה פעם או פחות, ואמר לי שאין לשאול למה היום אינו בכוחותיו כמו פעם, אלא השאלה היא למה פעם היה יותר טוב... וגם היום מצבו טוב, כי כל דעביד רחמנא לטב עביד רק השאלה היא למה פעם היה יותר טוב, וזה באמת אינו יודע מדוע ומפני מה זכה שיהיה יותר טוב.

השמח בחלקו מצליח ומאושר וכך עם חיים של אמונה, אדם שתמיד שמח בחלקו ושרוי במצב רוח טוב, ובפרט מי שהוא בעל משפחה, כשהוא חי באמונה ושמח בחלקו וכל הנהגתו בשמחה, גם כל המשפחה מאושרת ויש שמעתי פעם מאדם שהיה חולה וחלש, ואמר "עס איז געווען גוט, און עס וועט זיין גוט, און עס איז גוט", כלומר: היה לי טוב כל הזמן, ויהיה לי טוב, וגם עכשיו טוב לי!

אווירה נעימה בבית, ואפשר גם לדבר בבית מעט ב'הומור', ולכנך שהכל לטובה, ובוזה יש שמחה לא רק לעצמו אלא כל המשפחה שלו, ובכל מקום שהוא מגיע ונמצא, נעים להיות בחברתו. זוהי המעלה של אמונה ושל השמח בחלקו.

והשמח בחלקו שייך רק עם אמונה! ויש סיפורים ועובדות על השמח בחלקו, איזו הצלחה שיש בזה, וגם התורה נקנית בזה, והוא אחד מהדברים שהתורה נקנית בהם, שמביא להצלחה בתורה. וכשאדם שמח בחלקו זה גם נותן כוחות נפש, ואילו עם חוסר שמחה אין כוח וכמעט שאי אפשר לעשות שום פעילות, כידוע שהעצבות גורמת לעצלות (שערי קדושה ח"א ש"ב) ושניהם תלויים זה בזה, זריזות עם שמחה תלויים זה בזה וכן העצבות והצללות תלויים זה בזה.

אלו הם ענייני ההנהגה של השמח בחלקו, וכאמור זה תלוי גם באמונה, אבל זה גם מביא לחיים מאושרים!

ויש תפילות שמתפללים על שמחה, ובברכות נישואין יש ברכה 'שמח תשמח רעים האהובים', והיא ברכה על שמחה, ובתפילה מבקשים 'שמחנו בישועתך', ובברכות הפטרה 'שמחנו באליהו הנביא'. שמחה ולא ליצנות ואמרו חז"ל (ברכות לא, א) אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה שנאמר אז ימלא שחוק פינו וגו', אבל שמחה צריכה להיות, ורק 'שחוק' הוא חסרון והוא יותר מידי, אבל 'שמחה' מותר וצריך להיות.

ושמעתי שרבי עקיבא איגר היה פעם באיזו מסיבה, ואחד מהיושבים שם אמר בדיחה, ושאל רבי עקיבא איגר מה הוא מתכוון, והשיב שאמר בדיחה, ואמר רבי עקיבא אם כן זהו 'מושב לצים' ואיני רוצה להיות כאן, וקם והלך משם, כי לומר סתם בדיחה זהו ליצנות ומושב לצים, אבל לדבר בשמחה ובאווירה נעימה זה לא בדיחה אלא ענין אחר. והעיקר הוא להיות שמח בחלקו, שזה דבר גדול שצריך סייעתא דשמיא וגם צריכים איזה פעולות בשביל זה, לזכות לסייעתא דשמיא להיות שמח בחלקו, ובעזרת השם נזכה כולנו להיות שמחים בחלקנו! (מתוך דרכי החינוך 492)

טרענטע, ג'נין מחכה לך חלק ב'

שלום, קורי שינה עדיין תלויים בריסיו, הודה לשוטרים בחמימות. הם כתבו כמה שורות בדו"ח, וכל התריסים בשכונה נסגרו. במשפחת ר' שלום צחקו כל כך, איך בימי זקנותה הפכה הטרענטע ללהיט... הפעם השלישית היתה באשמורת אחרונה של יום קיץ.

המון בהתבוננות ספרים שלמים בכל דבר להתבונן כמה טוב השם וכמה הקב"ה רוצה טוב, ממשיך חובות הלבבות ואומר, שהתועלת גם בענייני העולם הזה וגם בענייני העולם הבא, שאדם יוכל להתפלל כמו שצריך, אם אדם חושב שהקב"ה לא יודע להתמודד עם זה, אם אדם כל הזמן בחרדה שמא הוא יפסיד, רחמנא ליצלן, אדרבה, מאוד מאוד חשוב לתועלת הרוחנית, אדם צריך לסמוך על הקב"ה שלא יפסיד כלום, יותר מזה מוסיף ה"חובות הלבבות": "אם איננו בוטח באלקים בוטח בזולתו",

הרעיון הוא שהמבנה של האדם שחייב לסמוך על משהו, הוא לא יכול להיות באויר הוא חייב לסמוך על משהו, או שיסמוך על דבר אמיתי או שיסמוך על דברים סתם, על החכמה שלו על הכשרון שלו, או על הכסף שלו, למעשה אין לו כלום, או שהוא סומך על הקב"ה, אין מצב שהאדם כאילו באויר, או שסומך על הנכס שלו מניב לו כמה פרוטות, אם יש לאדם שכל, אם אדם סומך על משהו הקב"ה מסיר השגחתו מעליו, יש מדיניות אלוהית שברגע שאדם סומך על משהו הוא אומר לו 'בכבוד' - אתה בונה על הוילה, בכבוד.... פתאום הוילה לא משלם, פתאום יש דליפה, מה הלך פה? מה מונח כאן, הקב"ה עושה לבן אדם בדווקא? אמר לי הבן שלי רעיון, אם יש בור ברחוב מכוסה בניר, אדם עלול ליפול בו, מה החסד הכי גדול? להסיר את הנייר!!!

זה נקרא "משענת קנה רצון", כשאתה נשען על כסא והוא רעוע רחמנא ליצלן, אדם חכם מציל אותו מזה, מזהיר אותו שהוא עלול ליפול, אותו דבר כשאדם בונה על איזה משהו, נתבונן בזה כמה פעמים אנשים בונים על אנשים, אני אומר לכם זה אסון, השם ירחם, לסמוך על בן אדם זה דבר גרוע מאוד, תמיד מתאכזבים, אנשים כאלה הם ממורמרים, מלאי אכזבות, הוא אמר לי שהוא יסדר לי והוא לא יסדר, אדם חכם לא בונה על אנשים, "אינו מייחל לאיש ואינו מצפה לבני אדם", הגדלות של עם ישראל המעלה שלו שלא בונה על אנשים, לא לבנות על בנאדם, בדרך כלל אנשים כאלה אומללים, מילה שלהם זה לא מילה, אני סומך רק על מלך העולם גם האדם שעוזר לך זה לא הוא, הקב"ה מסתתר מאחוריו ואם הקב"ה לא ירצה זה לא יקרה, אתה יכול לא לסלוח לו כל החיים ובסוף זה בכלל לא הוא, ראינו את זה גם אצל יוסף הצדיק הוא עשה טעות אחת בחיים, אנחנו גם אם נחיה אלפיים שנה לא נגיע לדרגה שלו, הטעות שלו היתה שאמר "כי אם זכרתי והזכרתי", אצלינו לפי הדרגה שלנו לא היינו נתבעים על זה, אנחנו היינו מקבלים על זה מתנה, רק פעמיים --- אתה צדיק. אין עוד מלבדו

מרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצוק"ל על מידת השמחה

הנה רואים בארבעים ושמונה דברים שהתורה נקנית בהם, שעשרים וארבעה הדברים הראשונים מתחילים באות ב"ת, כגון בתלמוד, בשמיעת האוזן, בעריכת שפתיים וכו', ואחר כך מתחילים עוד עשרים וארבעה בלי ב"ת, המכיר את מקומו, השמח בחלקו וכו', והם בדיוק חצי כנגד חצי, עם ב"ת וכלי ב"ת, וצריך ביאור מה ההבדל בזה.

ובמדרש שמואל כתב לפרש בזה, כי הדברים המתחילים בב"ת הם הנהגות השייכות לצורת הלימוד איך ללמוד, ואילו הדברים המתחילים בה"א לא שייכים לעסק הלימוד עצמו, אלא מהות האדם באופן כללי, מה היא מהות האדם שיהא מוכשר להצלחה בתורה.

ולמשל בדברים הראשונים מוזכר 'בשמחה', ואחר כך בדברים האחרונים מוזכר 'השמח בחלקו', והם שני עניינים: הא' שעסק התורה עצמו יהיה בשמחה, בשעת העסק, ללמוד מתוך שמחה, והב' השמח בחלקו גם שלא בשעת העסק, ואין זה שייך דווקא לתורה, אלא שתמיד הוא שמח בחלקו ואינו דואג, ומרוצה מכל המצב שלו, והכל טוב לו. השמחה בכל מצבי החיים וכפי ששמעתי פעם מאדם מבוגר שהיה חולה וחלש, (ואמר) כנראה שמע את זה

אחד השכנים יצא לתפילת ותיקין וגילה שני ברנשים מפוקפקים שוברים את זוגית הדלת של המיצובישי בניסיון לגנוב אותה. הוא נתן צעקה קלה שאיש לא שמע, ולכן אף תריס לא חרק ונפתח, אך זה היה מספיק לשני הברנשים, והם נטשו את המכונית ואצרו רצו במורד הרחוב עד שנעלמו. בבוקר נוכח ר' שלום שהזוגית ליד מושב הנהג מנופצת, והשכן הודיע: "עוד פעם ניסו לגנוב את המכונית שלך..." ממגנטת גנבים הטרענטע.

ר' שלום כבר היה רגיל ולא התרגש, ורק שמח שיוכל הלאה לנווט ברחובות עירו עם המכונית קטומת האף, שמסתובבת בקלות כה גדולה גם ברחובות העקלקלים והצרים ביותר.

בפעם הרביעית גילה ר' שלום את נסיון הגניבה בעצמו. זוגית מושב הנהג שוב היתה מנופצת, והפעם ההגה המסכן התעקם עד חורמה. מישהו לחץ עליו ועיוות את צורתו לגמרי. המכונית קיבלה במוסך הגה חדש עם קודים, שאיש לא יוכל להפעיל חוץ מר' שלום. כאילו. עברו שנה-שנתיים, והמיצובישי המשיכה להתפרק בשקט. פעם הקרבוראטור. פעם המצבר. פעם צינור המים. פעם המשאבה. פעם זה ופעם זה. המכונית נתקעה בשתי נסיבות קשות, אחת בערב שבת ליד נתניה, בדרך לנהריה, ואחת בעליה התלולה והצרה מנחל אכזיב.

המוסכניק אמר: "אין ברירה, תקנה חדשה." ר' שלום הוכרח לרכוש מכונית חדשה, אבל נראה לכם שיותר על המיצובישי הנושנה? אין סיכוי. "היא נוחה הרבה יותר מהמכונית החדשה!"

אמר. אז לנסיעות בינעירוניות הוא הוציא את הדנדשה המבריקה מחנייתה, אבל בעיר המשיך להתרוצץ עם החרגול המחורצץ שמסתובב כל כך בקלות בסימטאות, ומנווט בזריזות בין הפקקים ועומס האנשים ועגלות הילדים, כן ירבו.

בפעם החמישית היא באמת נגנבה.

"זהו, גמרנו עם המיצובישי", אמר ר' שלום בצער, כששוב באישון לילה וכו' צלצל שכן שסבל מנדודי שינה והודיע כי ראה שתי דמויות וכו'... הוא כבר דיווח למשטרה, אמר. לדעתו המכונית עדיין לא הגיעה אל הכביש הראשי, ככה שאולי יתפסו אותה אם ימהרו. ג'נין עוד לא מחייכת...

ימהרו? מהמשטרה צלצלו רגע אחר כך והודיעו לר' שלום שמכוניתו נגנבה, ומכיון שהם באים למלא דו"ח, עליו להיכבד ולרדת אליהם. ושוב באישון לילה בקע רכב משטרת קולני את השקט ברחוב הרדום, תריסים חרקו וכו' וכו'. ר' שלום שכבר מכיר את הפרוצדורה היטב, רק רוצה לישון, וליבו מלא צער על הטרענטע. הלכה המיצובישי. מה לעשות, חבל שכבר לא מייצרים מכוניות כאלה. מעתה, בגלל חרטומה הארוך של המכונית החדשה, ייאלץ לעמול קשה על ההגה ברחובות הצרים של עירו העמוסה לעייפה, מה עוד שהתלמידים כבר לא יוכלו להשתחל אל המכונית בהמוניהם כדי לתפוס טרמפ של 500 מטר הביתה. לא שייך לקלקל וללכלך מכונית חדשה. ר' שלום אכן התייסר בסיבובים הקשים והתלונן על כובד התנועה של הרכב החדש, שכבודו במקומו מונח, אבל בהיותו אמריקאי נועד למקומות ישוב שרוחב הכבישים שלהם נמדד בלא פחות מ-15 מטר, לא כמו בעיר ואם כשלנו, שבה אפשר להושיט ידיים זה לזה משני עברי הרחוב והן עוד יישארו מקופלות. ובעודו יום אחד מנסה לתמרן בקושי עם הרכב החדש) בעיר שאפילו סרדינים בקופסה שוכבים מרווחים ממנה (ומנסה להידחף לחניה דחוקה ברח' השומר הדחוס, הוא מעיף מבט לעבר קוקה קולה, ומה הוא רואה מולו בכביש, ליד הגדר של המפעל?

מי עומדת כמו פרה תועה ומסכנה? המיצובישי קטומת האף!

הוא חש לפתע שחרור של מועקה פנימית והתחיל לצחוק באופן שהיה יכול להתפרש כמעט כפרוע, לולא ריסנו אותו מבטי העוברים ושבים. "מה, לא גנבו אותה?!"

המכונית עמדה שם יותר משבוע ואף אחד, כולל המשטרה, לא הבחין בה. כזאת ישנה וחבוטה, למי איכפת? אפילו לא שווה לגנוב. בעצם גם אי אפשר, כי הגנבים, שעקפו את מערכת ההצתה

וקרעו את חוטי החשמל, הרסו את כל המנגנון, והמכונית לא היתה יכולה לזוז סנטימטר אחד גם אם מישהו רצה. ואפילו אם היו מזויזים אותה איכשהו, כל אחד רואה שלא שווה להשקיע בה אגורה שחוקה. אז ככה היא עמדה, ורק בנאדם אחד בעיר שמח למצוא אותה. המוסכניק אמר שהיא גמורה. הוא יכול לתקן אותה אבל חלקית, ור' שלום יזהר לנסוע רק בעיר, כי היא לא טובה לכלום. בטח הגנבים בעצמם נתקעו איתה שם, או ששמו לב לכך שאפילו לחלקי חילוף היא כבר לא תצלח.

וככה הובלה הטרענטע אחר כבוד למוסך ליום יומיים. בשביל הגנבים היא אולי לא היתה שווה, אבל בשביל ר' שלום – שווה ועוד איך. לאחר היעדרות של יותר משבוע, שבה המיצובישי 1989 בשקט לחניה שלה בין העמודים בבניין מגוריו של ר' שלום, ואף אחד לא שם לב חוץ מכמה שכנים בבניין שהרימו גבה בפליאה, לאחר שר' שלום שטח בפניהם את הסיפור המוזר. עכשיו ר' שלום שוב מרוצה מזה שהוא יכול לתמרן בטרענטע המתפוררת וקטומת האף, שעדיין מסתובבת באופן הכי קל וקומפקטי שאפשר, ברחובות הצרים, המגובכים והעמוסים של עירו הדחוסה.

אז יש השגחה גם על מכוניות, הרב לוי? מה אתה אומר?

פרח לדרך "הסיפור שלך מתוק וחביב, וממש התמוגגתי מנחת מכל מילה" כך הודעתי בפאקס לגברת החשובה והנכבדה שטרחה עמלה וסיגננה אותו בטוב טעם.

לגופו של עניין, מציינו בחז"ל על פרות מושגחות וחכמות, על חמורים חכמים, ועל חפצים המחוללים ניסים, דוגמת פך השמן של השונמית. אז כן, גם מכוניות מושגחות, במיוחד מכוניות כאלה שעושות מצוות עם תינוקות של בית רבן של מלמדים מסורים, ובעיקר כשהן מייצגות בגאווה ובכבוד – הסתפקות במועט.

אגב, נזכרתי הרגע, שבצעירותי היתה לי טרענטע שכזו, ושליחיו של "הראיס" עראפאת שר"י גנבו אותה לטובת האינתיפאדה. כנראה שלטרענטע שלי לא היו מספיק זכויות. קוררה. -קובי לוי-

מספר הגאון רבי צבי שרגא גרוסברד זצ"ל: "זכורני מעשה שאירע בראש השנה שנת ת"ש, ערב החורבן של יהדות ליטא, כשבאתי לעשות את הימים הנוראים במחיצת בעלי המוסר בת"ת המפורסם בעיירה קלם. בית המדרש לא היה גדול.

הצטופפנו בפנים כמאה וחמישים מתפללים בדוחק רב. בגלל מיעוט השטח, ניצלו שם כל טפח, ארון הקדש היה גבוה, עד למחציתו היה ארון ספרים ובחצי העליון עמדו ספרי התורה. כדי להוציא ספר תורה, נאלצו לעלות על גבי מדרגות שנעשו מעץ, אמנם מחוסר מקום, הונחו המדרגות בחוץ ולפני קריאת התורה היה השמש מביא את המדרגות למזרח והיה הציבור מחכה למדרגות מחצית הדקה. באותו ראש השנה נמצא איתנו הגה"ק רבי אלחנן ווסרמן הי"ד ראש ישיבת אהל תורה דברנוביץ, מגדולי הדור. כשנתבקש אז להשמיע דברי כיבושין לרגלי יום הדין, מצא לנכון להעיר בענין המדרגות הללו כדברים האלה: בירושלמי מסופר על התנא רבי ירמיה שציווה לפני פטירתו לתת מנעליו ברגליו ומקלו בידו כשיקברוהו. לשם מה?

ככדי שכאשר יבוא משיח, וישמע הכרוז לצאת מהקבר, יוכל כשיישען על מקלו להזדרז בקומו, ויקדים להקביל פני מלך המשיח. וכי כמה זמן ירוויח בזה?

לכל היותר דקה אחת. אעפ"כ דאג התנא הקדוש לעשות תחבולה בכדי לא להחמיץ אף רגע שיכולים להספיק לקראת משיח. מכאן התבוננות, הוסיף רבי אלחנן, האם זה ראוי ונכון להשהות ציבור שלם כדי מחצית הדקה דרך קבע בשביל המדרגות?

דבריו אלו אז עשו עלי רושם חזק מאד. עמדנו בשעה טראגית, מלחמת העולם כבר התחילה, ודווקא לעת כזאת מוצא לנכון הגר"א ווסרמן הי"ד לדבר ביום הדין על יקרת הזמן, ולעורר תשומת לב מה מאד קובע בציבור רגע כמימרא, בחינת 'ולרגעים

תבחננו" (דברים ערכים – אוצרות של חינוך ח"ב עמ' סו)

זהירות כאן בונים ! מאמר מיוחד לקראת ימי בין המיצרים

העיר ניו יורק ידועה בבנייניה הגבוהים, אך לא תמיד הייתה העיר מלאה בגורדי שחקים, בימי קדם לא היה את הידע ואת האפשרות לבנות בניינים גבוהים כל כך. כאשר התחילו גורדי השחקים להופיע הם באו על חשבונם של מבנים נמוכים יותר, על מנת להקים בניין רב קומות שבסיסו רחב ויסודותיו חזקים היה צריך לעיתים להרוס עשרות מבנים אחרים, כך כאשר רצו בהנהלת אחד הבנקים להקים לעצמם מגדל הם נאלצו לקנות כ-30 מבנים על מנת לפנות לעצמם שטח למבנה המיוחל. עם רוב בעלי המבנים לא הייתה להם בעיה, הם שילמו את הסכום הנדרש והמקום התפנה, אך אחד המבנים על השטח היה בית עבודה זרה שלא הסכימו להתפנות, הם נתנו את הסכמתם למנהלי הבנק שיבנו את המגדל מסביבם ואף מעליהם, בתנאי שיבנו לבית העבודה זרה מבנה חדש וכן שמגדל הבנק לא יגע ולא ישען על הבניין שלהם.

מנהלי הבנק נתנו את הסכמתם, אבל הבעיה הגדולה הייתה שמבנה העבודה הזרה היה בדיוק בפינת השטח, מקום שבו בד"כ מניחים את היסודות, דבר שגרם לאדריכל שהופקד על התכנון להגות רעיון חדשני. הוא יבנה את הבניין על עמודים, כאשר העמודים ניצבים במרכזי הקירות במקום בפינות. כך ישבו האדריכל והמהנדס לחשב את העומסים ואת התנודות בעקבות הרוחות ויצרו את התכנית לבנין המיוחד.

הבניין הוקם, ארבע עמודים ענקיים בגובה של תשע קומות נבנו כבסיס לבניין שהתנשא לגובה של 59 קומות, השביעי בגובהו בעולם באותה התקופה. המשרדים בבניין אוכלסו ואנשים החלו לעבוד בו, מראהו המיוחד שנראה כענק המרחף מעל העיר משך את תשומת לב האנשים. חלפה שנה והטלפון במשרדו של האדריכל מצלצל: "אני סטודנט לאדריכלות, הבניין שתכננת סיקרן אותי ואני כותב עליו עבודה".

במהלך החישובים יצא לי שאם תפגע בו רוח חזקה מהפינה הבניין עלול ליפול. אני בטוח שחישבתם הכל, לכן אשמח אם תוכלו לעזור לי לגלות איפה אני טועה בחישובי". האדריכל השיב בזלזול, אך המחשבה על האפשרות כי הסטודנט צודק הטרידה את מנוחתו והוא ישב לחשב שוב את התרחיש של פגיעת רוחות. לתדהמתו הוא גילה כי אכן רוח חזקה מהפינה תפיל את הבניין, וכי כל החישובים שהוא עשה היו בהתאם לבנין רגיל ולא לקחו בחשבון את בנייתו החדשנית של מגדל זה שעמודיו נמצאים במרכזי הקירות ולא בפינותיהם. סערה התקרבה לניו יורק והאדריכל היה צריך לחשוב מהר על פתרון לפני שהבנין יקרוס ויגרום למאות פצועים והרוגים ואף יגרום איתו מטה בניינים נוספים. הוא דיבר עם מנהלי הבנק ויחד הם גייסו צוות עובדים שיגיע למקום לאחר שעות העבודה, מבלי לעורר את חשדם של העובדים במקום, על מנת לבצע את עבודות החיזוק הנדרשות. לאחר מספר שבועות של עבודה החיזוקים הושלמו, מאז עברו כחמישים שנה, סופות רבות פגעו בבנין, אך הוא עדיין עומד.

קראנו בפרשת שלח שעם ישראל בכו אחרי ששמעו את דיווח המרגלים על הסכנות האורבות להם בארץ, ואמרו רבותינו במסכת תענית "אמר הקדוש ברוך הוא אתם בכיתם בכיה של חנם אני אקבע לכם בכיה לדורות", אותו לילה שבכו העם היה ליל תשעה באב. אחרי חטא המרגלים נגזר הגזרה על העם להישאר ארבעים שנה במדבר, כאשר חלפו אותן השנים נכנס עם ישראל לארץ המובטחת, ולאחר כיבוש הארץ ולאחר שהומלך שלמה המלך נבנה בית המקדש. הבית הראשון עמד כארבע מאות ועשר שנים, עד שנחרב על ידי הבבלים בט' באב, והעם הוגלה מארצו.

הנבואה של ירמיהו: "כי כה אמר יי' כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקד אתכם והקמתי עליכם את דברי הטוב להשיב אתכם אל המקום הזה" התקיימה, ואחרי שבעים שנות גלות חזרו העם לארץ ישראל ובנו את בית המקדש השני, אך גם הוא לאחר יותר מארבע מאות שנה נחרב באותו התאריך ט' באב, זכר לאותה בכיה של דור

המדבר. אך, דבר מעניין הוא שירמיהו לא קורא לסוף גלות בבל גאולה אלא פקידה, כי כבר בימי בית ראשון נגזרה הגלות הארוכה והמרה הזאת שאנו חיים בה היום, וגאולת בית שני לא נקראת בשם גאולה אלא פקידה כי גאולה היא דבר קבוע בעוד פקידה מראה על דבר זמני.

ושואל הרב יהונתן אייבשיץ זצוק"ל בספרו יערות דבש שאם כך הדבר, למה הקב"ה העלה את עם ישראל אחרי שבעים שנות גלות חזרה לארצה"ק ובנה את בית המקדש השני אם ידוע שזה זמני ועתיד העם לחזור לגלות הארוכה שנגזרה עוד בימי הבית הראשון?

מה התועלת בפקידה הזמנית הזאת בידיעה כי היא זמנית? **מסביר היערות דבש** כי בימי בית ראשון היו את הסנהדרין ומעתיקי השמועה וכן תלמידי חכמים גדולים שלא היו כדוגמתם בימי בית שני, עד שהעידו בהם שקטנם של ראשונים היה עב ממתני אחרונים. אך למרות העושר הרוחני של הגדולים והחכמים בעם, מכל מקום המוני העם היו טרודים כל כך בענייניהם עד שלא הקדישו זמן ללימוד התורה ולא ידעו אותה. אחרי שבית המקדש נחרב והעם יצא לגלות מתוך אותו הרפיון בלימוד, בלי שהורגלו ללמוד ולשנן את דברי התורה, עם השנים שכחו הם את דרכיה ומצוותיה, עד כדי כך שאפילו מצוות שהיום ידועות לכל כמו סוכה ושבת נשכחו מהם, וכיון ששכחו גם את האיסור להתחתן עם הגויים התערבו הם בעמי הארץ, וזה גרם להם להתפתות וללכת אחר נביאי השקר שקמו ואחרי חכמי עכו"ם, עד שלבסוף אטמו אזנם לשמוע בקול נביא האמת, והכל נבע ממיעוט לימוד התורה. וזאת כוונת הפסוק "על מה אבדה ארץ, ויאמר ה' על עזבם תורתי" כי ודאי ידוע שהארץ נאבדה כי עזבו ה' והלכו אחרי אלוהי נכר, רק השאלה היא איך הם באו לכלל טעות ושטות כזו של להחליף טוב ברע, ועל זה אמר על עזבם תורתו, והתשובה היא כיון שלא למדו תורה – באו לכלל טעות. ראה הקב"ה את מצבו של העם בבבל וידע כי אם ימשיך המצב עוד מאה או מאתיים שנה, ובנוסף לשכחה שכבר פושטת, העם יעבור גם את כל הטלטול והשמדות שנגזרו עליו, או אז תשתכח התורה מכל וכל ולא ישאר ממנה זכר כלל, ואם כן ח"ו אבדה תקוותנו. אבל חסדי ה' לא תמו ומה רבו רחמיו, כי הבטיח שלא תשכח התורה מקרבנו ולכן פקד אותנו לאחר שבעים שנות גלות בבל, והעמיד עוד נביאים שמסרו את דבר ה' לכנסת הגדולה, וכן רבו לומדי התורה ומלמדיה בתקופת בית שני, הם גדרו גדרים וסייגים לכל תשכח התורה. ורק כאשר שיער הקב"ה בחכמתו העליונה כי כבר הוצבו היסודות והעם עומד איתן על לימוד התורה, ושוב אין חשש והתורה לא תשכח, הגלה אותנו שנית מארץ ישראל, גלות שכאמור כבר נגזרה עוד בימי בית ראשון, וברוך שמו שענינו רואות שלמרות שבעונותינו הרבים אנחנו קרוב אלפיים שנה בגלות, לא שכחנו מצות ה' ודקדוקי סופרים והכל בחסד ה' וטובו עלינו.

בשנה האחרונה כולנו חוונו על בשרינו את צרות הגלות ואין כמעט צורך להרחיב על הקושי הטמון בה אך נספר על מה שאירע לפני קרוב למאה שנה. לאחר פטירת הרב רבינוביץ זצ"ל רבה של העיר פוניבז' בליטא קיבל הרה"ג יוסף שלמה כהנמן זצוק"ל את משרת הרבנות, הרב כהנמן הקים בעיר ישיבה, מוסדות חינוך ומפעלי חסד, בניסן של שנת ת"ש הגיע הרב לביקור בישראל, ובעודו בארצה"ק הגיעו אליו הבשורות על המתרחש ליהודי אירופה על ידי הנאצים ימ"ש. בשואה נרצחו אשתו של הרב ורוב ילדיו כשרק אחד מבניו הרב אברהם כהנמן ניצל. הרב נשאר בארצה"ק וקבע כאן את מקום מושבו, כשנה לאחר מכן כבר הונחה אבן הפינה של ישיבת פוניבז' בבני ברק, חלפו עוד שנתיים והישיבה נפתחה, אמנם עוד לא בבנין הקבע אלא בבית כנסת ברחוב רבי עקיבא, אך שבעה בחורים היו הראשונים לפקוד את מה שעתידה להיות אחת הישיבות הגדולות והחשובות של עולם התורה. השיעור הראשון שנמסר מפי הפוניבז' ער-רב התחיל בדיוק בנקודה שבה הוא סיים את השיעור האחרון שמסר בישיבת פוניבז' שבליטא...

אמרת שאין לך כח

רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, ביקש פעם מאחד מתלמידיו שיעזור לחברו שעבר דירה, והתלמיד ענה לרבי אלחנן שאין לו כח. לאחר תקופה פגש הרב את אותו תלמיד, וראה שהוא חלש ותשוש. אמר לו הרב: דע שאתה גרמת לעצמך את החולשה בה אתה מצוי בכך שאמרת 'אין לי כח', מפני שאז נטלו ממך את כל הכח שהיה לך. [אמת ליעקב]

כבוד הבריות – סיפור

לפנינו סיפור מפעים, המלמד על רגישות בכבוד הזולת ועל ענווה ופשטות כאחד: בזמן שהיה רבנו הגראי"ל משמש כר"מ בשיבת פוניבז', תלמיד אחד היה בריב קל עם חברו. זמן קצר לפני התחלת השיעור סגר הבחור את דלת חדר השיעורים ולא נתן ליריבו להיכנס. הבחור צעק לו מבחוץ כי ראש הישיבה כבר הגיע, והוא עומד בפתח יחד עם שאר התלמידים, ורוצה להיכנס, אך הבחור לא האמין לו. לא שרצה חלילה לפגוע ברבנו, אלא שלא האמין לדבריו. כך המתין רבנו כמה דקות, עד שהתלמיד פתח את הדלת. כאשר פתח, מיהר רבנו לסובב את ראשו לאחור, כדי שלא לדעת מיהו התלמיד שסגר את הדלת, ובכדי שלא יראה בבושתו. הוא החזיק בראשו לאחור, עד שנכנסו רב התלמידים לחדר השיעורים, שאז כבר לא יוכל להבחין מי היה הסוגר. רבנו מרן הגראי"ל שטיינמן, היה נוהג לקבל קהל ביושבו על מיטתו. בסמוך לו מונחת בקביעות קערה עם מים לנטילת ידיים, לכל מקרה שיזדקק לה. ארע שהגיעה אליו קבוצת אנשים, ואחד מהם לא היה זהיר דיו - נשען על הקערה ומבלי משים הפך אותה. תוך רגע התמלאה כל המיטה במים, והרטיבה, כמובן, גם את היושב בתוכה, אך הבאים היו שקועים בשיחה וכלל לא הבחינו בכך. רבנו לא הניד עפעף, והשיחה המשיכה להתנהל כמקודם. רק כשיצאו מלפניו, קרא לאברך שהיה בביתו וביקש ממנו שיתן לו בגדים יבשים. הלה נדהם - בגדיו של ראש הישיבה היו ספוגים במים, ובכל זאת הוא המשיך לדבר איתם בארוכה, כדי שלא לבייש את מי שעשה זאת! [בצילו חמדת' עמ' ש"כ]

סיפור

המעביר על מידותיו ואינו משיב למחרפהו אזי מלבד השכר הטוב שיקבל מן השמים הרי מונע הוא מעצמו הרבה כאב לב... בא וראה מתן שכרו של המעביר על מידותיו, שמעתי מהגאון **רבי אשר דרוק** שליט"א אשר נשא דרשת התעוררות בבני ברק, בצאתו משם ניגש אליו אברך ואמר מחוייב אנכי להודות לכם. ענה האברך במעשה שהיה, אחד משכניו רצה להרחיב אהלו ולהוסיף על דירתו, כל השכנים הסכימו חוץ ממנו. והנה כעבור זמן מה, בחודש אלול, נולד לו ילד ללא רוח חיים רח"ל, והרגיש שיש עליו 'תביעה' מן השמים שעל כן באה אליו הרעה הזאת. והנה בכ"ד באלול, יומא דהילולא של החפץ חיים זי"ע נערכה עצרת התעוררות, ואשתו השתתפה באותה עצרת, שם נשא הג"ר רבי אשר דרוק מדברותיו, ועורר על עניין 'מעביר על מידותיו', כשהוא מביא דברי חז"ל (מסכת ראש השנה יז. חגיגה ה.). שהמעביר על מידותיו מוסיפים לו חיים על שנותיו, וקרא ר' אשר בקול, מי האיש החפץ חיים, ורוצה להגיע לשנות התשעים בכריאות - שיעביר על מידותיו, ונתן דוגמא מחיי המעשה, כגון, אם אחד מהשכנים רוצה לבנות וילצאת החוצה - הניחו לו לעשות כרצונו... וכיוצא ב זה. כשחזרה לביתה אמרה לבעלה אכן הנני להודות לך על שזירזת אותי להשתתף באסיפת החיזוק, אך דע לך כי עתידים אנו לשלם על כך מחיר יקר... שאף אני רוצה לחיות תשעים שנה, ושמעתי מ'הדרשן' שהעצה היא להיות מעביר על מידותיו, לוותר לשכנים ולתת להם להוסיף על דירתם כאוות נפשם. ואכן כבר באותו הלילה הודיע האברך הנ"ל אל כל שכניו שהוא מסכים לכל מה שהם מבקשים וחתם על הסכמתו. כעבור עשרה

מדברי הרב אייבשיץ זצ"ל יוצא שיעקר הגלות ומשך הגלות הכל נובע מחסרון בלימוד התורה, וגם הגאולה העתידה כל יעודה זה תורה כמו שרואים ברמב"ם שכתב בסוף הלכות מלכים: "לא נתאוו הנביאים והחכמים ימות המשיח לא כדי שישלטו על כל העולם ולא כדי שירדו בגוים, ולא כדי שינשאו אותם העמים, ולא כדי לאכול ולשתות ולשמח, אלא כדי שיהיו פנוים בתורה וחכמתה ולא יהיה להם נוגש ומבטל כדי שיזכו לחיי העוה"ב. ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות. שהטובה תהיה משופעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד" וכו' הקב"ה החזיר את עמ"י לארץ לאחר שבעים שנות גלות בבל רק כדי לתת את הכח, את עמל וידיעת התורה הנצרכים כדי שנוכל לעבור את הגלות הזאת למרות כל הפורענויות, גזרות השמד, עלילות הדם והטלטולים בלי שנשכח את התורה ובלי שנעזוב אותה ח"ו. כי הקב"ה הוא לא מהנדס ולא אדריכל, הוא לא צריך לערוך חשבונות אלא רואה הוא עתידות, וכאשר קיימת בעיה ביסודות שתמנע את המשך קיומו של הבנין המפואר שנקרא עם ישראל ותעכב את צמיחתו וגדילתו או ח"ו תגרם לקריסתו תחת סופות ורוחות הזמן, לא יחכה הוא שהאסון יגיע כדי לשפץ ברגע האחרון, אלא יחזק את היסודות עוד בזמן בנייתם, לכן החזיר הקב"ה את העם לארץ ישראל ונתן לנו את ביהמ"ק השני, לא כדי שנחזה בבנין מפואר שהיה יצירת פאר אדריכלית עד שאמרו חז"ל: "מי שלא ראה בנין הורדוס לא ראה בנין נאה מימיו" (ב"ב ב ד): אלא כדי שלמרות הסופות הנוראות שעברו על עם ישראל, הירדיפות מהגויים וגזרות השמד, גירוש ספרד, הפוגרומים והשואה האיומה יוכל הרב מופניבז' להמשיך להרביץ תורה ולהמשיך את השיעור בשיבה בדיוק איפה שהפסיק טרם המלחמה. הרוחות פוגעות, רבים מנסים להפיל את הבנין, את יצירת המופת שנקראת "עם ישראל", אך היסודות שלנו חזקים, וגם כשנראה שהעם קטן וחלש אל מול המנסים לכלותינו הקב"ה מצילנו, והקב"ה חזק בנו את יסודות התורה כדי שנמשיך לרחף מעל כל שאר העמים כשרגלינו נטועות חזק באדמה אך ראשנו מגיע לשמים.

בהתקרב אלינו ימי בין המצרים נזכור כי בתוך צער הגלות, ועם התפילה לביאת משיח צדקנו במהרה, ה' נתן לנו את הכח לעמוד בגלות ולהגבר על כל קשייה, והכח הזה טמון בלימוד התורה, שעבור זה בלבד הוא החזיר אותנו לארץ ובנה את ביהמ"ק השני כדי שדור החכמים שקם אז ישריש חזק ביסודות העם את הכח הזה. ואין לנו אלא לסיים בדברי קודשו של היערות דבש: "ובאמת עיקר הגלות היא אבדן תורתנו וחכמתה", ועיקר נחמתינו כי ה' השאיר לנו שריד, אשר לא שכחנו זה משך זמן רב מצוותיו ותורתו, במצות תורה וסופרים. כמה חייבים אנחנו לשבח לה' על נס נפלא כזה, אשר זה זמן אורך הגלות והטלטולים מגוי לגוי, ובכל זאת לא שכחנו תורת אלוהינו, ועוד יש תורה בישראל, רק הכל תלוי בנו לחזק ידיים רפות וברכים כושלות לבל ימוטו...". (יוב אהלים)

מי ששומע את האחרים שומעים גם אותו... - סיפור

הגאון הרב **שמואל הלוי וואזנר** זצ"ל, בעל 'שבט הלוי', שאל פעם את **רבי יעקב אדלשטיין** זצ"ל: כיצד זכיתם לכה עליון כזה שכל ברכותיהם ותפלותיהם מתקבלים בשמים ופועלים את פעולתם לטובה?

בתחילה ניסה רבי יעקב לבטל את עצמו, ושאל: מנין לכם שהם אכן פועלים?

אבל משלא נתקבלו תירוציו נענה ואמר: שמא כל זה במידה כנגד מידה, כי קהל גדול בא אליי, והנני שומע ומקשיב לכל יחיד ויחיד בסבלנות עצומה, ואין איש יוצא מביתי לפני ששמעתי את כל דבריו באוזן קשבת, על כן גם בשמים אומרים: נשמע בסבלנות את כל דבריו עד תומם, ונמלא את בקשותיו ותפלותיו... [באר הפרשה]

חודשים נולדו לו במזל טוב תאומים בריאים ושלמים, וראה בכך אות מן השמים, שמאחר שהיטיב דרכיו רצה אלוקים את מעשיו והחזירו' לו גם את הילד ההוא שנולד מת.

סיפור

הימים ימי מלחמה. נפוליון, הכובש הצרפתי הגדול, כבש בסערה עוד ועוד ארצות, וכבר לכד את כל נסיכות הסן.

את הנסיך הגדול גרשו הצרפתים מארצו, ועוד מעט יכבשו גם את פרנקפורט... שעת לילה. רבי מאיר אנשיל רוטשילד שב לביתו מחנותו, והנה נכנס משרתו ואומר לו כי איש זר עומד בחוץ ומבקש לראותו. 'השעה כבר מאוחרת, לא עת עסקים לי עתה!' השיב, אך אז נשמע קול עצוב מאחורי הדלת: "אבל הלא לפני כמה שנים הבטחתני, כי אם אצטרך פעם לעצתך, אפנה אליך - מאיר אנשיל רוטשילד היושב ברחוב היהודים אשר בפרנקפורט!" מאיר אנשיל הזדעזע ורעדה אחזתו; הלא זהו קולו של הנסיך ויילהלם, איש חסדו! הוא ציווה למשרתו לצאת מן החדר, ויצא לקבל את פני הנסיך. הנסיך עטה אותה שעה אדרת שחורה ומסווה על פניו. 'בורח אומלל אני', סיפר הנסיך ודמעות בעיניו, 'רעב ועייף, גלמוד ונדכא, רצתי כל היום עד שהגעתי הנה, ועתה הואיל נא לתת לי מעט אוכל וכוס יין להשיב את נפשי'.

מאיר אנשיל מיהר והביא תופינים ויין, ואשתו, גודולה, מיהרה אף היא להכין מטעמים לכבוד הנסיך. 'ידעתי כי איש ישר וצדיק הנך' פנה הנסיך למאיר אנשיל, 'ולכן בחרתיך מכל ידידי ומכריי למסור לידך את שארית הפליטה שנשארה לי, לאחר שהחרמנו הצרפתים את כל נכסיי. אשתי ובני כבר הגיעו בשלום לדנמרק, ארץ מקלטם, ואני נשארת לבדי. את אוצרותי הטמנתי בשקי קמח אחדים, הנמצאים בעגלה פשוטה הניצבת לפני פתח ביתך. ועתה, אם יש את נפשך לבוא לעזרתי, צווה נא לאנשיך להכניס את השקים הללו הביתה'...

לאחר שהעבירו המשרתים את השקים אל חדר משכבו של מאיר אנשיל, פנה אליו הנסיך: 'ראה, הפקדתי בידך את אוצר כספי וזהבי, ויחד עם זה גם את שמי הטוב וכבודי התלויים בו. שמרהו כאישון עיניך לבל תיגע בו יד חמסים של הצרפתים, השתדל נא בכל כוחך ובינתך להסתירם!'

מאיר אנשיל נשא את כפיו וקרא: 'הנני נשבע לך, נסיכי הנכבד, בשם אלוקי העברים, כי מכל משמר אשמור את אוצרך זה, מבלי אשר יידע איש על מציאותו, ובאלוקי ישראל אשים תקוותי, כי יעזרני לקיים את שבועתי זאת וישמרני מכל אסון ופגע רע'...

מאיר אנשיל לא סיפר לאיש כי הנסיך הבורח ביקר בביתו, אך למרות זאת נפוצה השמועה בעיר כי על יד פתח בית רוטשילד ניצבה עגלה עמוסה בשקים כבדים אשר הוכנסו הביתה. השמועה הגיעה גם אל הצבא הצרפתי, ובו ביום באה פלוגת צבא צרפת אל רובע היהודים.

מאיר אנשיל שהה בביתו כאשר לפתע פתאום נפתחה הדלת ואנשי הצבא בחרבות שלופות התייצבו בפתח הבית. 'בשם קיסר צרפת, נפוליון הגדול, באנו לקחת מידך את אוצר הזהב שהשאיר אצלך מי שהיה נסיך הסן! קראו החיילים. 'שגיתם, אדוני' - החזיר להם מאיר אנשיל בקול בוטח - 'הנסיך לא השאיר בידי מאומה, ואך שמועת שווא הוליכה אתכם שולל'. 'אנו יודעים כי בידך הפקיד ויילהלם שקים שמלאים במטבעות זהב', התעקשו החיילים, 'ועתה שמע נא לפקודת הקיסר ומסור את האוצר לידינו! חוסה על נפשך, אנחנו בין כה וכה נחפש ונמצא את האוצר, ואז תעמוד למשפט כמורד במלכות!' מאיר אנשיל המשיך בהתעקשותו כי מדובר בשמועות שווא, בעוד החיילים ממשיכים לאיים על חייו. 'מאיר אנשיל' - צעקה גודולה - 'הם ימיתוך!...'

'בידם להמיתנו' - הפסיק מאיר אנשיל את דברי צעקתה, 'אבל אין הם יכולים להכריח אותי לתת מה שלא קיבלתי!'

החיילים ובראשם המפקד חיפשו את האוצר בכל פינה, בורקים

ומחטטים בכל הנמצא בבית, פרצו את הקירות, ובכידוניהם ניקבו את הרצפה ואת התקרה, אך את האוצר לא מצאו. המפקד פנה שוב אל מאיר אנשיל: 'איך תוכל להכחיש מה שגלוי ויודע לכל אנשי העיר? ! אם תעמוד במרדך ותוסיף להתכחש, אצווה להמיתך תיכף בירייה, ואת כל היהודים אשר ברובע הזה אתלה, ונשאו כל העיר, הם ונשיהם וטפם את עוונך, יהודי עקשן ואומלל'... פניו של מאיר אנשיל הלבינו כסיד בשותו לנגד עיניו את האסון הנורא הצפון לעדת היהודים בפרנקפורט אם לא ימלא את דרישת הצרפתים. עודנו נלחם ונמלך בנפשו, והנה אשתו גודולה התנפלה לפניו ארצה וקראה: 'אנא, מאיר אנשיל, אל תתגרה ברעה, אל תמכור את עמך בהון הנסיך!' דבריה אלה הכריעוהו, והוא פנה אל הפקיד ואמר לו: 'חדל נא אדוני להרוס את קירות ביתי, הנני למסור בעצמי לידך את אוצר הנסיך', וכך, תוך כדי דיבור, ניגש בברכיים כושלות אל הקיר, אשר עליו היתה תלויה תמונה גדולה של אחד מאבותיו, הסירה, והנה נתגלתה דלת קטנה, אשר הובילה למערה נסתרת, בה אכן ניצבו איצטבאות ועליהן שקים מלאים במטבעות זהב. 'פה ימצא אדוני, שני מיליונים ושמונה מאות אלף שקלי זהב, והרי הם לפניך!' אמר מאיר אנשיל אל המפקד. סכום זה היה כל הונו הפרטי של מאיר אנשיל, ובאותם רגעים מסרו לידי הצרפתים תמורת הון הנסיך, כדי שלא להתכחש לשבועתו ולא לחלל את מוצא פיו. אנשי הצבא נשאו את הזהב והכסף והלכו לדרכם. כשעזבו החיילים את הבית, הזמין אליו מאיר אנשיל את בניו אשר עבדו יחד אתו בבית מסחרו, ובמעמד אשתו אמר להם: 'כידוע לכם, נשבעתי לנסיך בשם ה' לשמור על הונו שהפקיד אצלי ולהחזירו לידי ברצות ה' דרכו וישוב לארצו וממשלתו.

עתה קיימתי הבטחתי ונשארת נאמן לשבועתי, כי נתתי את כל כספי וזהבי לצרפתים, ובזה הצלתי את הונו של הנסיך, אבל אנחנו נשארו דלים וריקים... אל נא תיפול רוחנו ולא תרפינה ידינו, אנו נמשיך לנהל את מסחרנו ביושר ובצדק, וה' הטוב יהיה בעזרנו, כי קידשנו את שמו הגדול ושם ישראל ברכים! ואמנם שוב האירה ההצלחה פניה למאיר אנשיל רוטשילד ומשפחתו, עסקיו המשיכו ושגשגו באשר איש לא ידע כי יצא נקי מהונו ורכושו הרב... ימים עברו, נפוליון הורד מכיסאו, ובשנת תקצ"ג גברה יד אשכנז על צרפת. הנסיך ויילהלם חזר לארצו, אך עוד בשנה שלפניה נפטר מאיר אנשיל, בהיותו בן 68 שנים. כאשר ישב הנסיך שוב על כסא ממלכתו, ביקש כי יביאו לפניו את רוטשילד, 'סוכן החצר' שלו לשעבר. והנה להפתעתו - לא מאיר אנשיל סוכנו, בא, אלא איש צעיר ממנו לימים, הדומה לו עד מאוד. 'מי אתה? שאלהו הנסיך. משהבין כי בנו הוא, ומאיר אנשיל אינו בין החיים עוד, הצטער הנסיך צער עמוק: 'צר לי מאוד על האדם הישר הזה, אני האמנתי בו ומסרתי את כל רכושי בידו, אבל חלילה לי להתרעם עליו על אשר כל הונו עלה בתוהו. מפי סוכני ואנשי סודי נודע לי כי הוא עשה את כל המאמצים כדי להציל את רכושי, אך הצרפתים השודדים רצו לרצוח אותו, ואנוס היה לתת את רכושי כופר נפשו, ואולם לא על שלושת המיליונים שאבדו לי אני דואג, מצטער אני על אובדן איש יקר ערך ובעל לב ישר כמוהו!'

'אדוני הנסיך' - ענה רוטשילד הצעיר - 'שלושת המיליונים שלמים הם איתנו. בראות אבי כי חרב חדה מונחת על צווארו, מסר לצרפתים את כספו וזהבו הפרטי, ואילו את שלושת המיליונים של אדוני הנסיך - הציל. מונחים הם תחת ידי בשלמות, ונכון אני לסלקם לאדוני עד הפרוטה האחרונה, הקרן עם הריבית, המגיעה לאדוני בעד השימוש שעשינו בכספו'. 'לא אדוני', קרא הנסיך הנרגש, 'הכסף נתון לך לעשות בו כטוב בעיניך, רואה אני כי ישר ונאמן אתה כאביך, ואולם הריני מבקש ממך כי תסכים להיות סוכן ביתי כאביך ז"ל. למדתי להכיר את היהודים, ויודע אני כי עולים הם במעלות רוחם ויושרם על כל העמים. תנו לי אתם, הבנים, לגמול לכם רק מעט מזעיר מחסדו ורוח נדיבותו של אביכם הצדיק'!... מאז נעשה בית הרוטשילדים למרכז הכספים של המושלים, והנסיך פירסם ברכים את פרשת פיקדונו בידי מאיר אנשיל היהודי. [נחלת צבי"ן]

חידון ההלכה הרה"ג בנימין חותה שליט"א - בין המיצרים

1. התלמיד אריאל אסא הי"ו מתלמוד תורה שארית ישראל בפתח תקוה שאל מה דינו של אדם שבאמצע תענית י"ז בתמוז בירך בטעות על כוס מים שהכול, ונזכר שהיום תענית, האם יטעם או לא יטעם? מה כבודו היה משיבו?

א. אסור לו לטעום כלל.

ב. יטעם מעט וימשיך בתענית.

ג. יטעם ויריק מה שטעם.

ד. יטעם בצנעה.

2. רחמים לוי הי"ו, כיוון שבתעניות גופו חלש עליו, הסתפק אם מותר לו לקחת כדור קלי צום לפני התענית להקלת התענית. מה כבודו היה משיבו?

א. רשאי להקל בזה.

ב. אסור, כיוון שגורם שלא מתענה.

ג. אסור משום מראית עין.

ד. תשובות ב' וג' נכונות.

3. בבית הכנסת יד לשבים בעפולה אירגנו תפילת מנחה גדולה לציבור בתענית י"ז בתמוז, והיה פולמוס אם יעשו ברכת כוהנים במנחה זו, כיוון שהיא מוקדמת בצהריים.

מה כבודו היה מורה להם לעשות?

א. יעשו בלי ברכת אשר קידשנו.

ב. יעשו כרגיל.

ג. לא יעשו, ורק בתוך ארבעים דקות לפני השקיעה יש לעשות ברכת כוהנים.

ד. לא יעשו, ורק בתוך שעה וחצי לפני השקיעה יש לעשות ברכת כוהנים.

4. שמעון כהן הי"ו רצה להסתפר בתענית י"ז בתמוז בצהריים, אלא שלא ידע אם מותר להסתפר בתענית או שאסור.

מה כבודו היה פוסק לו בזה?

א. אסור.

ב. מותר רק אם מספר את עצמו.

ג. מותר מעיקר הדין, אבל לא ראוי להסתפר בתענית.

ד. מותר רק סמוך למנחה.

5. דוד חן הי"ו, כיוון שהרופא אסר עליו להתענות, הסתפק אם מותר לו לאכול מעדנים ותפנוקים בתענית.

מה כבודו היה מורה לו בזה?

א. מותר.

ב. יש להקל בצנעה.

ג. יאכל ויכוון שכוונתו לשם שמיים להתחזק בתורה ועבודה.

ד. לא יאכל דברים לתענוג.

6. גדעון שמאי הי"ו, הגבאי של בית הכנסת יודעי בינה, רצה להכריז את זמני תענית י"ז בתמוז תחילתה וסופה והסתפק לפי מה הולכים. מה כבודו היה מורה לו בזה?

א. התענית מתחילה בזריחה ומסתיימת בשקיעה.

ב. התענית מתחילה בזריחה ומסתיימת בצאת הכוכבים.

ג. התענית מתחילה בעלות השחר, כלומר 72 דקות לפני הזריחה, ומסתיימת בצאת הכוכבים, כרבע שעה אחרי השקיעה.

ד. התענית מתחילה בעלות השחר ומסתיימת בשקיעה.

7. גברת קאשי הי"ו, באמצע תענית י"ז בתמוז כאב ראשה מאוד, ורצתה לבלוע כדור אקמול, ולא ידעה אם נחשב דבר זה לאכילה בתענית שאסור, או שמותר. מה כבודו היה פוסק לה בזה?

א. מותר, ואם חייבת לבלוע מעט מים כדי לבלוע את הכדור אף בזה מותרת.

ב. מותר בלי מים כלל.

ג. אסור גם בלי מים.

ד. בצנעה יש להקל.

8. עובדיה הי"ו קם בבוקר של תענית י"ז בתמוז להתכוון לתפילה, ולא ידע אם מותר לצחצח שיניים ביום זה, כיוון שקשה לו בלי לצחצח שיניו בבוקר. מה כבודו היה עונה לו בזה?

א. אסור בכל מצב.

ב. יש להקל בתנאי שלא יכניס לפיו רביעית מים בבת אחת, ויזהר שלא יבלע מהמים כלום.

ג. משחה בטעם מנטה מותר ובטעם תות אסור.

ד. מותר בכל מצב, ויכניס כמה מים שרוצה לפיו, רק ייזהר שלא יבלע מהם.

9. חיים שריקי הי"ו שאל את רב בית הכנסת שערי תורה בירוחם מדוע על תעניות תשעה באב, יום כיפור ותענית אסתר לא מכריזים בשבת שלפני התענית. מה כבודו היה משיב לו?

א. כיוון שהן עתידות להתבטל.

ב. כדי לא לגרום צער למתפללים בשבת.

ג. תשובות א' וב' נכונות.

ד. כיוון שהן מוזכרות בפסוק, והרי זה כמקובל שאינו צריך הכרזה.

10. גידי שאל בבית ההוראה אם בתענית י"ז בתמוז מותר לעשן סיגריה רגילה או סיגריה אלקטרונית. מה כבודו היה מורה לו בזה?

א. מותר בכל סוגי הסיגריות.

ב. אסור בכל סוגי הסיגריות.

ג. סיגריה רגילה מותר ומאלקטרונית יימנע, כיוון שהיא בליעת נוזל בעישון.

ד. אסור בסיגריה רגילה ומותר בסיגריה אלקטרונית.

תשובות:

ב.1 א.2 ג.3 ג.4 ד.5 ג.6 א.7 ב.8 ד.9 ג.10

חידון האל"ף בי"ת

א. אַחַד מִבְּנֵי פְּלוֹא

ב. בְּעֵקֶב בֹּת קִנְאָתוֹ לְהַשִּׁים זָכָה פִּינְחָס ל... .

ג. בְּנֵוֹ שֶׁל מִכְיָר

ד. "כֵּן, בְּנוֹת זְלָפְחָד _____"

ה. שֵׁם מִדָּה

ו. הַעֲמִיד אוֹתוֹ

ז. אֶחָד מִבְּנֵי יְהוֹדָה

ח. הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג הַסִּכּוֹת נִקְרָא בַּתּוֹרָה... .

ט. "הַר" בְּאֶרְמִית

י. אֲשֶׁת עֲמֶרֶם

כ. הָאִשָּׁה הַמְדִינִית הַמֵּכָה

ל. הַשֶּׁבֶט שֶׁלֹּא קָבַל נִחְלָה בְּאֶרְץ יִשְׂרָאֵל

מ. אַחוֹת מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן

נ. אַחַת מִבְּנוֹת זְלָפְחָד

ס. אֶחָד מִבְּנֵי זְבוּלוֹן

ע. אֶבְיָר שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּינוּ

פ. בַּחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאֶרְבָּעָה עָשָׂר לַחֲדָשׁ חוֹגְגִים אֶת חַג הַ _____

צ. אֶבְיָר לְחֵמֶשׁ בְּנוֹת חֲכָמוֹת

ק. פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הַשֵּׁיב אֶת חֲמַת הַשָּׁם, פִּי _____

ר. בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל

ש. שֵׁם בֵּית אֶשֶׁר

ת. אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׁשָׁכָר

הַתְּשׁוּבוֹת לַחֲדָוֹן

א. אֶלְיָאָב

ב. בְּרִית פְּהֵנַת עוֹלָם

ג. גִּלְעָד

ד. דְּבָרוֹת

ה. הָיִן

ו. וַיַּעֲמְדָהוּ

ז. זָרַח

ח. חָג

- ט. טוֹרָא
- י. יוֹכָבֵד
- כ. קְנֻזֵי בַת צוּר
- ל. לְוִי
- מ. מְרִים
- נ. נֶעֱזָה
- ס. סָרַד
- ע. עֲמָרִם
- פ. פֶּסַח
- צ. צִלְפַּחַד
- ק. קְנָא לְאַלְקִיֹו
- ר. רְאוּבֵן
- ש. שָׁרָח
- ת. תוֹלַע

- 12. לבנימין עשרה ילדים ולדן ילד אחד בלבד ולמרות זאת שבט דן היה גדול במספרו משבט בנימין.
- 13. איש אשר יוכל לפעול כנגד רוחו של כל אחד, מנהיג שיכול לגשר בין דעות שונות.
- 14. בפרשת קרח אומרים משה ואהרן לה: "קל אלוקי הרוחות... האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצור?"
- 15. נמשלו לשמש וירח: "פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה" (בבא בתרא ע"ה).

חידון פרשת פנחס לילדים

1. על פי פְּרִשְׁתָּנוּ זָכָה פִּינְחָס ל"בְּרִית כְּהֵנָת עוֹלָם", וְהָרִי כָבֵד נִתְּנָה כְּהֵנָה לְזִרְעוֹ שֶׁל אֶהְרֹן. אֲזוּ מָה הַחֲדוּשׁ כָּאֵן?
2. פִּיצַד נִקְבַּע שֵׁם הַשֵּׁם בְּשָׂמוֹת מִשְׁפָּחוֹת יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְטֵיהֶם, וּמִדּוּעַ?
3. הֲרַבְּהָ פְּעָמִים בַּתּוֹרָה נֶאֱמַר: "וַיִּדְבֹר הַשֵּׁם אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר", וְאֵלּוּ בְּפִרְשָׁתָנוּ יֵשׁ פְּסוּק שֶׁמְהַפֵּךְ אֶת סֵדֶר הַמַּלְיָם. מִי מְדַבֵּר עִם מִי?
4. בְּפִרְשָׁתָנוּ בְּרִשִׁימַת שְׂמוֹת הַמִּשְׁפָּחוֹת מוֹכָאִים שְׂמוֹת הָאֲנָשִׁים וְלֹא הַנְּשִׁים. רַק שְׂמוֹת שְׁתֵּי נְשִׁים מְזֻכָּרוֹת, מִי הֵן?
5. מָה הִיָּה חֲטָאוֹ שֶׁל צִלְפַּחַד?
6. מִהֵן שְׂמוֹת בָּנוֹת צִלְפַּחַד? וְלָמָּה בְּמָקוֹם אַחֵר מוֹנָה אוֹתָן הַכְּתוּב בְּסֵדֶר אַחֵר?
7. אִיזוֹ הֵלְכָה נִתְּעַלְמָה מִמֹּשֶׁה בְּפִרְשָׁתָנוּ, וּמִדּוּעַ?
8. לָמָּה לֹא נִגְזְרָה גְּזֵרַת הַמְּרָגְלִים עַל הַנְּשִׁים?
9. הָאֵם הֶעֱבִיר מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל הוֹדוֹ?
10. מָה מְקוֹר הַפְּתָגִם: עֶבֶר יוֹמוֹ בְּטַל קָרְבָּנוֹ?

התשובות לחידון

1. אָמְנָם נִתְּנָה כְּהֵנָה לְאֶהְרֹן וּלְבָנָיו שֶׁנִּמְשָׁחוּ אִתּוֹ וְגַם לַתּוֹלְדוֹת שִׁינְיָלְדוֹ אַחֵר הַמִּשְׁחָתָן. אוֹיִלָם פִּינְחָס שֶׁנּוֹלַד קֶדֶם לָכֵן וְלֹא נִמְשַׁח, לֹא נֶעֱשֶׂה כֹהֵן. וְרַק אַחֲרָי שֶׁקְנָא לְהַשֵּׁם בְּמַעֲשֵׂה זְמָרִי נֶעֱשֶׂה כֹהֵן הוּא וְכָל זִרְעוֹ אַחֲרָיו.
2. אָנוּ רוֹאִים שֶׁכָּל שֵׁם מִשְׁפָּחָה פּוֹתַח בְּה"א וּמְסִים בְּיו"ד, הַחֲנֻכִּי הַפְּלֵאִי הַחֲצוּרוֹנִי... עֲדוֹת שֶׁהֵם שִׁבְטֵי י-ה בְּנֵי אֲבוֹתֵיהֶם שְׁנַיִם עֶשֶׂר הַשִּׁבְטִים, וְלֹא הִתְעַרְבּוּ חֲלִילָה עִם הַמִּצְרִים.
3. מֹשֶׁה עִם הַשֵּׁם. כְּתוּב: "וַיִּדְבֹר מֹשֶׁה אֶל הַשֵּׁם לֵאמֹר" (כז, טו).
4. שָׁרָח – וַיִּשֵׁם בַּת אֶשֶׁר – שָׁרָח" וַיּוֹכְבֵד – וַיִּשֵׁם אֶשֶׁת עֲמָרִם יוֹכָבֵד בַּת לְוִי".
5. עַל פִּי רַבִּי עֲקִיבָא, צִלְפַּחַד הוּא הָאִישׁ שֶׁקוֹשֵׁשׁ עֲצִים בְּשִׁבְתָּ. וְלִפִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן מִן הַמַּעֲפִילִים הִיָּה.
6. שְׂמוֹת בָּנוֹת צִלְפַּחַד: מַחֲלָה נֶעֱזָה חֲגִלָּה מְלָכָה וְתַרְצָה, וּבְפִרְשַׁת מְסַעִי (פָּרָק לו) מוֹנָה אוֹתָן בְּסֵדֶר אַחֵר: מַחֲלָה תַרְצָה חֲגִלָּה מְלָכָה וְנֶעֱזָה. לְהוֹדִיעַ שֶׁשְׂקוּלוֹת זֹו כִּנְגָד זֹו.
7. מֹשֶׁה לֹא יָדַע מָה דִּין אָב שֵׁיִשׁ לוֹ רַק בָּנוֹת לְעֻנֵּן יִרְשָׁה. הֵלְכָה זֹו נִתְּעַלְמָה מִמֶּנּוּ.
- א. מִפְּנֵי שֶׁאָמַר: "וַיִּדְבֹר אֶשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תִּקְרִיבוּן אֵלַי".
- ב. רְאוּיָה הִיָּתָה פְּרִשָׁה זֹו לְהַפְתֵּב עַל יְדֵי מֹשֶׁה, אֲלֵא שֶׁזָּכּוּ בָּנוֹת צִלְפַּחַד וְנִכְתְּבָה עַל יָדָן.
8. לִפִּי שְׁהַנְּשִׁים הָיוּ מַחֲבֹבוֹת אֶת הָאָרֶץ.
- הַגְּבָרִים אוֹמְרִים: "נִתְּנָה רֹאשׁ וְנִשְׁוֵבָה מִצְרִימָה", וְהַנְּשִׁים אוֹמְרוֹת: "תְּנֶנָּה לָנוּ אֶתְּנָה".
9. לֹא, הוּא הֶעֱבִיר לוֹ רַק חֶלֶק מֵהוֹדוֹ. כְּתוּב: "וַנִּתַּם מֵהוֹדֶךָ עֲלֵינוּ". לָכֵן פְּנֵי מֹשֶׁה כַּחֲמָה וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּלָבָה.
10. מֵהַנֶּאֱמַר בְּפִרְשָׁתָנוּ: "עוֹלָת שְׂבֵת בְּשִׁבְתוֹ... עוֹלָת חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ... לְמַדִּים שְׂאָם עֶבֶר יוֹמוֹ בְּטַל קָרְבָּנוֹ".

חידון

1. באילו פרשות בתורה נזכרים כל מועדי השנה?
2. ידוע מאמר חז"ל: "פינחס זה אליהו". כיצד רמוז הדבר בפסוק: "ונתתי לו את בריתי שלום"?
3. לאלהיה יש שלושה כינויים: נביא, תשבי וגלעדי א. לאילו מתפקידי אליהו קשורים הנ"ל? ב. מה רמוז בשם: "תשבי"?
4. מי נקראים בפרשתנו "קריאי העדה"?
5. באיזה גיל ילדה יוכבד את משה?
6. פרט את שמות בנות צלפחד.
7. מי היה צלפחד בן חפר? (שבת צ"ו:)
8. בפרשת בנות צלפחד "נתעלמה הלכה ממשה". מדוע?
9. מהיכן נלמדים דברי המדרש: "גדול כוחו של הנשים משל האנשים"?
10. מה שמות א. בתו של אשר ב. בנו של דן?
11. בפיוט "לכה דודי" נאמר: "ימין ושמאל תפרוצי... על יד איש בן פרוצי". א. מי האיש? ב. מאיזה שבט הייתה משפחת הפרצי?
12. כמה ילדים היו ל: א. בנימין? ב. דן?
13. "קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו". כיצד מפרש רש"י כינוי זה?
14. הביטוי "ה אלוקי הרוחות" נזכר רק פעמיים בתורה, האחד בפרשתנו והשני היכן?
15. "ונתת מהודך עליו". למה נמשלו משה ויהושע? (עיין בבא בתרא ע"ה).

תשובות

1. בפרשות פנחס ואמור.
2. רמוז במילה "את" ראשי תיבות של: אליהו תשבי. הוא ישכין שלום ע"י ישוב מחלוקות כפי שרמוז במילה תיק"ו = תשבי יתרון קושיות ובעיות.
3. א. נביא = מבשר הגאולה, תשבי = מחזיר בתשובה שנאמר: "והשיב לב אבות על בנים" (מלאכי ג), גלעדי = מיושבי לשכת הגזית במקדש שנקרא גלעד רמז לחכמתו הגדולה בתורה. ב. תשבי = ראשי תיבות של: תורה, ש"ס, בבלי, ירושלמי / בקי בתורה שבכתב ושבע"פ
4. דתן ואבירם (כ"ו, 9)
5. בגיל 130 שנה!
6. מחלה, נעה, חגלה, מילכה ותירצה.
7. לפי רבי עקיבא = מקושש העצים בשבת שנסקל. לפי רבי שמעון = אחד מהמעפילים.
8. בגלל שהיה שמץ של גאווה בדבריו" הדבר הקשה ביאון אלי".
9. מבנות צלפחד שאמרו למשה "תנה לנו אחוזה" לעומת הגברים שאמרו "נשובה מצרימה".
10. א. שרח ב. חושים
11. א. המשיח ב. שבט יהודה

אמר כ"ק האדמו"ר מצאנו זיע"ה בספרו הליכות חיים: כבר הזכרנו כמה פעמים כי רבי שמעון בר יוחאי ועוד הרבה תנאים ספונים וטמונים בגליל, בכדי לעמוד על המשמר שלא יוכלו הגוים הרשעים להיכנס לארץ ישראל. ונס גלוי הוא שהנה רק כמה מילין (מרחק קצר) מהגליל הורגים וטובחים הגויים זה בזה.

ובשמיים ממעל ראו שלפני ביאת משיח ירצה מלך אדום ימש"ו להיכנס מצפונה של א"י, לכן העמידו שם את הצדיקים הקדושים על המשמר, ובכוחם אינם יכולים שונאי ישראל לעשות מאומה ליושבי הארץ, וכמו שכתוב בפיטו 'בר יוחאי': "וחרב הוצאת מתערה, שלפת נגד צורריך".

ומובטחים אנו בזכות התנאים הקדושים ורשב"י בראשם, שכאשר הרשע יחפוץ לבוא לארץ ישראל מהגליל - שם תהיה מפלתו! ובקרוב נזכה לראות זאת, ומצווה לפרסם דבר זה בשמי לאחינו בני ישראל! (פלאי התורה)

סיפר המשפיע הגה"צ רבי יצחק משה ארלנר שליט"א: בשנות הזעם כשהיה הרה"ק רבי אהרון מבעלזא זיע"א בעיר פעסט, שכרו הגבאים אולם גדול לפני ר"ה עבור התפילות בר"ה במחיצת הרבי. והנה, כמה ימים לפני ר"ה - הודיע לפתע בעל האולם שהוא חוזר בו מהסכם השכירות.

כשהגבאים סיפרו לרבי אהרון על המקרה, דיבר אחד הגבאים על חוסר ישירותו של בעל האולם. לרבי כאב לשמוע שכך הגבאי דיבר, והורה לו שיאמר ג' פעמים הפוך, וישבח את בעל האולם איזה איש ישר הוא. לאחר מכן, ביקש רבי אהרון שיחליפו את כוס הקפה שהיה מונח לפניו בכוס קפה אחרת, בהסברו כי 'קפה ששמע שמדברים נגד יהודי אי אפשר לשתותו'. (פלאי התורה)

סיפר פעם רבי משה רוזנשטיין זצוק"ל, שלעתיד התמנה למשגיח ישיבת לומז'ה, כי בצעירותו כשהגיע לראשונה לישיבת קלם, נכנס בביתו ובהיסוס. לפליאתו, מיד ניגש אליו בחור אחד והאיר לו פנים כשהוא מקדמו בברכת 'ברוכים הבאים' לביתו, ומיד התעניין אצלו אם יש לו מקום ללון ולאכול ושאר צרכיו.

התפלא רבי משה אל מראה חביבותו של הלה, ואמר לעצמו כי כנראה הוא אחד ממכריו, אך למרות שניסה להתאמץ להיזכר מי הוא הבחור, לא עלה הדבר בידו. לא עברו רגעים רבים, ושוב ניגש אליו בחור נוסף וגם הוא התעניין אצלו אם הכל כשורה וצריך משהו. שוב היה נראה לו כי גם הלה הוא ידידו מן העבר, אך לא הצליח להיזכר במי מדובר. רק כאשר חזר המחזה על עצמו כמה פעמים - הבין רבי משה שכך מחנכים בקלם לקבל בחורים חדשים.

(ליקוטים וסיפורים נפלאים)

לאחר שעברה אמו של הגאון רבי יהושע נויבירט זצ"ל לבית אבות 'נוה שמחה' בשכונת מטרסדורף, הרגיש שאמו תשמח יותר לשמוע ממנו קידוש בליל שבת מאשר להשתתף בקידוש המרכזי. לכן, במשך עשר שנים היה מגיע לפני כניסת שבת ל'נוה שמחה' לבקרה ולקדש לה על הכוס, שר לה זמירות שבת, ורק אז היה מחיש פעמיו וצועד לביתו בשכונת בית וגן - מרחק גדול מאוד!

בגודל מסירותו התמיד כן בכל שבת וחג. כאשר חל ראש השנה ביום חמישי, הלך בליל ראשון של החג, בליל שני, ובשבת. כמו כן, התמיד ללכת בכל מזג אוויר. היה פעם שירושלים הייתה שרויה בשלג וקור גדול, מזג אוויר סוער במיוחד. ביום שישי התקשר אליו מורו ורבו - מרן רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, ושאלו אם גם השבוע ילך לאמו, הרי בכזה מצב הוא פטור...

הרב נויבירט הגיב: "הרב שואל או קובע?" רבי שלמה זלמן השיבו: "אני רק שואל...". "אם כן" - אמר הרב נויבירט - "גם השבוע אלך בעזרת השם!". (קול תורה, נר לשולחן שבת)

מעשה בחסיד ויזניץ תושב צפת שעלה בל"ג בעומר למירון, ובשהותו שם גברו געגועיו לרבו - ה"צמח צדק", ומיד החליט לנסוע אליו לויזניץ לחג השבועות הקרוב. ביציאתו ממירון לקח עמו את הקאפטן והשטריימל לכבוד ההילולא דרשב"י, טלית ותפילין, ומעיל פשוט אותו לבש בדרך למירון.

באותה שנה היה במירון שיטפון גדול, וביציאה - כל דרכי העפר שהובילו מהציון הקדוש הפכו לעיסת בוץ טובענית שלא היו יכולים ללכת עליה. החסיד מצא עצה למכשול זה: הוא פשט את הקאפטן, לבש את המעיל, והחליק במורד ההר כשהוא יושב על שולי מעילו. כשהגיע לתחתית ההר צרר את המעיל הספוג בבוץ, לבש חזרה את הקאפטן, ויצא לחיפה. בחיפה עלה על ספינה שלקחה אותו למחוז חפצו - ויז'ניץ. כשנכנס לתת שלום לרבי, הרבי שמח, ושאלו: "האם הבאת לי משהו מארץ ישראל?" בוש ונכלם עמד החסיד והתנצל שנסיעתו הייתה חפוזה ושלא הספיק להביא עמו דבר. "שום דבר לא הבאת מארץ ישראל" - חזר ושאל הרבי. התנצל שוב החסיד וסיפר לרבי שאין לו כלום חוץ ממלבושי גופו ומעיל נוסף המלא בבוץ ממירון. כששמע זאת הרבי - ביקש להביא אליו את המעיל, וכשנטלו שיפשפו וניערו היטב מן הבוץ שהפך להיות יבש ופריך. לאחר מכן טרח הרבי לאסוף את כל גרגירי העפר לתוך מטפחת נקיה וצחורה. או - אז התרומם הרבי ואמר בהתרגשות: "באף מתנה לא יכולת ליהנות אותי כמו במתנה הזו - אדמת קודש מאתרא קדישא מירון, ערכה לא יסולא בפז!" (מטעמי

שולחן יו"ט, פלאי התורה)

הגה"ק בעל התפארת חיים זיע"ה היה חוזר ואומר לבני הישיבות, ש הרבה דברים שמעיקר הדין מותר - על בן תורה להיזהר בהם לבל יהיה חילול השם מחמת ההמון שאינם יודעים ההיתר. לכן היה מחמיר על עצמו לבל ידלג בתפילה, וכאשר אחר פעם, היה ממתין למנין השני או הולך לבית כנסת אחר להתפלל בציבור.

כן מסופר, כי הח"ח זיע"ה סבל מחולי מעיים, והיה פעמים שלא יכל להתפלל, אבל מתוך חשש לחילול השם - היה בא לבית הכנסת, עושה עצמו כמתפלל, ואף היה אומר בקול "המעריב ערבים"! אירע פעם אחת שהתאחר בסיבת מחלתו, אזי היה דופק אחר התפילה על העמוד ומודיע את סיבת איחורו לתפילה - כדי שלא יהיה חשש כלשהו לחילול השם!

פעם, אירע שעקב מחלתו אחר לתפילה בבית מדרשו, והלך להתפלל במקום אחר, אך בדרכו נעצר ליד כל אחד והסביר את הסיבה לאיחורו. כשנשאל מדוע טורח לתרץ את עצמו לפני כל, ענה שכיוון ש רוב האנשים אינם רגילים ללמד זכות על חבריהם, חייב הוא לעשות כן בכדי למנוע חשש של חילול השם. (פנינים)

להלן שאלה שנשלחה למעונו של הרה"ג רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: אשתי היא בת יחידה, וההורים של אשתי מאד רוצים שנעשה אצלם את החג, ובפרט בליל הסדר כדי שלא יהיו בשולחן החג לבדם, אך מצד שני כמעט את כל החגים מתוך השנתיים וקצת שאנחנו נשואים עשינו אצלם, ורציית החג הזה לעשות אצל ההורים שלי, אחרי הרבה זמן שלא עשינו אצלם.

ניסינו שההורים של אשתי יתארחו אצל קרובי משפחה שהזמינו אותם, אך לא עלה בידנו. מה לעשות כבוד הרב? מאד קשה לנו להשאיר אותם לבד, אבל אנחנו רוצים להיות גם בצד שלי, האם ללכת להוריה או לא?

תשובת הרב שליט"א: זו מצוה מאד גדולה להישאר אצל ההורים של האשה ולא להשאירם לבד, וזה גם לא כדאי לכם, כי מספיק אנחה אחת שההורים שלה יוציאו בליל הסדר כשיישארו לבד, וזה עלול להזיק ח"ו. ולמרות הרצון החזק שלך ללכת להורים שלך, בוודאי שרצון השי"ת הוא שתשאיר אצל ההורים שלה, וזה מאד כדאי לכם, כמו שנאמר במשנה באבות (פ"ב מ"ד): עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה רצונך כרצונו. בטל רצונך מפני רצונו כדי

סוד הטיטאניק הרב אברהם מרגלית

את המעשה המדהים הבא סיפר רב העיר של 'כרמיאל', הגאון רבי אברהם מרגלית שליט"א: "כולם מכירים את העיר נתניה, ורבים מכירים את הרחוב בירושלים ששמו 'שטראוס'. מה המכנה המשותף ביניהם?... העיר נתניה ורחוב 'שטראוס' נקראים על שמו של נדיב ובעל חסד גדול בשם – נתן שטראוס'. נתניה' - על שם שמו הפרטי, נתן, וגם על שם נתניתו וצדקתו, ורחוב 'שטראוס' – על שם משפחתו.

נתן שטראוס היה יהודי אמריקאי עשיר, בעל מפעל גדול לפיסטור. פעם אחת הוא הגיע לארץ לביקור בישוב הישן ונחרד לראות את העוני והדלות שחיו בו יהודי המקום. מיד הוא החל לסייע מכספו האישי ובנהבתי תמחוי, מרפאות ומוסדות סיוע. כל כמה שנים הגיע לבקר ולראות כיצד מתנהלים המוסדות והמקומות שבנה לטובת הציבור. פעם אחת, באחד מביקוריו בארץ, ביקר באחד מבתי התמחוי שלו.

בעודו עובר מדלת לדלת, ומדבר עם הלקוחות והמטופלים, החליק נתן שטראוס, נפל ושבר את רגלו. כולם נחלצו לעזרתו והוא פונה לטיפול בבית חולים. רבים מהנוכחים חשבו בליבם: "וכי זו תורה וזו שכרה?... וכי דווקא האיש שהזויל כסף רב מכיסו בכדי לסייע ללומדי התורה בני הישוב הישן ובנה בת תמחוי ועזרה רבים, ודווקא בבית התמחוי שהקים – שם נשברה רגלו!.. מילא, אם היתה רגלו נשברת במהלך טיפוס על הרי האלפים, ניחא... אבל כיצד יתכן שהדבר קרה דווקא במקום בו עשה מצוה כל כך גדולה!?!". אלא ש"הנסתרות לה" אלוקנו, והנגלות לנו ולבנינו עד עולם".

לפני שנמשיך את המעשה, אני נזכר במקרה של רבנו הרמב"ן. לרמב"ן היה חבר שנטה למות בגיל צעיר. הכל לא הבינו מדוע יהודי צדיק וראש שמיים כמוהו הולך להיפרד מהעולם ולהותיר אלמנה ויתומים רכים ל"ע. ניגש הרמב"ן אל מיטתו והביא לו פתק קטן: "אני מבקש ממך, כי בעת שתעלה לפני כסא הכבוד של בורא עולם, תשאל את השאלות הללו שכתבתי, עליהן אינני מוצא תשובות בענייני אמונה והשקפה, ואם נהיה ראויים – תחזור ותספר לי מה אמרו על כך בשמיים".

לאחר כמה ימים אותו יהודי נפטר. עובר שבוע ועוד שבוע, והנפטר לא בא בחלום. לאחר חודש, הופיע הנפטר בחלמו והתגלה אל הרמב"ן. "נו, אמור נא לי בבקשה, מה ענו לך בשמיים על הקושיות והספיקות שיש לי בחיים?". חיך חברו בחלום ואמר: "רבנו היקר, עשיתי כהתייבותך, וכאשר הגעתי להיכל מיוחד בשמיים ורציתי לשאול את השאלות שהותרת לי, הן יתמוססו כלא היו. לא היה מה לשאול, מפני ששם הכל ברור ומוכן – מדוע קרה כך, ולמה הוא ניוזק, והשני הצטער, השלישי הרוויח והרביעי נפטר. עד כדי כך שהתיישתי לשאול את השאלות". כאן, בעולם הזה, יש לנו שאלות. מדוע אני שמקפיד בקיום התורה והמצוות וקובע עיתים לתורה – לא הולך לי בחיים, ואילו חברי שבקושי מתאמץ במצוות, זכה לילדים טובים והכל בחייו משגשג. כאן איננו מבינים את הנראה לעינינו, אך בשמיים הכל יהא ברור ונתבייש לשאול את השאלות.

נחזור לסיפורנו. נתן שטראוס פונה לבית החולים עם שבר ברגל, וכתוצאה מכך, הוא הפסיד את חזרתו לארה"ב שהיתה אמורה להתקיים למחרת בבוקר. התיכונן שלו היה לטוס למחרת לאנגליה, ומשם הוא הוזמן בהזמנת כבוד להיות בהפלגת בכורה של אוניית הפאר החדשה – 'טיטאניק'. האוניה שמתכננה הבטיחו שאינה יכולה לטבוע לעולם. אך הראשונה של ה'טיטאניק', התנגשה האוניה בקרחון ענק, נשברה וטבעה במקום. 1500 איש שנכחו בהפלגת הבכורה, מצאו את מותם באותו אסון נורא, ביניהם אחיו של נתן שטראוס, איזידור. כששמע זאת נתן שטראוס הוא הודה והילל את ה' ללא הרף, שיכל לטבוע במצולות עם כל כספו ורכושו. וזכות התמיכה בתורה ובחסד של נזקקים – נשברה רגלו והוא ניצל ממיתה משונה. לא תמיד אנו מבינים למה המצב ככה בבית, ולמה הילדים לא מקשיבים ומצטעים אותי, ומדוע מתקשרים מהבנק כל שבוע לסדר את החוב – אך משמיים הכל מתוכנן והולך כראוי, ואם אדם בוטח בכורה עולם וסומך עליו שהוא עושה את הדבר הטוב ביותר בעבורו, וליבו שקט ורגוע – הוא זוכה שה' מושיע אותו מהכל, כי גדול כח הביטחון להוציאו מכל צוקה וצרה, שנאמר: "והבוטח בה" – חסד יסובבנו". אנו אומרים כל יום בברכת המזון: "כי הוא הטוב לנו, הוא מטיב לנו, הוא ייטיב לנו" – מה שהוא עשה לנו עד היום, היה הכי טוב (גם הקושי והסבל, מה שקורה איתי כעת: השידוך התקוע, הבעיה עם הילד שלא נפתרת – "הוא מטיב לנו", כל רגע זה טוב בלתי פוסק של ה'. ומה יהא בעתיד, איך נסדר, מאיפה נשלם, איך נחיה – "הוא ייטיב לנו", הכל בידי הטובות של ה' לטובתנו!). (טוב לחסות בה)

שיבטל רצון אחרים [היינו רצון הקב"ה] מפני רצונך. ובליל הסדר שהוא לילה מסוגל מאד לבקשת ישועות - אין לך עת רצון גדול מזה לאדם שמבטל את רצונו מפני הקב"ה. גם מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל מעולם לא עשה סדר בבית הוריו למרות רצונו, וגם שאר החגים לא היה אצלם, כי אשתו היתה בת יחידה, והוא נשאר עם חמיו וחמותו, וחזי מה עלתה בידו - שהאיר את העולם בתורתו! (ווי העמודים)

*** **

סיפור הרב יעקב שיש שליט"א, שסיפר לו רבי דוד שרייבר שליט"א - ממקימי 'קופת העיר בני ברק' וממנהליה, מעשה שארע עימו: נכנסתי לרב שטיינמן זצ"ל, וסיפרתי לו על יהודי שיש לו צרה, וצריך להקים עבורו קרן. בקשתי לשמוע כמה מילים ממנו בכדי להגיד בשמו על הקרן הזו. אמר לי הרב שטיינמן: "במקום ללכת לאלו שעוזרים לו, קודם כל לך לבעל הצרה המשוונה הזו ותשאל אותו אם הוא לא פגע במישהו". מרן זצ"ל הוסיף: יש היום כ"כ הרבה בעיות וצרות משונות, ואם אנשים יפגעו פחות ויוותרו יותר, הם יוכלו לחסוך מעצמם את כל הצרות הללו!

לפני זמן מה היה אצלי יהודי בבכיות, מלא צרות כרימון. הוא בא לבכות, להתייעץ, ולהתברך. אמרתי לו: כאלו צרות משונות! מי יודע, אולי פגעת במישהו? - 'לא' הוא אמר בפסקנות.

כסופו של דבר אמרתי לו: 'שב כאן כמה רגעים ותנסה להיזכר, תחשוב על זה'. ישב וחשב, ופתאום אמר: 'הו, נזכרתי במשהו: פעם פגעתי במישהו באופן קשה, אבל אני הייתי הצודק'. המשיך לספר רבי דוד - התחיל רבי אהרון לייב לדפוק על השולחן, ושלא כהרגלו - אף לצעוק על אותו יהודי, באומרו מילים היוצאות מהלב: "לראובן ושמעון היה סכסוך קשה ביניהם, וראובן היה צודק בו חד משמעית. הם רבו ורבו, עד שלבסוף קם ראובן הצודק, הוציא אקדח, וירה בשמעון! האם משום שהוא צודק הוא לא נקרא רוצח? ! אם פגעת ביהודי בצורה קשה כמו שאתה אומר, הרי שעברת על שפיכות דמים! אם כך - למי משנה אם אתה צודק? ! שאלת למה הקב"ה מביא עליך צרות - והנה תשובה. עליך ללכת לפייס אותו, ואז הקב"ה ירחם עליך". מסיים ר' דוד - אותו מסר גם העביר לי מרן זצ"ל לגבי הקרן: "תגיד להם שיקפידו פחות, שיפגעו פחות, ושיוותרו יותר, ואז יחסכו מעצמם את כל הצרות!" (סימא טבא, אור חזקיה)

שאלה שנשלחה למעונו של הרה"ג רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:

הבת שלי בשידוכים קרוב ל - 4 שנים, עד כה היא הלכה לפגישות רק עם שיער אסוף, לאחרונה שמענו שאולי בשביל ההשתדלות היא צריכה ללכת לפגישות עם שיער שרובו פזור ותפוס בקליפס, כי אולי שיער אסוף לגמרי מונע קצת את השידוך. רצינו לשאול מה דעתו של הרב בנושא: האם זה בגדר השתדלות וראוי ללכת כך לפגישות, למרות שהיא עצמה אוהבת ללכת בצורה יותר צנועה?

תשובת הרב שליט"א:

יש שני דברים ברורים: א. שהקב"ה מזווג זיווגים, וזה כולל גם את הזמן מתי הזיווג יצא לפועל. ב. שהקב"ה יותר אוהב שהולכים עם שיער אסוף. כעת נחשוב חשבונו של עולם: האם נראה למישהו שהקב"ה שמזווג זיווגים, ימנע שידוך מבחורה צנועה, רק בגלל שהיא הולכת יותר צנוע והיא עושה יותר רצון השי"ת, על זה היא תקבל עונש של עיכוב, ומי שתלך פחות צנוע לה יקדימו את השידוך? !

הרי זה לא מתקבל על הדעת כלל, ומי שאומר כן יש לו ליקוי גדול באמונה ובהשגחה פרטית. ולכן יותר נראה שזה להיפך, שכמה שהבחורה תלך יותר צנוע, ותתגבר על עצמה נגד הטבע, ואדרכה תעשה שיער יותר אסוף ממקודם - בזכות זה הקב"ה יזרו לה את הזיווג מידה כנגד מידה! (ווי העמודים)

אם הבורקר היה מתחיל בשעה נורמלית לא היתה לי בעייה לקום מוקדם.

שף שרגא: עדיין לא קיבלתי כל פנייה לצרף את חתימתי לקריאה לנשיא ביידן לפרוש מהמירוץ.

שוק ה'חד פעמי' הולך ומתרחב מיום ליום. לא ירחק היום שגם האוכל המוגש באולמות השמחה ובמלונות יהיה 'חד פעמי' ולא ייעשה שום שימוש נוסף בשאריות לארוחות נוספות.

היה פעם סנדלר אחד שהחליט להשתעשע וייצר לאשתו נעלים עם עקבים גבוהים. הגברת, לא היה לה חוש הומור, ניסתה לצעוד על זה, ניסתה ניסתה ניסתה עד שהצליחה. מאז הכל היסטוריה.

אבא לילד בחיידר מתלונן באוזני הרב'ה: הילד קורא מילים ומשפטים בספר מסורת אבל יש לו המון שגיאות. אני מסביר לו שוב ושוב אבל הוא לא מבין כלום. אומר לו הרב'ה: אז תנסה לקנות לו ספר מסורת שוטנשטיין.

אומרים שמיליארד סינים לא טועים. אז אומרים.

כשאני אהיה סבא הנכדים שלי לא יצטרכו לדבר איתי בגוף שלישי.

למה לכבד קצוץ לא קוראים פירה כבד?

השדכן לאבי המיועדת: מדובר בבחור רציני ביותר. בדרך כלל בחצות היום הוא כבר אחרי פת שחרית.

הרגע הזה שנכשלת בתאוריה.

אינן מלפפון חמוץ. יש מלפפון שחמוץ לו.

ירדתי קילו. מה עכשיו?

איך קוראים למנה כפולה של יאפצ'וק? יאפ-צ'וקצ'וק? או יאפיאפ-צ'וק?

חידה מאת גדליהו עריו לגדולות: למה יתוש ששותה משקה מוגז מתוק לא משמין? - תשובה: בגלל שהוא שותה רק את בועות הגז.

חכם מסתפק בפלאפון טיפש. טיפש זקוק לפלאפון חכם.

במערכת הביטחון שוקלים מתווה חדש לסיום המלחמה, ולפיו החמאס יתחייב להסגיר לידי ישראל 3.000 לוחמי חמאס בכל שנה.

באופוזיציה מתלהבים מהרעיון.

התנקשו בטראמפ וכמעט חיסלו את ביידן.

מה הן שתי הבעיות בלקום מוקדם? א. לקום. ב. מוקדם.

יש לרדן האם כפתור של פראק טעון גניזה?

חילונוי לחרדי: למה קוראים אצלכם שמות של סינים? החרדי: מאיפה אתה לוקח את זה? החילונוי: הייתי היום בפארק ואבא אחד אמר לילדים שלו קים שון, קים דו.

בקשה: אם מישהו מתארח אצלכם ואומר שלא אוהב דגים אל תשכנעו אותו שאת הדגים שלכם הוא בטח יאהב.

הרגע הזה שאתה דופק בטעות לפני שמו"ע וכל הבית כנסת מסתכלים אחד על השני לברר מה הכוונה.

הרגע שאתה עובר ליד בית כנסת שיש בו תשעה אנשים שמחכים לעשירי למניין.

הרגע הזה שאתה שומע צלצול טלפון של מישהו על ידך במנגינה של השעון המעורר שלך.

למה אומרים שאני לא עוזר בבית למרות שלפני חודשים וחצי שטפתי כלים?

בכל ביכניס יש את הבן אדם הזה שנעמד שמו"ע ליד המעבר ויוצר פקק לא חוקי.

שמעת פעם את הברדיחה על אחד ששאל את אח שלו אם הוא יישן וענה כן אני יישן? לא לא שמעתי ספר לי בבקשה.

ביידן: הזדעזעתי לשמוע על הירי במנחם בגין.

חידות ידע תורני:

ז. איפה בתפילה אומרים יתי וית?

ח. היכן בתפילה בשבת פעמים ברצף אותם שלושה פסוקים?

ט. דברים מעניינים שאירעו עם אריות?

י. היכן מצינו היתר לאכול בהמה שהרגו אותה עם גרזן?

יא. איזה נדר פוקע מאליו?

יב. מה משותף לתפילין, מיילדות, טבעות?

חידות נוספות:

יג. מה משותף לבישול, ים, ברית?

יד. מה משותף לעתיד, חסד, מאין?

טו. מה המשותף לצדיק, כסא, שווא.

טז. מה משותף ל: 101 - 4 - 17?

יז. איזו מצווה שואלים את האדם אם הוא רוצה לקיים אותה?

יח. איך קוראים לרגלים הקדמיות של הבהמה?

יט. איזה זקן עולה על המזבח?

כ. לאיזה זקן יש הלכה אישית מיוחדת?

כא. מי דיבר עם מלאך ועם בהמה במפגש אחד?

חידות אותיות לשאל את הילדים:

כב. באיזה אות גרים?

כג. עם איזה אות אוכלים?

כד. על איזה אות תולים?

כה. איזו אות יש לכל אדם בפנים?

כו. איזו אות זה בעל חי ים?

כז. איזה שלוש אותיות כותבים אותן אותו הדבר רק בגודל שונה?

כח. מה המכנה משותף באותיות. כ. מ. נ. פ. צ.?

כט. איזה שתי אותיות כתיבתן אותו הדבר, אך פעם נקראת בדרך

כזאת ופעם בדרך אחרת?

לא. איזה אות היא מספר גדול?

לב. איזה אותיות נכתבות ישר והפוך אותו הדבר?

תשובות:

ז. בבריך שמיה. למרחם עלי ולמנטר יתי וית כל די לי.

ח. ביהי כבוד ה' הפיר עצת גויים וגו'. וכן ברננו צדיקים.

ט. ט. 1. איש האלוקים עידו הנביא שהוכיח את ירבעם בן נבט ואכל אצל הנביא שקר אחרי זה נטרף ע"י אריה.

2. שמשון הגיבור שהרג את האריה.

3. בנייהו שירד ביום השלג והיכה את האריה. (שמואל ב כג.)

4. דוד המלך שאמר לשאול גם את הדב והארי היכה עבדך. (שמואל א.)

5. בתקופת הושע בן אלה אחרי שהגלה שלמנאסר את היהודים והביא גויים אחרים במקומם, האריות היו הורגים בהם. (מלכים ב יז כה.)

6. "את ארגוב ואת האריה" (מלכים ב טו) רלב"ג, רד"ק, - גיבור ששמו אריה. מלבי"ם - גיבור בשם ארגוב שהיה לו אריה מאולף לטרורף.

רש"י - אריה של זהב בארמון.

7. והוא גם בן חיל אשר ליבו כלב האריה המס ימס (חושי הארכי לאבשלום על דוד.)

י. בן פקועה.

יא. אמר קונם שדך ומת בעל השדה.

יב. בתים לתפילין, "ויעש להן בתים", "תהיין הטבעות לבתים לבדים".

יג. מלח בישול, ים המלח, "ברית מלח עולם" (במדבר י"ח, י"ט.) יד. יש. טו. נח. טז. טופס.

יז. בפדיון הבן הכהן שואל את האב אם הוא רוצה לפדות את בנו. יח. ידיים. יט. זקן התישים.

כ. זקן ואינה לפי כבודו. כא. בלעם. כב. בית. כג. כף. כד. וו.

כה. עין, פה. כז. קוף. כח. יון. כט. יש להם אות סופית.

ל. ש מינתי. וש שמאלית. לא. אלף. לב. וו. מס. נון.